

ОДБОР ЗА ПРОСЛАВУ ДАНА
И СЛАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

МОСТ ИЗМЕЂУ ПРОШЛОСТИ И БУДУЋНОСТИ

Планиран традиционални пријем код председника Републике, свечана академија... Дан Републике и крсна слава почеће Светом архијерејском литургијом у Храму Свете тројице у Бањој Луци

Страна 3.

ПАТРИЈАРХ СРПСКИ ПАВЛЕ ПОЛАКО СЕ ОПОРАВЉА

ВИТАЛНЕ ФУНКЦИЈЕ СТАБИЛНЕ

БЕОГРАД - Здравствено стање Његове светости патријарха српског Павла и даље има тренд благог побољшања, са стабилним виталним функцијама, саопштила је у петак Српска православна црква.

Настављају се терапија, интензивно праћење здравља и програм рехабилитације, пренијела је СПЦ извјештај сталног конзилијума љекара Војномедицинске академије у Београду. Српског патријарха, који је напунио 93 годи-

не, у петак је посјетио председник Србије Борис Тадић, саопштено је агенцији Бета у Прес-служби председника Републике. Тадић је разговарао и са љекарима који бригу о патријарху, при чему се распитао о здрављу поглавара Српске православне цркве. Патријарх Павле је, због здравствених проблема, 13. новембра смјештен на Војномедицинску академију, где се од тада налази под сталном бригом љекара.

У БРОДСКОЈ РАФИНИЈИ НАФТЕ КАСНИ
РЕМОНТ ПОСТРОЈЕЊА

ТЕШКО ДО ДИЈЕЛОВА

БРОД - Планирани ремонт у Рафинерији нафте у Броду не одвија се планираном динамиком због проблема у обезбјеђивању неопходних дијелова, изјавио је технички руководилац Рафинерије Јован Добрић. Према његовим ријечима, већина неопходних дијелова набавља се у иностранству и до њих се тешко долази.

СИНДИКАТ

Радици и синдикат не желе да врше притисак на ново руководство Рафинерије, јер вјерују да се ради о озбиљном партнеру. Уколико се радици увјере у супротно, синдикат сигурно неће сједити скрштених руку - подвукао је Данило Броцило.

Он је додао да је до пријеза извјесног времена рачун предузећа, због ранијих дуговања, био блокиран.

Он је сада одблокиран, на очекујемо да ће нови власник новац, намијењен за плате радницима, пребацити на рачун предузећа, како би биле исплаћене три плате - рекао је први синдикалац бродске Рафинерије нафте.

Новом директору бродске Рафинерије још прије три мјесца предат је план ремонта, у којем је наведено да најприје треба ремонтovati стару линију, капацитета 1.2 милиона тона сирове нафте - истакао је Добрић.

Он је нагласио да, тренутно, радове на ремонту постро-

јења додатно отежавају лоше вријеме и ниске температуре. Према његовим ријечима, радници су сада ангажовани на чишћењу резервоара за складиштење сирове нафте, као и доводних цијеви. Ремонт линије за прераду сирове нафте биће настављен када стигну резервни дијелови, а и када временски услови буду повољнији.

Чitava Рафинерија је на, такзваном, топлом режиму, који омогућава заштиту постројења од смрзавања.

Овакви ремонти, навео је Јован Добрић, истакавши да се сматра да у бродској Рафинерији нафте сав посао може да буде окончан за четрдесетак дана.

Он је нагласио да је нови власник - руска компанија „Нефтгазвикор“ - у оживљавање производње у Рафинерији нафте у Броду планирао да у мдућој години инвестира око 40 милиона евра. Добрић је додао да је у току пререгистрација овог предузећа и отварање новог рачуна, што је - такође - био један од разлога за стојај радова од ремонта постројења.

Председник синдиката Рафинерије Данило Броцило потврдио је да нови власник радницима већ дугује три плате.

Откако је преузео Рафинерију, нови власник радницима није исплатио ниједну плату. Тренутно нам дугује три плате, али добили смо обећање да би оне могле да буду исплаћене до краја ове године - нагласио је Броцило.

■ Б. ТЕОФИЛОВИЋ

ОДЛУКА РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ СРПСКЕ

Цијене струје у лјетној сезони, у односу на зимску, умјесто досадашњих 33, биће ниже 23 одсто

ЕЛЕКТРИЧНА енергија за тарифне купце у Републици Српској у 2008. години биће, у просјеку, скупла за 11,9 одсто, рекао је на јучерашњој конференцији за новинаре у Требињу председник републичке Регулаторне комисије за енергетику Миленко Чокорило.

Он је истакао да ће електрична енергија за привредне субјекте поскупити између 12,5 и 15,4 процента.

Чокорило је новинарима појаснио да ће за потрошаче из категорије домаћинства са једнотарифним бројилима нова цијена електричне енергије бити виша за 13,6 одсто, док ће за домаћинства са двотарифним бро-

јилима струја поскупјети 9,9 одсто. Поред тога, однос цијена електричне енергије у зимској и лјетној периоду у 2008. години биће 1,3:1, умјесто досадашњег односа 1,5:1. На бази новог односа, цијене струје у лјетној сезони, у односу на зимску, умјесто досадашњих 33, биће ниже 23 одсто.

Председник Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске истакао је да ће и поред овог поскупљења - цијене електричне енергије у Српској бити ниже у односу на Федерацију БиХ и земље у околи-

на. Циљ раста цијене електричне енергије, према Чокориловим ријечима, је повећање капиталних улагања у републички електроинженеринг и електромережу.

Из републичког Министарства привреде, енергетике и развоја јуче је саопштено да је Влада Српске донијела Одлуку о прихватању програма заштите социјално угрожених потрошача електричне енергије. За ову врсту субвенције у буџету Републике Српске обезбијеђено је четири милиона марака.

Овим програмом биће обухваћено око 70 хиљада потрошача, и то пензионери са мјесечним приманима нижим од 135 марака, као и друге социјално угрожене категорије становништва, које нису у стању да поднесу поскупљење електричне енергије од 1. јануара 2008. године, истакнуто је у саопштењу поменутог министарства.

Предложеним програмом, како је најављено, повећање цијена електричне енергије за социјално угрожене потрошаче, који не троше више од 300 киловат часова мјесечно, биће у потпуности неутрализовано.

Председник Савеза послодавца Републике Српске Дамир Миљевић назвао је најваљено поскупљење елек-

тричне енергије „солмономским рјешењем, којим нико није задовољан“ - ни дистрибутивна предузећа, која су тражила поскупљење, у просјеку, од око 40 одсто, ни потрошачи, чији ће кућни буџет од идуде године бити додатно оптерећен, поготово ако се зна да ће се ово поскупљење струје одразити и на нови скок цијена основних животних намирница и осталих производа.

ИНФЛАЦИЈА

Према процјени Дамира Миљевића, инфлација у Републици Српској од краја ове године износиће осам одсто.

Поскупљење електричне енергије у идућој години ланчано ће проузроковати и остала поскупљења, тако да би инфлација на крају 2008. могла бити двоцифрена - истакао је Миљевић.

Поскупљење струје могло је да се избјегне да је дефинисан статус електричне енергије у Републици Српској. У ситуацији када се не зна да ли је електрична енергија роба или не, посегнуло се за поскупљењем, а да нису ријешени проблеми попут крађе електричне енергије, огромних дистрибутивних губитака и нередовног снабдијевања - одицијено је Миљевић.

■ Д. ВРХОВАЦ-МИХАЈЛОВИЋ
М. БЕШТИЋ

У СУБОТУ УЈУТРУ ПОЧЕЛО НАЈХЛАДНИЈЕ
ГОДИШЊЕ ДОБА

ЗИМА на сјеверној Земљиној полулопти почела је у суботу ујутру, у 7.08 часова, јавила је Бета. Ово најхладније, али и најкраће годишње доба, трајаће 88 дана, 23 сата и 40 минута, све до 20. марта 2008. године у 6.48 часова, када ће почети прољеће.

НЕДЈЕЉНИ ДОДАТАК

Kupujete, prodajete, mijenjate?
Zovi & pitaj
090-550-818
MENADZER

РЕПУБЛИЧКА ИНВЕСТИЦИОНО-РАЗВОЈНА БАНКА УСПЈЕШНО ТРГОВАЊЕ НА БЕРЗИ

БАЊА ЛУКА - Инвестиционо-развојна банка Републике Српске у петак је понудила на продају на Бањалучкој берзи акције 26 предузећа, како је раније и било предвиђено Планом приватизације посредством ове берзе, рекао је новинарима

портпарол ове банке Зоран Поповић. У петак, првог дана трговања на Бањалучкој берзи, продали смо мањински капитал Акцијског фонда у шест предузећа, по укупној продајној цијени од 3,82 милиона марака. Једино у предузећу „Ингал“ из Миљина је продат укупни капитал - пренијела је Српа Поповићеве ријечи.

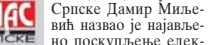
Он је прецизирао да је укупни капитал продат у

предузећима Хотел „Палас“, Економски институт и „Пут“ из Бање Луке, као и у предузећима „Слатина ЕТЦ“ и „Слатекс“ из Слатине, у општини Лакташи.

Зоран Поповић је нагласио да је Инвестиционо-развојна банка Републике Српске понудила за ова предузећа већу цијену од минималне, такзване „фер цијене“, осим у случају предузећа „Пут“, код којег је цијена била у реалној, „фер“ вриједности.

Гласајте за
Личност
2007. године
Опширије на 3. стр.

ОДБОР ЗА ПРОСЛАВУ ДАНА И СЛАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

МОСТ ИЗМЕЂУ ПРОШЛОСТИ И БУДУЋНОСТИ

Планиран традиционални пријем код председника Републике, свечана академија... Дан републике и крсна слава, почеће Светом архијерејском литургијом у Саборном храму Свете тројице

БАЊА ЛУКА - Одбор за прославу 9. јануара, Дана и крсне славе Републике Српске, одржао је у петак своју прву сједницу на којој је утврдио програм обилежавања овог значајног датума.

Председник Организационог одбора и Народне скупштине Игор Радојичић рекао је новинарима у Бањој Луци да су 8. јануара планирани традиционални пријем код председника Републике.

«Ријеч је о пријемима привредника, студената, спортиста, културних радника, делегација безбједносно-одромбених структура и борацких организација - набројао је Радојичић.

Према његовим ријечима, 8. јануара у Бањој Луци са по-

четком у 18 часова, у Народном позоришту Републике Српске, биће одржана свечана академија, за коју је јуче утврђен идејни концепт.

Појаснио је да је основна идеја ове централне свечаности «Порука мостова у времену и простору, према нашој традицији у прошлости и према будућности».

- Мостова Републике Српске према Европи, Србији, БиХ, са много порука и идеја, приказа нашег културног наслеђа, прошлости, садашњости, а надам се и будућности - истакао је Радојичић.

Дан републике и крсне славе, 9. јануар, почеће Светом архијерејском ли-

тургијом у Саборном храму Свете тројице, затим ће услједити полагање вијенаца на споменике палим борцима Војске Републике Српске и палим борцима и жртвама фашистичког терора у Другом свјетском рату, и на Спомен-костурницу на Новом гробљу у Бањој Луци.

Предвиђен је и традиционални свечани пријем у Банском двору у 15.30 часова.

Радојичић је напоменуо да ће се 9. јануара идуће године десити једна новина и највише потписивање протокола о сарадњи између парламента Српске и Србије, који је већ усаглашен.

■ М. ЦЕПИНА

Прва сједница Одбора: Утврђен програм свечаности (Снимио М. ШУКАЛО)

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ПРИХВАТИЛА ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ИНСПЕКЦИЈА РАМПА МУТНИМ РАДЊАМА

Од марта 2006. до септембра ове године три републичка инспектора добила су отказ, три су суспендована, а против једнаест је покренут дисциплински поступак.

Ово је у петак, у паузи 55. сједнице Владе на којој је прихваћен Извјештај о успостављању, раду и ефектима рада Републичке управе за инспекцијске послове за поменути период, новинарима изјавио директор Управе Славо Суботић.

Он је нагласио да је у том периоду доста учинило на подизању угледа инспектора.

«Инспектори више не учествују у пословима које касније контролишу, не продају одузету робу већ је предају робним резервама, не „станују“ код оних које контролишу, не возе се њиховим аутомобилима и не добијају стазне од субјеката контроле као што је раније био случај - рекао је Суботић.

Он је потврдио да су плате инспектора прешле хиљаду марака али да оне, како је рекао, још нису примјерене и да би требале да буду бар за двадесет одсто веће од примања канцеларијских службеника.

Поред постојећих десет, у оквиру Управе од 1. јануара 2008. године дјеловаће још двије инспекције: провјетна и противпо-

жарна, а Управа ће у наредној години преузети контролу у области социјалне, дјечије и породичне заштите и радити на даљем кадровском јачању и техничком опремању инспекција.

Суботић је рекао да Управа сада има ријешено питање

школе у Бањој Луци која деценијама ради у неусловним просторијама. Од земљотреса 1969. године до данас пресељавана је четири пута, а садашњи простор у три монтажне бараке користи као привремено рјешење од 1990. године.

- Трошкови реконструкције и једногодишњег запла простора за ову школу износили би 1.244.358 марака. Влада је задужило Министарство просвете и културе и Министарство финансија да до краја године обезбеди средства за трајно рјешавање проблема Медицинске школе - рекао је шеф Управе Вера Сајић.

Неразвијеним и изразито неразвијеним општинама Влада је додјелила милион марака помоћи. Влада је одобрила исплату 118 хиљада марака од игара на срећу намијењених за развој физичке културе, спорта и организовања младих. Општини Рибник за изградњу физкултурне дворане Основне школе „Никола Мачкић“ у Превизи додјелило је 50 хиљада марака, општини Челинац за опремање физкултурне дворане 50 хиљада и Спортском центру „Олимп“ Пале 18 хиљада марака за набавку спортске опреме.

Влада је дала сагласност на план утрошка средстава за набавку и одржавање софтвера Министарству за породицу омладину и спорт.

Фудбалском клубу „Младост“ из Велике Обарске Влада је додјелила седам хиљада марака, Културно-спортском центру Билећа 125 хиљада и Мјесној заједници Човић Поље 15 хиљада марака.

Распорешени су и грантови фондацијама и удружењима грађана у висини од 208.500 марака. Борачкој организацији додјелило је 15 хиљада марака, Савезу логораша десет хиљада, Републичкој организацији породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила седам хиљада.... ■ Г. ДАКИЋ

Славо Суботић: Отворенији према јавности (Снимио Х. Д. БОРКОВИЋ)

смјештаја и додао да су у току активности на мијењању начина рада системом заједничких и унутрашњих контрола и отварање Управе према јавности.

- Електронски су повезана сва наша подручна одјељења, а наставиће се са повезивањем царинских испостава и граничних прелаза - рекао је Суботић.

Влада је разматрала и про-

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

- Влада је разматрала Информацију о условима, могућности-ма и потреби промјене територијалне организације јединица локалне самоуправе. Министарство управе и локалне самоуправе задужено је да у складу са информацијом припреми текст Закона о територијалној организацији Републике Српске која се треба ускладити са европским стандардима - рекао је Вера Сајић.

Она је подвукла да је рано говорити о томе које ће се општине наћи на удару овог закона, али је поменула општине Источни Дрвар, Купрес, Оштра Лука...

Гласајте за
Личност
2007. године

Глас Српске бира личност 2007. године.

ГЛАС СРПСКЕ

Драги читаоци и ви можете учествовати у овом избору, дајући своје гласове за одређену особу. Ко ће бити Личност 2007. године првенствено зависи од вас и ваших гласова. Изаберимо заједно Личност 2007. године.

31. Никола Ђорђевић, култура	52. Дијана Радуљ, естрада
32. Боро Капетановић, култура	53. Марио Златинић, естрада
33. Дарија Бузакловић, култура	54. Владо Љевар, култура
34. Здравко Ђосић, култура	55. Зоран Калинић, култура
35. Младен Миљановић, култура	56. Боровић Јевђевић, култура
36. Проко Драгосављевић, спорт	57. Вера Радаковић, култура
37. Мишо Радаковић, спорт	58. Јована Вазмар, естрада
38. Ранко Шкрбић, спорт	59. Гордана Кошић, култура
39. Младен Бојиновић, спорт	60. Слађана Зрнић, култура
40. Огњен Короман, спорт	61. Владо Јагодић, спорт
41. Петар Топаловић, естрада	62. Чедо Шварцки, спорт
42. Дарко Ђекић, естрада	63. Драган Батар, спорт
43. Жељко Опалић Опа, естрада	64. Маријан Јелић, спорт
44. Никола Пејаковић, естрада	65. Небојша Голић, спорт
45. Небојша Лакић, естрада	66. Драго Спалевић, спорт
46. Дејан Бројиловић, естрада	67. Предраг Врањеш, спорт
47. Маја Тагић, естрада	68. протојереј ставрофор Јован Лазичић, хуманитарни рад
48. Борис Режак, естрада	69. Марио Лукајић, култура
49. Марија Шестић, естрада	70. Јадранка Мудреновић, култура
50. Душко Бркић Гера, естрада	
51. Мирко Јањанин, естрада	

Начин гласања

Драги читаоци, можете гласати тако да пошаљете СМС поруку која садржи ријеч "GL" и редни број предложене особе, и пошаљете на дозе наведени број 065 1370. Други начин гласања је путем фиксне телефонске и то на број 094 561 802 назовите и добићете све упуте о гласању.

065 1370 цијена поруке 0,88 КМ, ПДВ укључен у цијену
094 561 802 цијена позива 0,90 КМ, без ПДВа

Поштовани читаоци!

Можете, као што сте већ и учинили, предлагати и друге кандидате и истовремено за њих гласати. Приједлоге шаљите мејлом на адресу licnost2007@glassrpske.com или на факс 051/231-080.

На крају анкете „Гласајте за личност 2007. године“ прогласићемо најку године.

Глас Српске у новом формату
Сваки дан у pdf издању на вашој електронској пошти.

Наруџбенице за претплату на електронско издање Гласа Српске шаљите на: marketing@glassrpske.com или факс 051 231 080.

Више информација можете добити на телефон 051 231 081 или на нашој Интернет страници www.glassrpske.com

ДРУГА ГЕНЕРАЦИЈА ДИПЛОМАЦА УНИВЕРЗИТЕТА ЗА ПОСЛОВНИ ИНЖЕЊЕРИНГ И МЕНАџМЕНТ

УЛАЗНИЦА ЗА ПОСЛОВНИ СВИЈЕТ

Некадашњи факултет, а данашњи Универзитет одувијек је припадао здравој конкуренцији. Најбоља потврда за то је успјешно запошљавање младог кадра на тржишту рада, истакао Младеновић

СВЕЧАНИМ пријемом дипломаца и њихових најближих, као и гостију Универзитета за пословни инжењеринг и менаџмент у Бањој Луци јуче је у Дечијем позоришту уприличена подјела диплома другој генерацији студената која је у школској 2006/2007. години на овој установи окончала додипломске студије.

Тако је, укупно 69 дипломираних инжењера менаџмента и економиста-менаџера различитих усмерења подјелило се још једном на заједничке тренутке, дружења и искуства остварена

током школовања. Директор Универзитета Љубиша Младеновић истакао је да вријеме које долази представља период преласка из фазе квалитета у елитизам који ће у пуној сјају доћи до изражаја пресељењем у нову зграду Универзитета за пословни инжењеринг и менаџмент. Она се гради пуним интензитетом. Младеновић је истакао да је од самог почетка бављења образовним процесом некадашњи факултет, а данашњи Универзитет припадао здравој конкуренцији, а најбоља потврда за то је успјешно

запошљавање младог кадра на тржишту рада.

Уз дипломе, директор Младеновић, даровао је дипломе златним прстеном са угравираним грбом Универзитета.

Поклон који данас добијате уз дипломе симболизује двије ствари, упуњује вам двије поруке. Прву, да трајно будете повезани са Универзитетом на којем сте се образовали и другу да међусобно сарађујете, помажете се и остварујете приватне и пословне контакте. Нека вас прстен подјеђа да сте дио Универзитета гдје год да

СУСРЕТИ

Директор Универзитета Љубиша Младеновић поручио је дипломцима да иако ће већина да настави даље школовање на постдипломским студијама на Универзитету за пословни инжењеринг и менаџмент два пута годишње заказиваће се сусрети дипломаца на овој установи.

- То ће бити прилика да се дружимо и сагледамо гдје се ко запослио, чиме се бави и једноставно шта вам се дешава у вашим животима - поручио је Љубиша Младеновић.

одеће или останете на овим просторима. Имајте на уму да сте заувјек дио „ПИМ породице“ - поручио је Младеновић дипломцима.

Веза са Универзитетом и колегама: Љубиша Младеновић уручио дипломцима по златни прстен

Друга генерација менаџера: Диплома као препорука

Перма његовим ријечима, Универзитет за пословни инжењеринг и менаџмент сваке године биваће већи и јачи не само бројчано већ и у смислу знања, ширих видика и моћи. Младеновић је додао да га посебно охрабрује чињеница да већина дипломаца већ ради у својој струци или покреће властиту посао. То је најбоља овијера стеченог труда и знања.

Ректор Универзитета за пословни инжењеринг и менаџмент Жарко Павић честитавши другој генерацији дипломаца рекао је да

су положили први велики испит стеквши звања дипломираних менаџера пожељевши им да буду истрајни на путу сопственог усавршавања.

- Дјелује одмах и сада, без сувишне реторике и са много примијењеног знања јер све сувишно противно је природи. Основне визије нашег Универзитета биле су и остаће елитизма и ауторитет стеченог знања. Његово мјесто у друштву је стратешког карактера у смислу развоја нових приступа знања и стварању високопрофесионалне структуре професора и кадрова које данас промовисамо - навео је Павић.

Свечану церемонију дојеле диплома уљешла је својим наступом женска вокална група „Бањалучанке“. ■ Ж. БАШИЋ

ЉЕКАР МАРИНКО ДОМУЗИН О „СЛУЧАЈУ ДОБРЊАЦ“

Нисам крив

БАЊА ЛУКА - Моје дубоко увјерење је да сам неправедно оптужен и кажњен, рекао је у петак на конференцији за новинаре специјалиста ортопед у бањолучком Клиничком центру Маринко Домузин. Он је један од љекара који су кажњени у „случају Добрњац“.

Према његовим ријечима упутиће жалбу на одлуку о кажњавању.

Домузин је истакао да никада не би урадио било какву интервенцију без сагласности пацијента, као и без дубоког

убјеђења да он то може да уради.

Према његовим ријечима, иако ујутро није био упознат да треба да оперише Томислава Добрњаца и за то је сазнао када је већ пацијент био у сали припремо се тада да уради операцију.

У сали је пацијента први пут видео.

Када је прегледао Добрњаца констатовао је да ту нема шта да се ради и о томе је извјестио и двоје доктора, а навео је, и др Новица Васић процијенио да се не ради о

хитној хируршкој интервенцији.

- Убијен сам да та операција није ни требала да се уради и предочио сам да се о томе треба изјаснити први оператор и конзивијум - нагласио је др Домузин.

Он је истакао да не припада ниједној политичкој партији и да не жели да се у овај случај мијеша политика, те је захвалио свима који су га у тешким тренуцима подржали.

Подјетимо да је др Домузин по одлуци Дисциплинске комисије новчано кажњен уз препоруку да три мјесеца не оперише пацијенте. ■ Р. Ш.

СВЕЧАНОСТ У ПРИЈЕДОРСКОМ „СКОНТОПРОМУ“

Девет успјешних година

ПРИЈЕДОР - Приједорско предузеће „Сконтопром“, које се бави производњом кожных и текстилних пресвлака те намјештаја, обиљежио је у петак девет година успјешног рада. Пред препуном салом гостију, пословних партнера и представника локалне власти, директор и власник овога предузећа, Елизабета Јосиповић је истакла да су у овој години направиле значајне помаке на пољу продуктивности, обима посла и запошљавања.

- Захваљујући томе производња у овој години је увећана за читавих 110 одсто у односу на лани. Остварени приход на основу извоза је 32 милиона марака - рекла је Јосиповићева и додала да је у овој години, проширењем производње обучено и запослено нових 110 радника. У склопу предузећа послује и салон намјештаја „Урбан“ широм Српске и Федерације БиХ. Ово успјешно приједорско предузеће ради не-

кључиво за инострано тржиште и то са шведском „Икеом“ и италијанским „Ателијером“. Има два производна погона, у Брезичанима код Приједора и у Прњавору, гдје запошљавају више од три стотине радника. Да ће и наредна година бити у знаку „Сконтопрома“ говори и податак да се менаџмент налази пред потписом петогодишњег уговора са „Икеом“ за производњу два милиона пресвлака на годишњем нивоу, што представља повећање производње за три пута. ■ Д. Б.

ИЗБОР ПРЕДСЈЕДНИКА ОДБОРА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ ЗА ЖАЛБЕ

Рада Божић кандидат

МИНИСТАР управе и локалне самоуправе Републике Српске Зоран Липовац је на конститутивној сједници, која је одржана у четвртак у овом министарству, предложио Раду Божић за председника Одбора државне управе за жалбе. У са-

општењу Министарства управе и локалне самоуправе наведено је да овај одбор одлучује о жалбама на одлуке органа управе и Агенције за државну управу Републике Српске, које се односе на статус државних службеника.

- Одбор државне управе за жалбе основан је одлуком републичке Владе у децембру 2002. године, у складу са Законом о административној служби у управи Српске - наведено је у саопштењу. ■ С. Ми.

www.verano-bih.com

NOVI PEUGEOT 308

PRIRODNO NADMOĆAN

AUTOMOBIL 2008. GODINE

ZA REPUBLIKU SRPSKU

Peugeot је још једном створио технолошки напредно возило, оријентисано путницима, намијењено уживању у свим врстама путовања и очувању природе. Ове одлике су препознат од стране стручног жирија и шире јавности који су Peugeotu 308 додјелили ласкаво признание **Automobila 2008. године за Републику Српску**.

Увјерите се и сами у врхунске performanse новог Peugeot модела. Посјетите наш салон већ данас и тестирајте раскошно опремљен Peugeot 308 Feline 2.0HDi.

PEUGEOT. STVOREN ZA UŽIVANJE.

308
PEUGEOT

VERANO MOTORS doo - Ovlašteni PEUGEOT koncesionar
BANJA LUKA, Subotička bb (na auto-putu Banja Luka - Klašnice), Tel fax: 051/380-444, 380-023

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ ПРИЈЕДОР МАРКО ПАВИЋ ПРИМИО НАЈБОЉЕ ОСНОВЦЕ И СРЕДЊОШКОЛЦЕ НА МЛАДИМА СВИЈЕТ ОСТАЈЕ

Ови ученици су заслужили сваку похвалу, јер су показали да наша општина има капацитете, који настављају тамо гдје су претходне генерације стале. То је, све скупа, знак да овај град има младост а самим тим и перспективу, рекао Марко Павић

ПРИЈЕДОР - Начелник општине Приједор Марко Павић примио је у петак 12 најбољих ученика основних и осам најбољих ученика приједорских средњих школа. Ријеч је о њима, који су у овој години постигли запажене резултате у учењу, али и на бројним такмичењима у општини и на републичком нивоу. За најбоље школарце, општина је и овога пута обезбиједила пригодне поклоне, међу којима је била и новчана награда.

Ови ученици су заслужили сваку похвалу, јер су показали да наша општина има капацитете, који настављају тамо гдје су претходне генерације стале. То је, све скупа, знак да овај град има младост а самим тим и перспективу - казао је, између осталог Павић, додајући да локална власт максимално помаже образовање да ће се та пракса наставити и даље.

Ања Вујаковић: Најбољи основац

Најважније је ипак, чуло се на овоме скупу, обезбиједити младима услове за рад а самим

тим и за запослење након завршеног школовања а што је битан предуслов да се задрже на

Пријем код начелника: Несебична подршка локалних власти

овим просторима. Међу ученицима, који постижу одличне резултате у учењу била је Ања Вујаковић, ученица деветог разреда Основне школе „Доситеј Обрадовић“ у Приједору.

„Хвала начелнику наше општине, који је нашао вријеме за нас. Ово је знак да се зна за на-

ше резултате и да се они цијене - казала је Ања и додала да ће након завршене основне школе уписати највијероватније Гимназију или средњу Музичку школу.

Бојана Арежина из Кнежице код Козарске Дубице најбољи је ученик приједорске Медицинско-технолошке школе. Бо-

јана каже да има све петнице, што је добар темељ да једнога дана постане добар фармацевт.

На подручју општине Приједор има 12 основних и осам средњих школа. Наставу похађа око 11.000 ученика са којима ради око 1.200 просвјетних радника. ■ **Д. БУЛИЋ**

ТЕСЛИЋ МУКУ МУЧИ СА ОДРОНИМА ЗЕМЉИШТА И КЛИЗИШТИМА

„Отклизали“ милиони марака

ТЕСЛИЋ - На подручју теслићке општине ранијих година активан је велики број клизишта и одрона земљишта. Како ни раније није улагано ништа у њихову санацију, а „проградилација“ су и нова, стање је постало алармантно.

По ријечима шефа службе Цивилне заштите у Теслићу Владе Јанковића, клизишта су угрозила неколико стамбених објеката, бројне помоћне зграде, а највеће штете су на инфра-

структурним објектима, путевима, водоводима, воћњацима и пољопривредном земљишту. Јанковић каже да је најтеже стање у Доњој Врућици, Стењаку, Доњем Ружевићу, Укриници, Јасеници, Борицама, Угодновићу и Гомјеници.

Причињена штета је велика а за потпуну санацију и трајно осигурање угрожених подручја потребне су стотине хиљада марака. У активности санације уче-

ствује само цивилна заштита, која је протеклих година у овај посао инвестирала десетак хиљада марака што је безначајна сума у односу на потребе.

У буџету општине Теслић за 2007. годину као и ранијих година за ове намјене нису планирана средства као ни у буџету за 2008. годину, тако да се овај проблем неће почети рјешавати ни у наредној години. Јанковић каже да ће се доласком прољећа активирати

већи број клизишта, што ће поред ових постојећих створити бројне проблеме, али се нада да ће се ипак наћи начин да се обезбиједи новац за санацију клизишта бар оних најактивнијих. Бројни су записници са терена, као и захтеви људи за помоћ и надокнаду штете од клизишта, на чију реализацију се чека годинама. Раде Ристић из Борица каже да ни након четири године нема сазнања докле се стигло са његовим захтевом иако му је помоћ била обједињена по хитном поступку. ■ **В. Т.**

ПОКЛОНИ КОТОРВАРОШКИМ ЂАЦИМА

Пакетићи пуни љубави

КОТОРВАРОШ - Више од 1.000 ученика которварошке Основне школе „Свети Сава“ од првог до шестог разреда примило је пакетиће, које су им поклонили њихови вршњаци из Енглеске. Божићне и новогодишње пакетиће су основцима предали представници физике организације „Фида интернационал“, која према ријечима координатора пројекта Мике Кур-

киа већ двије године обавља дистрибуцију пакетића. Дјена из Енглеске су организације испоручиле преко организације „Самаритане Пурсе“. На испорученим поклон пакетићима захвалио је директор Основне школе „Свети Сава“ Мирко Јањиловић, који је истакао да су пакетићи обрадовали бројне ученике ове васпитно образовне установе. ■ **Д. К.**

Dovoljno je da poželite...

pozovite 066 10 10 10

i m:tel express Vam na kućnu adresu dostavlja telefon po izboru iz postpaid ponude.

m:tel je u vrijeme praznika kreirao raznovrsnu ponudu telefona i snizio cijene poziva na postpaid tarifnim modelima L, XL, XXL, kako biste mogli uživati u praznicima, čestitati i poklanjati.

Ponuda vrijedi do isteka залиha.

već od 1 KM

specijalni novogodišnji poklon DVD film "Teško je biti fin"

U cijenu je uključen PDV.

m:tel

imate prijatelje!

www.mtel.ba
korisnički servis: 065 5900
poziv na ovaj broj je besplatan ukoliko pozivate iz m:tel mreže

БРУЦЕЛОЗА, ОПАКА БОЛЕСТ ПРИЈЕТИ ДА ПРЕПОЛОВИ СТАДА

СА ГОЗБЕ ЗАРАЗА ВРЕБА

Симптоми заражених бруцелозом неспецифични су и људи их најчешће не могу препознати, јер личе на вирусну и многа друга обољења, нагласила Амела Лолић

СТОЧНА болест бруцелоза све више се шири на подручју Републике Српске, а коришћењем меса и млијека заражених животиња веома лако обољевају и људи.

Због тога је неопходно што прије доијети национални програм за сузбијање ове опаке болести најмање на пет година. Ово су у петак на округлом столу истакли представници

Центра за развој и унапређење села Бања Лука, Ветеринарског института Републике Српске „Др Васо Бутозан“ Бања Лука и Клинике за инфективне болести.

Помоћник министра здравља и социјалне заштите Републике Српске Амела Лолић истакла је да су симптоми заражених бруцелозом неспецифични и људи их најчешће не могу препознати, јер личе на вирусну и многа друга обољења.

- У протеклој години на подручју Републике Српске регистроване су 23 особе заражене бруцелозом, од чега 13 у Сребреници - истакла је Лолићева.

Председник центра за развој и унапређење села Бање Луке Миланко Шарић је рекао да је према неким показатељима више од 50 одсто стада оваца у Републици Српској заражено бруцелозом.

Он је истакао да се овај проблем може ријешити само хитним доношењем националног програма за сузбијање бруцелозе најмање на пет година, јер је то једини начин да се сачува овчарство.

Округли сто: Неопходан национални програм

(Снимио Г. ШУРЛАН)

Упозорење: Више од 50 одсто стада оваца заражено бруцелозом

Посљедњих неколико година забиљежено је ширење бруцелозе на подручјима који су традиционално овчарска, а најкритичнији су подручја Мањаче, Котор Вароша, Челинца и Сребренице.

- Велики је проблем што животиње које су заражене бруцелозом не могу бити излечене, него се мора обавити еутаназација. Због тога је неопходно ускладити рад ветеринарских, здрав-

ствених и лабораторијских служби - истакао је Шарић.

Он је додао да је основни циљ програма да штете буду минималне, а безбједност грађана повећана.

Према Шарићевим ријечима, на Мањачи ситуација још није под контролом и тек треба видјети колико се бруцелоза проширила.

- Мора постојати евиденција свих грла оваца, а велики је про-

блем што у БиХ не постоји ниједна лабораторија за трећу групу безбједности - нагласио је Шарић. Главни републички ветеринарски инспектор Радмила Чојо је истакла да је на подручју Мањаче до сада еутаназација повртнуто 933 грла оваца.

- Ново жариште је подручје Добоја, где је неопходно обавити еутаназацију на 406 грла оваца - рекла је Радмила Чојо.

■ В. ПОПОВИЋ

МЈЕСНА ЗАЈЕДНИЦА ЛАЗАРЕВО

Промјена телефонских бројева

МЈЕШТАНИ осам улица у Лазареву од 24. децембра добиће нове телефонске бројеве.

Бројеви ће бити промијењени због почетка рада новоизграђене телефонске централе у овом насељу, саопштено је из „Телекома Српске“.

Бројеви у опсегу од 300 00-329 999, 346 000-349 999, и 353-000-353 999 сада ће почињати са 37 у опсегу 372 000 - 372 383 и од 378 000 до 378 999.

Нове бројеве добиће мјештани улица Илије Гарашанина, Василија Острошког, Саве Текелије, Хајдук Вељка, Луке Вукајловића, Мире Цикоте, Мажора Драге Бајловића и Милана Цвијетића од улице Хајдук Вељка до Василија Острошког. ■ Н. Т.

ОКОМ КАМЕРЕ

(Снимила С. ИЛИЋ)

СЕРВИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

ПОРОДИЛНИШТЕ - На Гинеколошко-акушерском одељењу Клиничког центра на Папиковцу у протекла 24 часа обављено је седам порођања. Рођење су четири дјевојчице и три дјечака.

ХИТНА ПОМОЋ - Дежурири лекари Службе хитне помоћи прегледали су 69 пацијената.

ВАТРОГАСЦИ - Ватрогасна јединица имала је двије техничке интервенције.

e-mail: gradska@glassrpske.com ☎ 051/231-050

СТУДИЈА О РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА И СУДСКОЈ ПРАКСИ У БиХ

НА МЕТИ И СЕДМА СИЛА

Дискриминација на основу полова најчешће се дешава у области рада и запошљавања, али и у медијима

СВЕГА двије пресуде донесене су на основу Закона о равноправности полова од његовог усвајања 2003. године, а једна од њих није правоснажна.

Ово је речено у петак на представљању студије „Равноправност полова и судска пракса у БиХ“ на којој је од марта 2007. године радила невладин организација Хелсиншки парламент грађана Бања Лука.

TVORNICА ОВУЧЕ
BEMA
d.o.o. Banja Luka

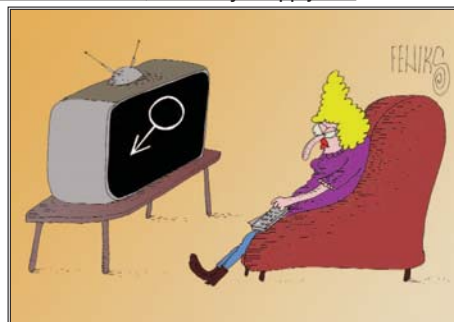
Dodite da razgovaramo o vašem zaposlenju!

■ **Vojvode Pere Krece 13** ■
■ **E-mail: bema@teol.net** ■
■ **Tel: 051 466 516, 465 329** ■
■ **Fax: 466 477** ■

Такође, према подацима које су добили за вријеме истраживања, дискриминација на основу полова најчешће се дешава у области рада и запошљавања, али и у области медија.

- Због притужби грађана али и правних лица на дискриминаторски став према женама у емисији „Маца шоу“, Регулаторна агенција за комуникације БиХ казнила је „ОВН“ са 30.000 марака - рекла је Дардић.

Према подацима које су добили из четири тужилаштва, протв 13 особа поднесене су пријаве због дискриминације на основу пола, а надлежним установама 25 грађана поднио је захтјеве за испитивање кршења Закона о равноправности полова, а најви-

ше их се односило на дискриминацију у раду и радним односима. - Проблеми који постоје у пракси су нејасна надлежност судова, дуготрајни судски поступци који трају најмање годину дана, недореченост појединих одредаба Закона о равноправности полова као и непостојање санкције - истакла је Дардић.

Неке од препорука Хелсиншког парламента су да се јасно одреде надлежности судова за поступање по Закону о равноправности полова, да се обезбједи хитност у поступању код оваквих прекршаја, те да се Закон о равноправности полова допуни и прецизира. ■ Ж. ДОБРИЋ

75 **Ranibos** 75 mg

provjereno gasi vatru!

ŽGARAVICA - MUČNINA - TEŽINA U ŽELUCU

BOSNALIJEK

U apotekama bez recepta. Prije upotrebe pažljivo pročitati priloženo uputstvo. Obratite se svom ljekaru, odnosno apotekaru, za sve dodatne informacije i obavijesti o indikacijama, mjerama opreza i nuspojavama.

ПРЕМИЈЕРА „УЧЕНИХ ЖЕНА“ У НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

МУШКАРЦИ, ЖЕНЕ И СМИЈЕХ

Питање мушко-женских односа, уз дозу шармантног, симпатичног смијеха, изазвало позитивне реакције бањолучке публике

БАЊА ЛУКА - Премијером Молијерових „Учених жена“, која је била у четвртак у Народном позоришту Републике Српске, на сцену овог позоришта донесен је здрав хумор, у режији Стевана Бодроже.

Питање мушко-женских односа, уз дозу шармантног, симпатичног смијеха, изазвало је позитивне реакције бањолучке публике.

- Неопходно је показати алтернативе које се нуде ученим женама. Стварност и свакодневица коју су за њих намијенили мушкарци окртно је јасна у својој агресивној, мушкошовинистичкој једнодимензионалности. Од учених жена мушкарци траже да буду вјерне супруге, похртоване мајке, покорне сапутнице, практичне и приземне домаћице, које све своје менталне и физичке моћи упр-

МАТИЈА

Лик служавке Мартине, која бива „стављена на помачу“, јер не зна да правилно говори, дочарала је Драгана Марић. Она, заправо, представља жену из народа, која мисли да је њено право мјесто у кухињи, а главна дужност да удовољи мужевим жељама.

жу ка очувању дома, који је и сам слика и прилика мужевље-

Здрав хумор на сцени: Изазвали позитивне реакције бањолучке публике

Призори из обичног живота: О људским заблудама

ве достојанствене доминације - ријечи су редитеља Стевана Бодроже.

Глумачку екипу ове представе чине Горан Јокић, Никола Борђевић, Слађана Зрић, Миљка Брђанин-Бабић, Бранко Јанковић, Свежана Штрикић, Златан Видовић, Борис Шавија, Драгана Марић, Огњен Копац, Велимир Бланић и Маја Манојловић.

Глумица Слађана Зрић била је „задужена“ за лик Анријетине старије сестре Арманде.

- Арманда је осликана јарким бојама. Као старија кћерка, са филозофским размислима, она тек на крају схвата праве вриједности. Принцип му-

штво-женских односа добро је расвјетљен у представи и близак је стварној слици - мишљење је Слађане Зрић.

Она је додала да је веома задовољна премијером и реакцијама бањолучке публике. Запажене улоге имали су млади глумци Свежана Штрикић (Белиза), Златан Видовић (Клитандар) и Бранко Јанковић (Арист), као и глумачки Народни позоришта Борис Шавија (Трисоте).

Спенографија у „Ученим женама“ дело је Весне Штрбац, а костимографија Маје Мирковић.

■ А. РАЈКОВИЋ

ДЈЕЧИЈИ СТУДИО ГЛУМЕ „РОДА“

Снежно игралиште за малишане

БАЊА ЛУКА - Чланови Дјечијег студија глуме „Рода“ представили су се у четвртак у Музичком павиљону Банског двора колажом „Снежно игралиште“.

Према ријечима уметничког руководиоца овог студија

Дјечијег дома „Рада Врањешевих“.

- Ово је дио програма који је „Рода“ покренула под називом „Срећан ћеш бити свијете, кад усрећити дијете“. Уз помоћ града Бања Лука остварили смо овај програм и желимо да тако

Дружење са најмлађима: Кад усрећити дијете, срећан ћеш бити свијете (Снимио М. МИХАЈЛОВИЋ)

Нене Родић, у питању је неколико текстова за дјечу, које је она „повезала“ музичким нумерама.

Заједно са малишанима из „Рода“ дружила су се и дјеца из Центра „Заштити ме“, Завода за рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ и

развијали све малишане пред празнике - рекла је Нена Родић. Наступили су малишани из „Рода“ - Дајана Гајић, Јелена Виледечић, Теодора Малешевих, Ангелина Дулић, Уна Зубер, Ведрана Антонић, Никола Самарџија, Теа Копић и Ивана Креџар. ■ А. Р.

УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ УМЈЕТНИКА СРПСКЕ

Премијера „Иза затворених врата“

БАЊА ЛУКА - Удружење драмских уметника Српске представило се бањолучкој публици (недељно) у 20.30 часова на сцени „Петар Кочић“ у Народном позоришту Републике Српске представом „Иза затворених врата“.

■ А. Р.

МАТИЈА БЕЃКОВИЋ ГОСТ БИБЛИОТЕКЕ

Промоција новог трокњижја

БАЊА ЛУКА - У Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске вечерас (субота) са почетком у 19 часова биће одржана промоција новог трокњижја изабраних и нових pjesama академика Матије Бећковића, које је, под називом „Хлеба и језика“,

недавно објавила Издавачка кућа „Орфеус“ из Новог Сада.

У поговору издана уредник Селмир Радловић наводи да је Матија Бећковић песник - заглављен као нико други у најбистрије изворе српске традиције и културе. ■

МУЗИЧКИ ПАВИЉОН У ПАРКУ „ПЕТАР КОЧИЋ“

Ретроспектива подводног филма

БАЊА ЛУКА - Роџички клуб „Пелагос“ из Бање Луке организовао вечерас (субота) у 19 часова у бањолучком Музичком павиљону у парку „Петар Кочић“ 8. ретроспективу кратког научно-документарног подводног филма.

На манифестацији ће бити приказани и награђени филмови са Филмског фестивала у Антибу. Међународну ретроспективу подводног филма отвориће градоначелник Драгољуб Давидовић.

■ Н. В.

ДЈЕЧИЈЕ ОДЈЕЉЕЊЕ БИБЛИОТЕКЕ СРПСКЕ

ЧАРОБНИ СВИЈЕТ БАЈКЕ

БАЊА ЛУКА - „Украјинске бајке“ промовисане су у петак у Дјечијем одјељењу Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске.

Ријеч је о књизи бајки које је изабрала Милена Ивановић, аутор илустрација је Михаило Пишањук, а издавач Савез Русина и Украјинаца Србије.

Ова књига, која је представљена пред бањолучким основцима, објављена је у двојезичком издању, на украјинском и српском језику.

„Свијет бајке је бескрајно разнолик. Бајка кроз уметнички вриједне ликове изражава најбоље квалитете народа и самим тим развија те квалитете код оних, који воле да слушају или да читају бајку. Она и данас одушевља уметничком вриједношћу својих ликова, богатством изми-

„Чаробно лонче“, „Фрула од калине“, „Летећи брод“, „Мудра девојка“, „Славујеви савети“, „Како је војник цара надмудрио“, неки су од наслова који су обухваћени књигом „Украјинске бајке“

Бањолучки основци: Слушали о украјинским бајкама

(Снимио Р. ОСТОЈИЋ)

ПОРИЈЕКЛО

- Претпостављало се да у вријеме идилошког јединства бајки није било, већ да су постојали митови о божанствима. Древном религијом се сматрала религија кљанања сунцу и другим силама. У вјерности од тога како је та религија одумирала, митови су прелазили у бајке. Затад наука био је у томе да се из бајке утврде религиозне представе давнина - записала је у предговору „Украјинских бајки“ Тања Гаев.

шљотина и неисцрпношћу фантазије“, записала је у предговору књиге Тања Гаев.

„Чаробно лонче“, „Фрула од калине“, „Летећи брод“, „Мудра девојка“, „Славујеви савети“, „Како је војник цара надмудрио“, неки су од наслова који су обухваћени књигом „Украјинске бајке“.

- Украјинске бајке су први пут преведене не српски језик. Савез Русина и Украјинаца Србије желио је да омогући дјечи да се упознају са украјинском традицијом. Преко ове литературе, то ће им бити омогућено, а интересантно је да ове бајке могу читати на украјинском и

српском - рекао је секретар Савеза Русина и Украјинаца Србије Велимир Папласко.

Организатор промоције је Удружење „Украјинска матица“ Републике Српске и Народна и универзитетска библиотека Републике Српске.

■ А. РАЈКОВИЋ

ПОБОЉШАНИ УСЛОВИ У ГРАДИШКОЈ ОПШТОЈ БОЛНИЦИ

РАЈ ЗА БЕБЕ И МАЈКЕ

Сада имамо најсавременију патохистолошку опрему, технологију за непрестано праћење пацијената са срчаним обољењима, а реконструисано је и осавременењено породилиште, рекао Владо Марјановић

ВЕЛИКИ хришћански празник Свети Никола у градишкој Општој болници биће упућен по томе што је свечано отворена коронарна јединица, односно јединица за интензивно лијечење болести срца, потом патохистолошка лабораторија и ре-

вић, бројни стручњаци из области медицине, те представници привредних субјеката.

Директор Опште болнице Градишка Владо Марјановић рекао је да је циљ Управе градишке Опште болнице

рационом салом да узорак ткива однесе у Бању Луку на анализу, а за то вријеме се морало чекати са операцијама.

Сада имамо најсавременију патохистолошку опрему, а лабораторија у Градишци биће електронски увезана са ла-

Преуређено породилиште: Апартамани за породиле

ПОКЛОНИ МАЛИШАНА

У акцију „Уљешајмо наша породилишта“ укључио се и дјечји вртић „Лена Радић“ из Градишке. Малишани из овог вртића дали су свој допринос уређењу градишког породилишта снимка које су сами израдили. Наиме, они су, приликом недавне посјете породилишту даровали десет слика, а са жељом да долазак у простору издвојила је Општа болница. Марјановић је навео и да се тренутно на специјализацији, субспецијализацији и

мених централних стерилизација уопште у нашем окружењу, купили нову опрему и у оном дијелу посла који радимо сврставамо се, по услузи и амбијенту, у ред болница по европским стандардима - нагласио је Марјановић.

Директор Опште болнице Градишка додао је да је дио наваљених апарата финансирала Влада Републике Српске, други дио Фонд здравственог осигурања, а новац за адаптацију простора издвојила је Општа болница. Марјановић је навео и да се тренутно на специјализацији, субспецијализацији и

дишка. Министар здравља и социјалне заштите у Влади Српске Шкрбић је рекао да је градишка болница прва у нашој Републици која је уредила породилиште и да ће бити стандард и другим болницама.

Ово што сада радимо и што постављамо као стандард биће стандард за све болнице од Новог Града до Требиња, а Општа болница у Градишци по прихватању ових стандарда једна је од водећих болница у Српској и у читавој БиХ - истакао је министар Шкрбић.

Ово Министарство, је према ријечима Шкрбића, дало са-

Једна од просторија патохистолошке лабораторије: Краће вријеме за утврђивање дијагнозе

новирано породилиште. Церемонији отварања присуствовао је министар здравља и социјалне заштите у Влади Српске Ранко Шкрбић, директор Фонда здравственог осигурања Горан Кљајчин, начелници општина Градишка, Србац и Козарска Дубица, представници

био да се модернизую постојећи капацитети и унапреде технолошки процеси.

Овим је већина циљева из Акционог плана за ову и прошлу годину реализована. Свесрдну подршку да планирано и остваримо имали смо од ресорног министарства и

бораторијама у Бањој Луци и Србији. Тиме ће у реалном времену сви патохистолошки налази у истом тренутку бити контролисани од супервизора са Завода за патологију у Бањој Луци - истакао је Марјановић. Са отварањем коронарне јединице на интерном одјеље-

Министар Ранко Шкрбић поздравио особље: Градишка болница међу водећим у Српској и БиХ

Он је истакао да је, на иницијативу Владе Републике Српске у акцију „Уљешајмо наша породилишта“ донаторским средствима републичке Владе, од одржаног хуманитарног концерта дјечијег хора „Врапчићи“, те спонзора, за мање од 20 дана извршена потпуна реконструкција породилишта у Општој болници Градишка, којом је оно практично претворено у апартамне са домаћинском атмосфером за породиле. У плану је, за ово одјељење, куповина кревета и неопходних транспортних инкубатора.

Прије неколико мјесеци отворили смо једну од најсавре-

дошколовавању налази 15 младих лекара, што чини 28 одсто запослених у Општој болници Градишке. Министарство здравља и социјалне заштите у Влади Српске, Ранко Шкрбића, Министарство здравља и социјалне заштите планира реконструкцију свих болница у Републици Српској, те да се следеће године очекује потписивање кредитног аранжмана са Републиком Корејом за набавку најсавременије опреме за болнице у Српској.

КРЕДИТ ЗА ОПРЕМУ

Према ријечима министра здравља и социјалне заштите у Влади Српске, Ранка Шкрбића, Министарство здравља и социјалне заштите планира реконструкцију свих болница у Републици Српској, те да се следеће године очекује потписивање кредитног аранжмана са Републиком Корејом за набавку најсавременије опреме за болнице у Српској.

Овим уређењем Општа болница у Градишци постаће здравствена установа за брзе интервенције, а са циљем што крајег задржавања пацијената на лијечењу, што брже здравствене услуге, а што већег броја лијечених пацијената.

■ Текст и фотографије Бојана РАДИЋ

Урош Граховац, Горан Кљајчин и Ранко Шкрбић: Задовољни урађеним и виђеним

Клиничког центра Бања Лука, Домова здравља из Српца, Козарске Дубице, Градишке и Лакташа, банолучког Института за физикалну медицину и рехабилитацију „Доктор Мирослав Зото-

Фонда здравственог осигурања - навео је Марјановић.

Он је подсетио на пријашње проблеме због недостатка патохистолошке лабораторије у Градишци, када је родбена пацијената чекала пред опе-

њу, према ријечима Марјановића, градишка болница је добила технологију за непрестано праћење пацијената, што омогућује брзе интервенције стручног тима у случају повреде.

Коронарна јединица: Осавременењена и уљепшана

Стручни тим коронарног одјељења: Увијек спремни да помогну пацијентима

МИХАИЛА ЧАТАЉ ПОБЈЕДНИК „НОВИХ НАДА КВИН ЕСТРАДЕ 2007“

РАСПЈЕВАНА ПОБЈЕДА

Михаила Чатаљ била је видно изненађена и поново је запјевала за публику, а придружила јој се и учесница првих „Нових нада“ Јелена Шукало, која је то вече била у улози водитеља

МИХАИЛА Чатаљ трећи је побједник „Нових нада Квин естраде“. Ово су у четвртак навече у бањолучком клубу „Круна“, након представљана десет финалиста, одлучили гласови публике и жири у саставу: Маја Татић, Бојан Ђељин, Емир Башин, Зоран Ђурић и Зоран Шугић.

У „Круни“ се окупио велики број младих, који су дошли

да подрже своје фаворите.

У финалу су, поред Михаиле, били: Богдан Чичић, Данило Сирић и Зоран Шугић. Ален Сарић, Јасмина Ко-

Јелена Шукало и побједница: Запјевале заједно на бини

ларић, Бранка Шаула, Милена Рогић, Стефан Куцурски, Сјецлана Марић и

Жељана Латинић. Михаила је била видно изненађена и поново је запјевала за публику, а придружила јој се и учесница првих „Нових нада“ Јелена

Учесници са водитељем Владаном Остојићем: Нестрпљење пред наступ

Шукало, која је то вече била у улози водитеља. Јелена је, са водитељем АТВ-а Владаном Остојићем, била уз учеснике од почетка такмичења.

Ово забавно такмичење приказује се на Алтернативној телевизији, а како је било у финалу, можете погледати у недјељу са почетком у 16 часова.

Најбољи такмичари са прошлогодишњих „Нових нада“ наступили су на познатим фестивалима у региону, будванском и бихаћком, као и на „Првом аплаузу“ у Бањој Луци.

Зоран Ђурић, организатор и власник „Квин естраде“, рекао је за наш лист да је задовољан како су протекле и овогодишње „Нове наде“ и изразио увјерење да ће ово такмичење изнедрити још младих талената.

Генерални спонзор такмичења је „Кармен лајн“, а медијски Алтернативна телевизија. ■ М. ЈОТИЋ

Проглашење побједника: Михаила није очекивала побједу (Снимио М. МИХАЛЛОВИЋ)

Михаила Чатаљ: Побједница „Нових нада“ за 2007. годину

МОГУЋ ПОВРАТАК „ПИНК ФЛОЈДА“ НА СЦЕНУ

Треба нам добар повод

БУБЊАР групе Пинк Флојд Ник Мејсон рекао је да вјерује да ће група, послејке окупљања на „Live 8“ 2005. године, још наступити у истом саставу.

Мејсон је рекао да би он, Роџер Вотерс, Дејвид Гилмор и Ричард Брајт могли да поново наступе заједно у два случаја: ако се расположење музичара промијени, или ако се знају повод који би био значајан макар као прошлогодишњи „Live 8“.

Мејсон је испричао и да је мало фалило да се група поново окупи на прошлогодишњој манифестацији у част преминулог оснивача групе Сид Барета.

Према његовим ријечима, заједнички наступ спречио је технички разлог – неуклањеност планова Вотерса и Гилмора, којима није одговарало да наступе у исто доба дана.

„Мислим да је „Live 8“ показао да се врата могу отворити – оптимистичан је Мејсон. ■

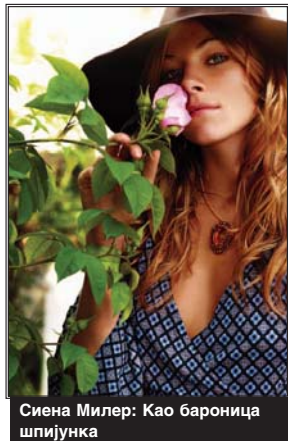
„ВАТРЕНА“ ЕКИПА У НОВОМ ФИЛМУ „G.I. JOE“

Лига ратника

РЕЈЧЕЛ Николс, Адевејл Акиноје-Агбаје и Саид Тагмауи придружиле се Сиени Милер и Реју Парку у акционом филму базираном на популарној војној лутки Ци Ај До и стриповима и анимираним филмовима.

Стивен Самерс режираће „G.I. Joe“, који би требало да изађе у августу 2009. године за „Paramount Pictures“.

Анимирани серија описивала је војнике у борби против терористичке групе „Кобра“. У новој верзији филма Рејчел Николс играће вјешту ратницу и познаваоца борилачких вјештина, стручњака за борбу прса у прса. Акиноје-Агбаје појавиће се у улози експерта за оружје, док ће Тагмауи

Сиена Милер: Као бароница шпијунка

бити специјалиста за комуникацију. Сиена Милер глуми бароницу, познату по вјештинама шпијунаже. ■

ПРВИ АЛБУМ БАЊОЛУЧКЕ ГРУПЕ „VAMOS A BAILAR“

Додај ми гитару!

ПРВА бањолучка латино група „Vamos a bailar“ у четвртак увече је у Клубу „K-4“ представила свој истоимени албум првенац.

Публици у клубу представљене су pjesме „Знамо“, „Погледај данас опет у мене“, „Испо сам лаик“, „Танго у парку“, „Желим живјети сам“, „Нек потраје све“, „Baila, marena baila“, „Додај ми гитару“...

Поред десет pjesама, промовисана су и два видео-спота за насловну pjesму „Vamos a bailar“ и бонус нумеру „Божић је“.

„Конечно смо стигли до циља! Ово је тек почетак за Сашу, Ивану и Мају, а за мене још један доказ да је Бања Лука непресушан извор талената свих врста – рекао је вођа групе Бошко Беук. ■ М. Ми.

НАЈПОЗНАТИЈИ СВЈЕТСКИ МОДЕЛИ ЗАЈЕДНО У КАМПАЊИ „ЛУИЈА ВИТОНА“

ШЕСТ „ВРУЋИХ“ БОМБАРДЕРКИ

„ВРУЋИ“ свјетски модели Стефани Сејмур, Ева Херцигова, Наталија Водијанова, Наоми Кемпбел, Анђела Линдвол и Клаудија Шифер „бомбардовале“ су листу француске модне куће „Луи Витон“ на представљању пролећне колекције за 2008. годину.

Послије кампање за јесен/зиму 2007/08, у којој је главну улогу одиграла глумица Скарлет Јохансон, „Витон“ креативни директор Марк Џејкобс окупио је за најновију рекламу прави мали ха-

рем - који се састоји од претходно поменутих бомбастичних два која су „носиле“ ревију.

Помало је невјероватно да имате шест супермодела на једном мјесту. Да је Џејкобс располагао буџетом, било би их најмање 12 – изјављује Антоан Арнолт, „Витон“ директор за комуникације.

Наоми Кемпбел: У харему супермодела

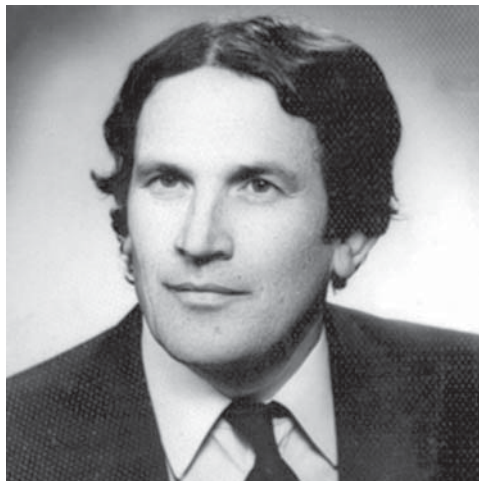
Наталија Водијанова: Пригрлила „Витонову“ торбицу

Послије елеганције и софистикованости коју је Џејкобс у прошлој кампањи представио кроз серију на филмске звијезде Мерилин Монро и Грејс Кели, успједио је врући и дивљи дух у реклами за прољеће 2008. Фотографије су снимиле Мерт Алас и Маркус Пигот, док су супермодел позирани на „Dodg Challengeru“ из 1970. годи-

не, који је у власништву Ричарда Принса. Најновија колекција угледне француске модне куће пуца у напоњима витнаге елеганције са максималним нагласком на женствености.

„Мислио сам да ће идеја са „врућим кокадиња“ и аутомобилима бити стварно одлична – и сродна Ричарду Принсу – изјавио је Марк Џејкобс. ■

У суботу, 22.12.2007. године навршава се десет тужних година од смрти нашег драгог

**проф. ЗЛАТАНА
НЕНАДИЋА**

Тога дана посјетићемо његову вјечну кућу, положити цвијеће и упалити свијеће.
Неки оду, неки остану, а неки су ту без обзира што их нема.
Супруга Јованка, син Гаврило, кћерка Сајанора и унук Владимир

<p>Дана 25.12.2007. године навршава се тужна година од смрти нашег драгог</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА РАШЕ ПЕЈАКОВИЋА</p>		<p>Тужно сјећање на</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА ПЕЈАКОВИЋА</p> <p>Кум Драгослав са породицом 000005 А-8 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА РАШУ ПЕЈАКОВИЋА</p> <p>Тетка Госпа и брат Томислав са породицом 000015 А-4 М</p>
<p>У суботу, 22.12.2007. године, у 11 часова посјетићемо његову вјечну кућу на Новом гробљу, положити цвијеће и упалити свијеће. Позивамо родбину, пријатеље и комшије да нам се придруже. Ожалошћена породица Пејаковић</p> <p style="text-align: right;">000002 Б-5 Г</p>		<p>Тужно сјећање на драгог</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА РАШУ ПЕЈАКОВИЋА</p> <p>од радника НОРА ПЛАСТ. 000013 А-8 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог пријатеља</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА РАШУ ПЕЈАКОВИЋА</p> <p>Породица Ритан 000015 А-4 М</p>
<p>Тужно сјећање на драгог брата и шурјака</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА РАШУ ПЕЈАКОВИЋА</p> <p>Нисмо те пребољели и никад нећемо. Сестра Вукца и зет Драгослав 000014 А-2 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог синовца и брата</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА РАШУ ПЕЈАКОВИЋА</p>	<p>Тужно сјећање на драгог синовца</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА РАШУ ПЕЈАКОВИЋА</p> <p>Вријеме пролази, тугу не односи. Твој лик и осмијех заувјек остају у срцима нашим. Стриц Милош са породицом 000014 А-8 М</p>	<p>Тужно сјећање</p> <p style="text-align: center;">РАШО</p> <p>Куме Рашо, уз велику празнину и тугу, остајеш вјечно у сјећањима на наша дивна дружења. Кума Драгана и породица Мишић 000040 А-4 М</p>
<p>Тужно сјећање на драгог пријатеља</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА РАШУ ПЕЈАКОВИЋА</p> <p>Ацо и Сунчица са породицом 000011 А-3 М</p>	<p>Увијек ћеш бити у нашим мислима и срцима. Стриц Томислав, стрина Станија и сестра Гога 000013 А-8 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог брата</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА РАШУ ПЕЈАКОВИЋА</p> <p>Сестра Вида са породицом 000015 А-8 М</p>	<p>Дана 23.12.2007. године навршава се 40 дана од смрти наше драге</p> <p style="text-align: center;">БОРЕ (рођ. Вранчић) ВРАЊЕШ</p> <p>Тога дана у 10.30 часова посјетићемо њену вјечну кућу на гробљу у Чардачанима. Позивамо родбину, пријатеље и комшије да нам се придруже. Ожалошћени: син Раде и кћери Добрила и Рада са породицама 000010 А-4 Г</p>
<p>Тужно сјећање на драгог брата</p> <p style="text-align: center;">РАШУ</p> <p>Сестра Јованка и нећак Александар 000002 А-6 Г</p>	<p>Тужно сјећање на драгог</p> <p style="text-align: center;">РАШУ</p> <p>Милан Кекић са породицом 000026 А-6 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог кума</p> <p style="text-align: center;">РАДОВАНА</p> <p>Породица Бајић 000008 А-8 М</p>	<p>Последњи поздрав Драженковом оцу</p> <p style="text-align: center;">ДРАГОЈИ РАДИШИЋУ</p> <p>од колега из Прокредит банке. 000009 А-3 М</p>
СЛУЖБА ЧИТУЉА		Тел. 051/ 223 - 210	

<p>Дана 1.1.2008. године навршава се тужна година дана од смрти нашег драгог</p> <p>БОШКА БОЛЕТА САВАНОВИЋА</p> <p>У неђељу, 23.12.2007. године, у 10.30 часова посетићемо његову вјечну кућу на Ребровачком гробљу, открити споменик-плочу, положићемо свијете и запалићемо свијеће. Позивамо родбину, пријатеље и комшије да нам се придруже. Протекло вријеме није нам умањило бол и сјећање на тебе. Вјечно ћеш остати у нашим срцима. Супруга Милада и кћерка Тања 000010 Б-2 М</p>		<p>Дана 22.12.2007. године навршава се 10 тужних година од смрти наше драге мајке, баке, прабаке, пунице и свекре</p> <p>ЗОРКЕ ГЛИШИЋ</p> <p>Твој племенити лик и доброта вјечно ће бити у срцима твојих најмилијих. Вјечно захвални за све што си нам пружила у животу. Синови и кћерке са породицама 000033 Б-2 М</p>	
<p>Тужно сјећање на вољеног тату</p> <p>БОЛЕТА</p> <p>Туга и бол су неизмјерни, а љубав према теби била је и остаће. Твоја кћерка Наташа и зет Милан 000010 А-2 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог свака</p> <p>БОЛЕТА</p> <p>Свастика Дара Ђурђевић са породицом 000010 А-1 М</p>	<p>Тужним срцем јављамо свој родбини и пријатељима да је у четвртак, 20.12.2007. године, у 72. години живота преминуо наш драги</p> <p>РАСТКО (Саве) БЕТОЈЕВИЋ</p> <p>Сахрана ће се обавити у суботу, 22.12.2007. године на гробљу у Алексини. Опшјело ће се обавити у Алексинској цркви у 13 часова. Поворка креће испред куће жалости у Глумачанима у 12 часова. Ожалошћени: супруга Љубица, кћерка Снежана, зет Душан, унучи Александар и Милан, те остала родбина, пријатељи и комшије 000032 А-8 М</p>	
<p>Посљедњи поздрав драгом стрицу</p> <p>РАСТКУ</p> <p>од Небојше и Славише Ђетојевић. 000032 А-1 М</p>	<p>Посљедњи поздрав драгом</p> <p>РАСТКУ</p> <p>од породице Јахимовић. 000032 А-1 М</p>	<p>Посљедњи поздрав драгом стрицу</p> <p>РАСТКУ</p> <p>од Дарка Ђетојевића са породицом. 000032 А-1 М</p>	<p>Посљедњи поздрав драгом стрицу</p> <p>РАСТКУ</p> <p>од Момира Ђетојевића са породицом. 000032 А-1 М</p>
<p>Четресетодневни помен нашој драгој</p> <p>БОСИ АЈДЕР</p> <p>У суботу, 22.12.2007. године, у 11 часова посетићемо њену вјечну кућу на Новом гробљу. Кћерке Милена, Тања, Живана и Снежана са породицама 000001 А-2 Г</p>	<p>Посљедњи поздрав драгом стрицу</p> <p>РАСТКУ</p> <p>од Биљане Иванчић са породицом. 000032 А-1 М</p>	<p>Дана 24.12.2007. године навршава се 40 дана од смрти нашег драгог брата</p> <p>СЛОБОДАНА СТОЈКОВИЋА</p> <p>Понос и сјећање на тебе, драги брате, увијек ће живјети у нама. Твоја сестра Рада са породицом 000039 А-3 М</p>	<p>Дана 24.12.2007. године навршава се 40 дана од смрти нашег драгог брата</p> <p>СЛОБОДАНА СТОЈКОВИЋА</p> <p>Драги Слободане, нисам те могла одбранити од смрти, али те могу одбранити од заборава. Твоја сестра Нада са породицом 000038 А-3 М</p>
<p>Тужно сјећање на драгу</p> <p>БОСУ АЈДЕР</p> <p>Бенић Дара, Јасна, Бобо, Полана, Михајло и Лука 000001 А-1 Г</p>	<p>Тужно сјећање на драгог брата</p> <p>БОРИВОЈА ГАЈИЋУ</p> <p>Позивамо родбину, пријатеље и комшије да у 10 часова изађемо на гробље. Ожалошћени: супруга Радојка, синови Љубинко и Јеленко, снаха Биљана и унуче Драгана и Сара 000017 А-3 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог брата</p> <p>БОРИВОЈА</p> <p>Сестра Даница са породицом 000037 А-1 М</p>	<p>Дана 21.12.2007. године навршава се 11 година од смрти нашег драгог</p> <p>СЛОБОДАНА (Милана) МИЛИНКОВИЋА</p> <p>У неђељу, 23.12.2007. године, посетићемо његову вјечну кућу. Супруга Љубица, син Веселко, кћерке Весна и Дијана са породицама 000022 А-3 М</p>
<p>Тужно сјећање на оца и дједа</p> <p>БОРИВОЈА</p> <p>Кћерка Јелена, зет Никола, унук Драган и унуча Николина 000017 А-3 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог брата</p> <p>БОРИВОЈА</p> <p>Сестра Дренка са породицом 000017 А-3 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог брата</p> <p>БОРИВОЈА</p> <p>Сестра Љубица са породицом 000037 А-1 М</p>	<p>Тужно сјећање</p> <p>МИЛАН КОПАЋА 1996 - 2007.</p> <p>Чува те од заборава Породица 000020 А-8 М</p>
			

<p>Дана 22.12.2007. године навршава се седам година од смрти нашег драгог и никад непрежаљеног</p> <p>СЛОБОДАНА МИРЧЕТЕ 1965-2000.</p> <p>Вријеме полако пролази, али туга и бол су вјечни, као што је вјечно сјећање на твој осмијех, мили наш. Сваки дан си са нама, у нашим срцима и нашој души, вољени Слобо. Вјечно ожаложена мајка Миланка и брат Милорад са породицом 000027 А-8 М</p>	<p>Дана 23.12.2007. године навршавају се четири године од смрти наше драге</p> <p>МИЛИЈЕ БАРАЛИЋ</p> <p>Тога дана у 11 часова посјетићемо њену вјечну кућу на гробљу Буквалек. С љубављу и поштовањем, Кћерка Сузана са породицом 000001 А-8 Г</p>	<p>Тужно сјећање</p> <p>ОСТОЈА (Јанка) ШОЈА 18.12.1993 - 18.12.2007.</p> <p>МИЛОЈКА (Скираш) ШОЈА 24.12.2006 - 24.12.2007.</p> <p>Вјечно вољени и незаборављени у срцима својих породица Шоја и Савић. ИП 1359 А-7</p>	
<p>Навршило се двије године од смрти наше драге мајке и три године од смрти нашег драгог оца</p> <p>РАДИСЛАВКЕ (Борша) НИКОЛИЋ 1933-2005.</p> <p>РАДОМИРА (Остоје) НИКОЛИЋ 1932-2004.</p> <p>Вољени не умру док год живе они који их воле. Кћерка Доста са породицом 000034 А-7 М</p>	<p>Тужни помен на нашег драгог</p> <p>МИЛОРАДА - МИЈУ ВУЈАТА 23.12.1991 - 23.12. 2007. Борак ВРС</p> <p>По твојој храбрости, племенитости и доброти са великим поносом, поштовањем и љубављу чуваћемо успомену на Тебе. Твоји најмилији А-8 Д.Б.</p>	<p>Тужно сјећање на нашег пријатеља са поносом и пијететом</p> <p>МИЛОВАН Ф. ЈАНИЧИЋ адвокат Породица Дебељак 000001 А-1 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог брата</p> <p>СЛАВКА ВУКОМАНА Сестра Босилка и зет Јован 000019 А-1 М</p>
<p>Тужно сјећање на драге родитеље</p> <p>РАДОМИРА (Остоје) НИКОЛИЋ 25.12.2004 - 25.12.2007.</p> <p>РАДИСЛАВКУ (Борша) НИКОЛИЋ 20.12.2006 - 20.12.2007.</p> <p>Недостајете ми сваки дан све више и више. Ваша кћерка Мира са породицом 000004 А-7 М</p>	<p>Сјећање на драгог супруга и тату</p> <p>ВОЈИСЛАВ ЛУНИЋ 23.12.1998 - 23.12.2007.</p> <p>Лако је обрисати сузе и запалити свијећу, али је тешко из срца избрисати бол и тугу вјечну. Кћерка Весна са породицом 000014 А-2 Г</p> <p>ВОЈИСЛАВ ЛУНИЋ 23.12.1998 - 23.12.2007.</p> <p>Сјећања никад не умру. Живјећеш заувјек у нашим срцима. Супруга Недељка и син Веселко са породицом 000014 А-2 Г</p>	<p>Четрдесет је дана од када су радост и наду замијенили туга и бол јер нас је напустио наш</p> <p>МАРКИЋ</p> <p>С љубављу, Твоји Бајити: Биља и Нине 000028 А-2 М</p>	<p>Тужно сјећање на нашег драгог</p> <p>МАРКИЋ</p> <p>Тетка Јасна, тетак Петар и браћа Никола и Светозар Бајић 000028 А-2 М</p>
<p>Навршило се двије године од смрти наше драге мајке и три године од смрти нашег драгог оца</p> <p>РАДИСЛАВКЕ (Борша) НИКОЛИЋ 1933-2005.</p> <p>РАДОМИРА (Остоје) НИКОЛИЋ 1932-2004.</p> <p>С љубављу и поштовањем, чуваћу вас од заборавља. Кћерка Рајка са породицом 000034 А-7 М</p>	<p>Сјећање на драгог супруга и тату</p> <p>ПЕТРА - БРАЦУ ДОШЕНА 25.6.2007 - 25.12.2007.</p> <p>Његове: Драгица, Брана, Миријана и Милена 000013 А-6 Г</p>	<p>Тужно сјећање на драгог</p> <p>МАРКА ШУПУТА Породице Јошић и Павлуk 0000028 А-1 М</p>	<p>Тужно сјећање на драгог пријатеља</p> <p>МАРКА ШУПУТА „Чајавец ППРС“ 000024 А-2 М</p>
<p>Тужно и болно сјећање на дванаест година од трагичне и насилне смрти сина, брата и стрица</p> <p>ГОРАНА - КАЈЕ (Рајка) КАЈТЕЗА 23.12.1995 - 23.12.2007.</p> <p>У неђељу, 23.12.2007. године у 11 часова посјетићемо Горанов гроб, на гробљу „Свети Пантелеја“ у Борнику, положити свијеће, запалити свијеће и запити га сузама. Позивамо родбину, пријатеље и комшије да нам се придруже. Вјечно ожаложени: мајка Мира, отац Рајко, брат Дарко, снаха Александра и синовац Константин. И звезде на небу сад тужно трепере, желе, сине, с нама тугу да поделе... А-8 000018 М</p>	<p>Дана 23.12.2007. године навршава се шест мјесеци од смрти нашег драгог</p> <p>ЗОРАНА РАДЕТИЋ</p> <p>Тог дана у 11 часова посјетићемо његову вјечну кућу на гробљу Петовшци. Живот је тренутак, а сјећање вјечно. Бол није у ријечима и сузама, већ у срцима у којима ћеш остати вјечно. Супруга Гордана, синови Игор и Јаков, снаха Драгана и унучка Миријана 000021 А-6 М</p>	<p>Сјећање на нашег драгог супруга, оца, дједа и прадеда</p> <p>МИЛАНА КАРАНОВИЋА 24.12.2001 - 24.12.2007. Породица Карановић 000030 А-1 М</p>	<p>Помен</p> <p>АНЂЕЛКО МАНДИЋ 23.12.1994 - 23.12.2007. Сјећање на тебе траје и снагу да наставимо даје! Твоји најмилији 000005 А-1 М</p>
<p>Дана 22.12.2007. године навршавају се три тужне године од смрти нашег драгог супруга, оца, дједа и прадеда</p> <p>ОСТОЈЕ ПЕРИШИЋА</p> <p>Ожаложени: супруга Милица, син Душко, кћерке Вида, Стана и Славица, снаха, зетови, унучад и праунучад. 000008 А-8 Г</p>	<p>Дана 24.12.2007. године навршава се четири године отада није са нама наш драги</p> <p>МИЛАН СРДИЋ</p> <p>У неђељу, 23.12.2007. године у 11 часова посјетићемо његову вјечну кућу на гробљу Реброван. Истина да те нема све више боли, а туга остаје за цијели живот. Супруга Невенка и син Бојан 000012 А-3 М</p> <p>Дана 24.12.2007. године навршава се четири године отада није са нама наш драги</p> <p>МИЛАН СРДИЋ</p> <p>С поносом те помињемо, с љубављу чувамо у својим срцима, с тугом живимо без тебе. Кћерка Александра, зет Брацо, унучка Драгана и унук Милан 000012 А-3 М</p>	<p>Дана 24.12.2007. године навршава се 20 година од смрти нашег вољеног</p> <p>МИЛЕ БУНДАЛА</p> <p>Дана 23.12.2007. године у 11 часова посјетићемо његов гроб и одати дужно поштовање Ожаложена породица 000007 А-2 М</p>	<p>Тужно сјећање на вољеног оца</p> <p>ОСТОЈА</p> <p>Кћерка Мира са породицом 000018 А-1 М</p>
<p>ДОПИСНИШТВО ПРИЈЕЛОР Нова пословна централ ДАДОРНИК Визла Кисељева 68 телефон 062 213 020, мобилни 098 112 191 е-пошта: glp@pifnet.net</p> <p>ГЛАС СРПСКЕ</p> <p>Огласе, рекламе и читуље можете предати дописништву ГЛАСА СРПСКЕ.</p> <p>Огласе, рекламе и читуље можете предати дописништву ГЛАСА СРПСКЕ.</p>			

Тужним срцем јављамо свој родбини, кумовима, пријатељима и комшијама да је дана 21.12.2007. године у 59. години живота након тешке болести преминуо наш драги син, супруг, отац, брат, дједа, зет, свекар, дјевер и стриц

СЛОБОДАН (Александра) ПОПОВИЋ

Сахрана драгог нам покојника обавиће се у недјељу, 23.12.2007. године у 13 часова на гробљу у Довињима. Тужна поворка креће испред породичне куће у Бошковићима.
Ожалошћени: мајка Босиљка, супруга Живка, синови Игор и Младен, брат Зоран са породицом, снаха Весна, унучад Ана и Никола те остала родбина, кумови и пријатељи.

000005 Б-2 Г

Посљедњи поздрав драгом брату, дјеверу и стрицу

СЛОБОДАНУ

од брата Зорана, снахе Раде, синовца Горана, синовке Оливере те Алексе.

000005 А-8 Г

Посљедњи поздрав драгом супругу и оцу

СЛОБОДАНУ

од супруге Живке и синова Игорa и Младена.

000005 А-8 Г

Посљедњи поздрав драгом куму

СЛОБОДАНУ ПОПОВИЋУ

од Ратковић Петра и Божане са породицом.

000003 А-8 Г

Тужним срцем јављамо свој родбини, комшијама и пријатељима да је дана 21.12.2007. године у 75. години живота преминуо наш драги

БОГДАН (Стојке) МИЛИНКОВИЋ

Сахрана драгог нам покојника обавиће се 23.12.2007. године у 13 часова на гробљу код старе цркве у Малом Блашкцу.
Ожалошћени: супруга Милена, син Зоран, кћерка Радила, браћа, сестре, снаха, зет и унучад.

000008 А-6 Г

Тужно сјећање на драгог кума

РАШУ

Кумови: Дражен, Дијана и Коста

000006 Б-5 Г

Дана 25.12.2007. године навршава се четрдесет тужних дана од смрти нашег драгог

НИКОЛЕ - НИЋЕ КУКИЋА

У суботу, 22.12.2007. године у 10.30 часова посјетићемо његову вјечну кућу на мјесном гробљу Бистрица - Приједор.

Ожалошћени: супруга Добрила и син Горан

000004 Б-2 Г

ДОПИСНИШТВО ИСТОЧНО САРАЈЕВО
Књижара Ермакс (тржни центар ТОМ)
Војковићи 328 - Штампарија
тел: 057 318 323, 057 350 007
моб: 065 645 550, 061 191 710

ГЛАС
СРПСКЕ

Огласе, рекламе и читуље можете
предати дописништву ГЛАСА СРПСКЕ.

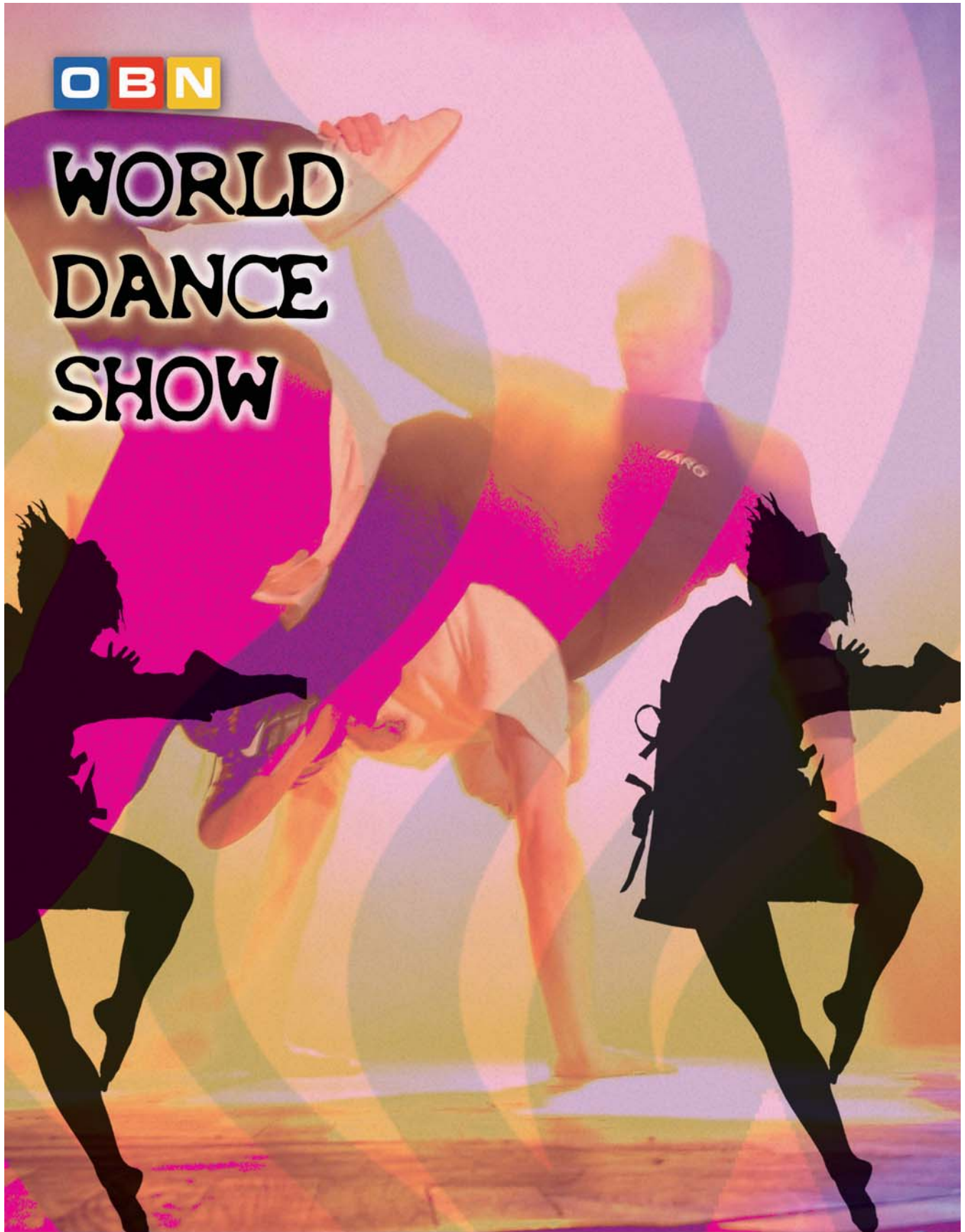

OBN

WORLD DANCE SHOW

SUBOTA U 20:00h

Za preuzimanje melodija, kolor slika, video klipova, tema i igrice treba da imate podešen i aktiviran GPRS. Sve informacije na tel. 065 5900 (MOBIS).

Ljubavni test

Ukoliko želite da saznate koliko se slažete sa voljenom osobom, kucajte GLJ prvo ime drugo ime i pošaljite SMS na broj 0651370. Npr. GLJ Marina Bojan. Ukoliko želite da saznate koje bi se ime najbolje slagalo sa vašim, kucajte GLJ ime i pošaljite SMS na broj 0651370. Npr. GLJ Aleksandra

Cijena 0,75 KM + PDV

SMS dnevni horoskop

Ukoliko želite da naručite današnji horoskop npr. za vagu, kucajte GHVA i pošaljite SMS na broj 0651370.

Cijena 0,65 KM + PDV

Ovan GHOV	Bik GHBI	Blizanci GHLB	Rak GHRA	Lav GHLA	Djevica GHDJ
Vaga GHVA	Skorpija GHSK	Strijelac GHST	Jarac GHJA	Vodolija GHVO	Ribe GHRI

Možete se prijaviti da svaki dan dobijete Vaš horoskop po cijeni od 0,19KM + PDV. Na primjer, za znak VAGA, kucajte GH START VA i pošaljite na 065 1370. Za odjavu kucate GH STOP.

VIDEO KLIPPOVI

HIT SLIKA

Ukoliko želite sliku dana, u SMS poruci kucajte GJ410 i pošaljite na broj 0651370. (cijena 1.03+PDV)

Ukoliko želite klip broj 3010, kucajte GC3010 i pošaljite SMS na broj 0651370
Cijena 1,41 KM + PDV

+13 3161 xxx Priži brate	+18 3169 xxx Primi go
+18 3170 xxx Guze plešu	+18 3171 xxx Honey
+18 3172 xxx Mindy	+18 3173 xxx Profesorica seksa
+18 3174 xxx Sex i selo	+18 3175 xxx Učiteljica

XXX KLIPPOVI

- 3162 Drugarice
- 3167 Daniela
- 3163 Big Doctor
- 3165 Lizalica
- 3164 Plavaša
- 3166 Poslovni sastanak
- 3048 Pamela Anderson
- 3061 Stripiz studenjak
- 3168 Puna
- 3088 Jenna - Rides it
- 3133 Domackica 01
- 3039 Domacka Sanja
- 3129 Sex u disku
- 3111 Pusicaša 2
- 3112 Pusicaša 1
- 3051 Lezbo grupnjak
- 3087 Gorgeous babe
- 3044 Kasa Taca
- 3041 Extreme
- 3063 Sabačka simfa
- 3060 Jamo ljudi patka
- 3047 Nevjerovatno
- 3062 Maja
- 3051 Lezbo grupnjak
- 3034 Vjerna Iva

kolor slike

Ukoliko želite kolor sliku pod brojem 003, kucajte GJ003 i pošaljite na broj 0651370.

Cijena 1,03 KM + PDV

melodije

Cijena 1,88 KM + PDV

301 Saka Matic - Sve ja na putu	302 Maja Marjan - Cini pastor	303 Saka Matic - Sve ja na putu	304 Saka Matic - Sve ja na putu	305 Saka Matic - Sve ja na putu	306 Saka Matic - Sve ja na putu	307 Saka Matic - Sve ja na putu	308 Saka Matic - Sve ja na putu	309 Saka Matic - Sve ja na putu	310 Saka Matic - Sve ja na putu	311 Saka Matic - Sve ja na putu	312 Saka Matic - Sve ja na putu	313 Saka Matic - Sve ja na putu	314 Saka Matic - Sve ja na putu	315 Saka Matic - Sve ja na putu	316 Saka Matic - Sve ja na putu	317 Saka Matic - Sve ja na putu	318 Saka Matic - Sve ja na putu	319 Saka Matic - Sve ja na putu	320 Saka Matic - Sve ja na putu	321 Saka Matic - Sve ja na putu	322 Saka Matic - Sve ja na putu	323 Saka Matic - Sve ja na putu	324 Saka Matic - Sve ja na putu	325 Saka Matic - Sve ja na putu	326 Saka Matic - Sve ja na putu	327 Saka Matic - Sve ja na putu	328 Saka Matic - Sve ja na putu	329 Saka Matic - Sve ja na putu	330 Saka Matic - Sve ja na putu	331 Saka Matic - Sve ja na putu	332 Saka Matic - Sve ja na putu	333 Saka Matic - Sve ja na putu	334 Saka Matic - Sve ja na putu	335 Saka Matic - Sve ja na putu	336 Saka Matic - Sve ja na putu	337 Saka Matic - Sve ja na putu	338 Saka Matic - Sve ja na putu	339 Saka Matic - Sve ja na putu	340 Saka Matic - Sve ja na putu	341 Saka Matic - Sve ja na putu	342 Saka Matic - Sve ja na putu	343 Saka Matic - Sve ja na putu	344 Saka Matic - Sve ja na putu
---------------------------------	-------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

322 Dragana Mirković & D. Burić Život moj

Ukoliko želite Real tone verziju, kucajte GTA 322, a ukoliko želite MP3 verziju kucajte GTM 322 i pošaljite SMS na 0651370

Ukoliko želite Real tone melodiju pod brojem 011, kucajte GTA011 i pošaljite SMS na broj 0651370. Ukoliko želite MP3 melodiju pod brojem 011, kucajte GTM011 i pošaljite SMS na broj 0651370.

JAVA igrice

Ukoliko želite igricu pod brojem 1041, kucajte GG1041 i pošaljite SMS na broj 0651370.

1029 EA Mobile NBA Live 07
1039 Altona Racing 2006-20
1026 Fast and Furious 3d
1032 A4 Extreme Rally 2006
1009 Q-Drive
1016 Pirates of Caribbean
1004 Princ of persia SOT
1063 Prevlatic
1047 Tennis Open 2007 L. Hewit
1056 Rayman 3
1027 Shrek the Third
1036 King of the City
1034 Bob Machine
1019 StreetRush Jack
1015 Maxim
1065 Street 3 Trika
1046 And I Street Basketball
1035 Price of Persia Warrior
1033 Asphalt Urban GTT 3
1011 Bey aslan III
1037 Slay the Spire
1037 Miami Nights - Single in City
1048 Atomic Erotix

Cijena 1,88 KM + PDV

065 1370

Uputstvo: za naručene multimedijalne poruke, dobićete servisnu poruku sa linkom za željeni sadržaj. Nakon toga, pritisnite opciju za preuzimanje poruke. Na pitanje "Neophodna veza sa serverom" odgovorite sa "DA". Nakon uspostavljanja GPRS konekcije i preuzimanja, sadržaj sačuvati u memoriji telefona (ili kartice). Takođe provjerite da li Vam je uključen prijem servisnih poruka na telefon.

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ
Дирекција за набавке РепубликеОБРАЗАЦ
Чл. 36 Закона о јавним набавкамаДИРЕКЦИЈА ЗА УРЕЂЕЊЕ
И ИЗГРАДЊУ КОТОРА
Број: 02-5733
Котор, 20.12.2007.ОДЛУКА
О Поништавању јавног надметања

I. ИМЕ И АДРЕСА НАРУЧИОЦА

НАРУЧИЛАЦ: Дирекција за уређење и изградњу Котора	КОНТАКТ-ОСОБА: Борислав Челановић
АДРЕСА: Шкалаји бб	ПОШТАНСКИ БРОЈ: 082
ГРАД: Котор	ИДЕНТИФИКАЦИОНИ БРОЈ: 02049805
ТЕЛЕФОН: 082 322 940	ФАКС: 082 322 946
E-MAIL: komunko@cg.yu	WEB-STRANA: Kotor-direkcija.cg.yu

II. МЈЕСТО И ДАТУМ ОБЈАВЉИВАЊА ЈАВНОГ ПОЗИВА

(у случају да је јавна набавка спроведена у отвореном поступку, ограниченом поступку, преговарачком поступку јавне набавке са претходним објављивањем јавног позива и дојеле уговора о јавној набавци услуга путем конкурса)

Интернет страница Дирекције за јавне набавке дана 1.11.2007.
Дневне новине Вијести дана 6.11.2007.

III. ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ НАБАВКЕ:

робе услуге радови

IV. ОПИС ПРЕДМЕТА ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Израда идејног и главног пројекта заобилазнице око старог града.

Предмет овог Пројектног задатка је израда Идејног и Главног пројекта трасе са дionicе пута обилазнице Котора. Предметна дionица је обрађена Идејним пројектом (1988. год.) којим је дефинисан положај обилазнице.

Идејним пројектом треба једнозначно дефинисати положај трасе и обим радова на изградњу трасе и њених припадајућих елемената као и све пратеће садржаје, са циљем да се утврди оптимално рјешење изградње са становишта техничких, економских, функционалних, технолошких као и захтјева заштите животне средине.

У оквиру Главног пројекта треба једнозначно дефинисати све елементе за изградњу са свим потребним детаљима на основу којих ће се вршити грађење. У овој фази треба утврдити најрационалније методе грађења, планирати организацију грађења и дефинисати прецизан преглед и прорачун радова.
Захтјева се да приступ пројектовању буде мултидисциплинаран уз сагледавање свих економских, просторних, еколошких и других посљедица изградње, узреспективање свих услова који ће овдје бити прописани. За обраду Идејног и Главног пројекта захтјева се примјена савремених технолошких достигнућа.

V. ПРОЦИЈЕЊЕНА ВРИЈЕДНОСТ ЈАВНЕ НАБАВКЕ: 200.000 €

VI. ПОСТУПАК ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Отворени поступак јавне набавке Ограничени поступак јавне набавке Преговарачки поступак јавне набавке са претходним објављивањем јавног позива

VII. РАЗЛОГ ПОНИШТЕЊА ПОСТУПКА ДОЈЕЛЕ УГОВОРА (ЧЛАН 72 Закона о јавним набавкама)

1) није пристигла ниједна исправна понуда	
2) ошљењено је да је неопходно, прије истека рока за подношење понуда, битно измијенити документацију за надметање	x
3) престала је потреба за предметом јавне набавке и јавна набавка се неће понављати током буџетске или финансијске године	
4) висина свих понуђених цијена превазилази износ планираних и одређених средстава за предметну јавну набавку	

VIII. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ РАЗЛОГА ПОНИШТАВАЊА ЈАВНОГ НАДМЕТАЊА

Савет Дирекције је на сједници одржаној 20.12.2007. године, разматрајући мишљење Предсједника општине Котор бр 0101-10973 од 18.12.2007. г, да треба размотрити могућност да се планирана локација трасе заобилазнице измјести, јер постојећа изскује изузетно високе трошкове по основу рјешавања имовинско-правних односа због већег броја стамбених и других објеката који се налазе на траси заобилазнице, оцијено да планирана траса из поменутих разлога није рационална и економски исплатива, те да се треба приступити изналажењу циљског рјешења кроз измјене планске документације.

Са наведених разлога Савет је донио одлуку о поништењу расписаног тендера бр 58/07 од 1.11.2007. године.

IX. ДАТУМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О ПОНИШТЕЊУ ЈАВНЕ НАБАВКЕ : 20.12.2007.

X. ДРУГЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (уколико је примјенљиво)

ПРЕДСЈЕДНИК САВЈЕТА ДИРЕКЦИЈЕ
ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ КОТОРА
Магуд Иво, дипл. еицUdrugaje
VAŠA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE
Sarajevo, ul. Dolina br. 9; tel/fax +387 33 260 360; 260 370
e-mail: sarajevo@vasaprava.org

Удружење Ваша права БиХ објављује:

ПОНОВНИ ЈАВНИ КОНКУРС
ЗА ПОПУНУ РАДНИХ МЈЕСТА1. Извршни директор Удружења Ваша права Босне и Херцеговине (1) са сједиштем у Сарајеву
2. Менаџер регије Сјевер (1) са сједиштем у Тузли

Поред законом предвиђених општих услова, кандидати морају испуњавати следеће посебне услове:

1. Завршен правни факултет или Факултет друштвеног смјера, најмање 3 године радног искуства на правним и руководним пословима, искуство и добре способности у наметању средстава укључујући припремање приједлога пројеката у сарадњи са донаторима; познавање домаћих и међународних прописа заштите људских права; врло добре комуникацијске способности, активно познавање енглеског језика, одлично познавање рада на рачунару; најмање двије препоруке од претходног послодавца на пословима на којим је кандидат радио.
Вријеме трајања мандата Извршног директора је једна (1) година са правом реизбора неограничено.

2. Завршен правни факултет, најмање 3 године радног искуства на правним и руководним пословима, познавање рада на рачунару, те положе возачки испит; најмање двије препоруке претходног послодавца на пословима које је кандидат радио. Кандидати са положеним правосудним испитом и познавањем енглеског језика ће имати предност.
Вријеме трајања уговора Регионалног менаџера је до 31.12.2008 са могућношћу продужења.

Позиција Извршног директора укључује следеће послове: свеобухватно руковођење Удружењем које се састоји од 16 канцеларија у читавој Босни и Херцеговини са 60 запослених; представљање Удружења пред релевантним тијелима; свеобухватно надгледање финансијских, правних и административних активности Удружења; активности наметања средстава; праћење имплементације пројеката; обезбјеђење заступљености Удружења како на државном тако и на регионалном нивоу; извјештавање донаторима; сарадња са другим организацијама и институцијама које раде на сличним питањима; друге дужности по захтјеву.

Позиција Менаџера регије укључује следеће послове: учествовање у стратешком планирању, руковођење регијом и представљање Удружења; надгледање укупних активности канцеларија у циљу пружања квалитетне правне помоћи корисницима; припрема одлука и аката Удружења, те њихово спровођење; благовремену припрему потребних извјештаја и сличне активности.

Пријаве са доказима о испуњавању услова за наведене позиције се могу доставити у року од 15 дана, од дана објаве конкурса, путем поште, препоручено или лично са назнаком за конкурс на адресу:

Удружење Ваша права БиХ
Ул. Долина 9, 71 000 Сарајево

Неблаговремене и непотпуне пријаве неће бити узете у разматрање. Пријаве и копије документа се неће враћати кандидатима. Само они кандидати који уђу у ужи избор ће бити опзвани на интервју и тестирање.

ОЗРЕН БОРОВНО АД

Баљево Поље бб

Фоча 10.12.2007.

На основу члана 28. Закона о преузимању акционарских друштава („Службени гласник Републике Српске”, бр. 64/02-II дио), Управа, „Озрен Боровно” а.д. из Фоче објављује

МИШЉЕЊЕ

Управа „Озрен Боровно” а.д. Фоча упозната је са садржајем јавне понуде за преузимање свих редовних акција, појединачне номиналне вриједности од 1 КМ, које дају право гласа у „Озрен Боровно” а.д. Фоча (у даљем тексту: емитент), од стране Рајка Бјеловића (у даљем тексту понуилац).

Јавна понуда о преузимању објављена је у „Гласу Српске” дана 4.12.2007. године и у „Службеном гласнику Републике Српске” бр. V/107/07 од 4.12.2007. године.

Понуилац се обавезао да ће купити сваку акцију са правом гласа под прописаним условима датим у јавној понуди по цијени од 0,10 КМ по једној акцији.

Управа даје своје мишљење да је јавна понуда понуоца у складу са одредбама Закона о преузимању акционарских друштава, да је понуђена цијена примјерна, да су циљеви понуоца и његове намере у интересу емитента, те изражава позитивно мишљење о јавној понуди за преузимање.

У складу са одредбама Закона о преузимању акционарских друштава ово мишљење ће бити објављено у „Гласу Српске” и у „Службеном гласнику Републике Српске”.

УПРАВА

„Гатачко поље” АД Гацко

Управни одбор

Број: 103/07

Датум: 17. 12.2007. год.

На основу члана 48 и 50 Статута „Гатачког поља” АД Гацко, Управни одбор Друштва расписује

ЈАВНИ КОНКУРС

за избор и именоване директора Друштва

I

Избор се врши на 4 године а надлежност је прописана Статутом.

II

Поред општих услова прописаних законом, кандидати морају испуњавати и посебне услове:

- висока стручна спрема (техничког, економског или правног смјера)

- најмање пет година радног искуства у струци

- понуђен план рада и развоја Друштва за мандатни период

III

Уз пријаву потребно је доставити: извод из матичне књиге рођених, увјерење о држављанству, увјерење о здравственој способности, овјерену копију дипломе, увјерење о радном искуству, увјерење да није осуђивани и да се против њих не води кривични поступак, потписану и од надлежног органа овјерену изјаву да се на њих не односи члан 9. устава БиХ.

Наведени документи (осим дипломе) не смiju бити старији од 6 мјесеци.

IV

Рок за подношење пријаве је 15 дана од дана објављивања конкурса у дневном листу „Глас Српске”.

Неблаговремене пријаве се неће разматрати.
Пријаве се могу доставити на адресу: „Гатачко поље” АД Гацко, ул. Солунских добровољаца бр. 10, са назнаком „Комисији за избор директора”.

ПРЕДСЈЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА
Дејан Мациловић

Најбржи мали огласи

Ваше мале огласе сада можете слати и путем СМС-а на следеће начине:

OGL, затим размак, па текст вашег огласа, ... цијена СМС поруке 0,55 КМ.
ако желите да Ваш оглас буде објављен у наредном издању Гласа Српске.

2OGL, затим размак, па текст вашег огласа, ... цијена СМС поруке 0,99 КМ.
ако желите да Ваш оглас буде објављен у следећа два броја Гласа Српске.

4OGL, затим размак, па текст вашег огласа, ... цијена СМС поруке 1,65 КМ.
ако желите да Ваш оглас буде објављен у четири следећа броја Гласа Српске.

OKV, затим размак, па текст вашег огласа, ... цијена СМС поруке 2,20 КМ.
ако желите да Ваш оглас буде објављен у оквирен за једну објаву у наредном издању Гласа Српске.

NEG, затим размак, па текст вашег огласа, ... цијена СМС поруке 2,20 КМ.
ако желите да Ваш оглас буде објављен у негативу за једну објаву у наредном издању Гласа Српске.

Дужина вашег огласа не смије да прелази 150 словних мјеста, с тим да не користите скраћенице и обавезно користите размаке између ријечи и зареза.

поруке шаљите на број 065 1353

МАРКЕТИНГ:
тел/факс: 051 231 080
e-mail: marketing@glassrpske.com

БЕСПЛАТНИ МАЛИ ОГЛАСИ:
тел: 051 223 210
e-mail: maliloglasi@glassrpske.com

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

Обавјештавамо цијењене читаоце и пословне партнере да су, због пресељења у нове просторије, бројеви телефона „Гласа Српске“ промијењени.

Нови бројеви су:

Директор:	051/231-077
факс:	051/231-088
Редакција:	051/231-031
	051/231-013
факс:	051/231-021
Маркетинг служба:	051/231-081
факс:	051/231-080

Служба читуља:	051/223-210
факс:	051/223-211

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Министарство трговине и туризма
Републичка дирекција за робне резерве
Бања Лука, Николе Пашића 46

ОГЛАШАВА

ЈАВНУ ПРОДАЈУ ПУТЕМ ПРИКУПЉАЊА ПОНУДА

1. Дана **27.12.2007.** године у просторијама Републичке дирекције за робне резерве, ул. Николе Пашића 46, Бања Лука, спровеће се I лицитација - продаја робе одузете у поступку инспекционог тржишног надзора, са почетком у 10 часова за ЛОТ I (текстил и обућа, од редног броја 1-222), и са почетном цијеном од 54.263,70 КМ, у 11 часова за ЛОТ II (хиђијена и техничка роба, од редног броја 1-194) са почетном цијеном од 6.327,81 КМ, у 12 часова за ЛОТ III (техничка роба, хиђијена и остало, од редног броја 1-487), са почетном цијеном од 64.805,03 КМ. Цијене су са урачунатим ПДВ-ом.

Спецификација робе по горе наведеним лотовима може се добити у просторијама Републичке дирекције за робне резерве, улица Николе Пашића 46, Бања Лука.

2. Роба је смјештена у складшту „ГЛАС СРПСКИ-ТРГОВИНА” у Бањој Луци и заинтересована лица могу извршити преглед исте сваким радним даном од 8 до 14 часова.

У јавном надметању право учешћа имају сва правна лица регистрована за обављање трговинске дјелатности. Право учешћа немају правна лица која имају дуговања према Дирекцији, по било којем основу.

Иста су у обавези да уплате учешће од 10% од износа вриједности лиценциране робе или изврше полог пазара на благајни, најкасније 24 часа прије дана лицентирања роба.

Заинтересована лица су уз понуду дужна приложити ојверене фотокопије докумената, не старије од шест мјесеци: Рјешење о упису у судски регистар, Рјешење о испуњености услова за обављање дјелатности и ПИБ.

Понуде, са траженом документацијом, доставити у затвореној коверти, најкасније 24 часа прије лицентирања роба, са назнаком „ПОНУДА, НЕ ОТВАРАТИ”, и навођење ЛОТ-а на који се односи.

Уколико I лицитација буде проглашена неуспјешном, II лицитација одржаће се **28.12.2007.** године, у 10 часова за ЛОТ I, у 11 часова за ЛОТ II, а у 12 часова за ЛОТ III. Полог пазара, односно уплату за учешће на II лицитацији, заинтересована лица дужна су извршити најкасније 24 часа прије дана лицентирања роба. Вриједност лиценциране робе на II лицитацији умањује се за 30% у односу на почетну цијену.

Уколико и друга лицитација буде проглашена неуспјешном, **31.12.2007.** године, са почетком у 9 часова, спровеће се директна продаја робе за ЛОТ I, у 10 часова директна продаја робе за ЛОТ II, и у 11 часова директна продаја робе за ЛОТ III. За учешће на директној продаји, заинтересована лица су, осим достављања понуде са траженом документацијом, обавезна положити кауцију у износу од 2.000 КМ на благајни Републичке дирекције за робне резерве, најкасније до 28.12.2007. године, до 13 часова.

Комисија

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Министарство за просторно уређење,
грађевинарство и екологију Бања Лука,
Ул. Краља Петра I Карађорђевића

На основу члана 35. и члана 80. Закона о заштити животне средине - пречишћен текст („Службени гласник Републике Српске”, број 28/07) и члана 2. Уредбе о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу („Службени гласник Републике Српске”, број 7/06) Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију обавјештава заинтересовану јавност

О ПОДНОШЕЊУ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ЕКОЛОШКЕ ДОЗВОЛЕ

за постројење за производњу цигле и цријера од печене глине у насељу Туњице,
пројектованог капацитета 21 750 000 ком/год.
Подносилац захтјева: „ТОП” Творница опекарских производа а.д. Бања Лука

Дана 4.12.2007. године подносилац захтјева „ТОП” Творница опекарских производа а.д. Бања Лука, као инвеститор, предао је Министарству захтјев за издавање еколошке дозволе за постројење за производњу цигле и цријера од печене глине у насељу Туњице, пројектованог капацитета 21 750 000 ком/год.

Заинтересована јавност може извршити бесплатан увид у захтјев за еколошку дозволу и приложеној документацији у просторијама Градске управе Бања Лука, у року од 30 дана од дана објављивања овог обавјештења.

У овом року заинтересована јавност може поднијети овом министарству мишљење о захтјеву и приложеној документацији, у писаној форми.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Министарство за просторно уређење,
грађевинарство и екологију Бања Лука,
Ул. Краља Петра I Карађорђевића

На основу члана 35. и члана 80. Закона о заштити животне средине - Пречишћен текст („Службени гласник Републике Српске”, број 28/07) и члана 2. Уредбе о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу („Службени гласник Републике Српске”, број 7/06) Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију обавјештава заинтересовану јавност

О ПОДНОШЕЊУ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ЕКОЛОШКЕ ДОЗВОЛЕ

за постројење за производњу пива у Бањој Луци
Пројектовани капацитет 1 000 000 хл/год.
Подносилац захтјева: „БАЊАЛУЧКА ПИВАРА” а.д. Бања Лука

Дана 13.11.2007. године подносилац захтјева „БАЊАЛУЧКА ПИВАРА” а.д. Бања Лука, као инвеститор, предао је Министарству захтјев за издавање еколошке дозволе за постројење за производњу пива у Бањој Луци, пројектованог капацитета 1 000 000 хл/год.

Заинтересована јавност може извршити бесплатан увид у захтјев за еколошку дозволу и приложеној документацији у просторијама Градске управе Бања Лука, у року од 30 дана од дана објављивања овог обавјештења.

У овом року заинтересована јавност може поднијети овом министарству мишљење о захтјеву и приложеној документацији, у писаној форми.

„У складу са чл. 28. Закона о преузимању акционарских друштава („Службени гласник Републике Српске” бр. 64-И од 14.10.2002. год.) и чл. 96. Статута Управни одбор Робне куће „Побједа” а.д. Бијељина објављује

МИШЉЕЊЕ

о јавној понуди за преузимање

Управни одбор упознат је у цијелости са садржајем понуде за преузимање акционарима РК „Побједа” а.д. Бијељина од стране ДОО „Слобопро” Лончари, а што је објављено 14.12.2007. године у „Гласу Српске” и „Службеном гласнику Републике Српске” бр. 110 од 14.12.2007. године.

Јавна понуда за преузимање акција по свом садржају и циљевима, те с обзиром на понуђену цијену од 0.441 КМ је прихватљива и у складу са одредбама Закона о преузимању акционарских друштава.

Управни одбор је сагласан са понудом и изражава позитивно мишљење о понуди.

Број: 1197/07

Датум, 19.12.2007. год.

Председник Управног одбора
Мира Кокоповић, с.р.

У ЛУКАВИЦИ INTERNATIONAL PRESS

Карађорђева б.б., (дворана Славија)

Источно Сарајево

тел: 057 343 097, 057 343 098, факс: 057 340 503

E-mail: intpress@teol.net

ГЛАС
СРПСКЕ

Огласе, рекламе и
читуље можете
предати дописништву
ГЛАСА СРПСКЕ.

Књижара „INTERNATIONAL-PRESS”
Т.Ц. ТОМ, Пале
Миљана Симића б.б.
тел: 057 225 880

У СОКОЦУ СТР КИОСК

Вл. Драган Вукојичић

Цара Лазара бб

тел: 057 480 040

моб. 065 658 903

Поштовани читаоци,

Настојимо да не припадамо никоме осим читаоцима. Трудимо се да будемо новине - поштене и непристрасне, отворене за сва мишљења. То је наш прилог Републици Српској какву сви желимо, толерантну, помирену и креативну. ГЛАС СРПСКЕ, на који вас позивамо да се претплатите, је још један допринос томе. Важно је да знате да се у нашем листу објављују тендери, огласи и конкурси свих републичких и других институција, као и многих предузећа с којима имамо годишње уговоре и уколико се претплатите, имаћете редовне, у послу важне информације. Осим тога, као стимулацију да се претплатите, нудимо и попуст, и то на годишњем нивоу 20%, полугодишњем 10% и тромјесечном 5%.

ЗАОКРУЖИТЕ ПРЕТПЛАТУ КОЈУ ЖЕЛИТЕ

ГЛАС СРПСКЕ	ТРОМЈЕСЕЧНА	ПОЛУГОДИШЊА	ГОДИШЊА
	60 КМ	110 КМ	190 КМ

НАРУЧБЕНИЦА

Тачан назив и адреса претплатника _____

Телефон _____

Претплаћујем се на:

1. ГЛАС СРПСКЕ
број примјерака _____

Контакт телефон и факс у служби пласмана штампе, за лист ГЛАС СРПСКЕ:

тел./факс: 051/231-044

Уплате на жиро-рачун код КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ А.Д. БАЊА ЛУКА
571010-00000340-14

М.П. _____

потпис _____

ЗА СВЕ ШТО ВАМ ЈЕ ВРИЈЕДНО...

ЈАХОРИНА ОСИГУРАЊЕ А.Д.

www.jahorinaosiguranje.com

ГЛАС СРПСКЕ

ДРУГА КЊИГА

СРПСКА ТРИЛОГИЈА
Стеван ЈАКОВЉЕВИЋ

ПОД КРЕТОМ

СРПСКА ТРИЛОГИЈА

потражите на киосцима

Купujete, продajete, мијенjате?

Zovi&pitaj
090•550•818

Saznajte najnovije oglase, primljene prije sat dva.

MENADZER COMPANY

Cijena poziva po minuti 0,60 KM bez PDV-a.

Call centre

Preпустите нама да информишемо Ваше кориснике низом информација vezаних за Ваше услуге.

Unaprijедите Ваш однос са клијентима, уштедите вријеме и новач!

051-333-515

MENADZER COMPANY

MENADZER COMPANY KONKURS

Banja Luka, raspisuje

Ako ste komunikativni, vrijedni i čestiti nudimo vam posao. Tražimo komercijaliste za rad na prodaji reklamnog prostora u našim štampanim i web izdanjima. Kandidati treba da ispunjavaju sljedeće uslove:

- Vozačka dozvola "B" kategorije
- Poznavanje rada na računarima (Word, Excel)
- Komunikativnost
- Najmanje srednja stručna sprema
- Radno iskustvo na terenu (barem dvije godine)
- Organizacione sposobnosti

Vašu prijavu, uz kratku biografiju dostavite na adresu:

Menadžer Company d.o.o.
Kralja Alfonsa XIII 49a,
78000 Banja Luka, BiH
Tel/fax: 051/333-500, 333-533

(Napomena: KONKURS ZA KOMERCIJALISTE) ili na E-mail adresu direkcija@menadzer.com

СПУштЕНА ЗАВЈЕСА НА ЈОШ ЈЕДАН ИЗБОР ДЕСЕТ НАЈБОЉИХ СПОРТИСТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

СТАТУЕ У ПРАВИМ РУКАМА

СПУштЕНА је завјеса на 53. Избор десет најбољих спортиста у организацији „Глас Српске“.

На свечаној церемонији проглашења најбољих, која је одржана у Спортској дворани „Борик“ награде су отишле у праве руке, онима који су их својим резултатима и спортским успјесима у години која броји своје последње дане и заслужили.

Поред проглашења десет најбољих, на свечаности у бањолучком „храму спорта“ награђени су и перспективни спортисти, који су се доказали у млађим селекцијама, а сигурно је да ће се неко од њих у ближој будућности наћи и на „Гласовој“ „вјечној листи“.

Сви који су били присутни у Спортској дворани „Борик“ могли су да уживају у још једном истинском празнику спорта и спортиста, а својим доласком овај догађај још више су увеличали и дали му на значају, јер су међу многобројним гостима били познати бивши и садашњи спортисти и спортски радници.

Најбољи спортисти у 2007. години: Резултатима заслужили мјесто на „вјечној листи“

(Снимио М. ШУКАЛО)

Игор Игњатовић: Добио плакету за развој инвалидног спорта

Марко Панић и Проко Драгосављевић: Млади рукометаш међу перспективним

Петар Пећанац: И планинар награђен

Наташа Ђурица: Примила признање умјесто брата Бојана

restoran
OBALA
Jesenjina 26,
tel. 051/219-652
www.restoran-obala.com

Са свечаности у „Борикy“: Лијепо спортско дружење

(Снимио М. МИХАЛОВИЋ)

Младен Бојиновић и Дијана Васић: Честитке првопласираној од рукометног аса

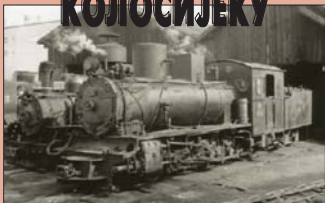
КРИМИНАЛ НА НИШАНУ

Страна 2.

ПРИПРЕМЕ ЗА ОБНОВУ ПРУГЕ СРНЕТИЦА
- ПОТОЦИ - МЛИНИШТЕ - ШИПОВО

„ЋИРО“ НА СТАРОМ КОЛОСИЈЕКУ

Страна 3.

БИЛЕЋАНКА ЦВИЈЕТА ЈАЊИЋ
У ПОТРАЗИ ЗА УНИШТЕНОМ И ОТЕТОМ
ИМОВИНОМ У ХРВАТскоЈ

Страна 6.

ЕВРОТУНЕЛ, ИСПОД КАНАЛА ЛАМАНШ,
СПАЈА ЕНГЛЕСКУ И ФРАНЦУСКУ

Страна 7.

УГРОЖЕН ОПСТАНАК ЛУЖИЧКИХ СРБА

Страна 10.

Буквар Страна 9.

Слога брак очувала Страна 11.

Недјељни ручак Страна 12.

ЕП у пливању Страна 14.

(Снимио Г. ШУРЛАН)

Претпразнично расположење на окићеним трговима и улицама... Примакло се вријеме сабирања успјеха и неуспјеха у овој години, на чијем почетку су, као и многих претходних, зацртани велики циљеви које је било тешко досегнути. Али, децембар је мјесец у којем се највише сања. И највише нада. Без обзира на реалност...

ИНТЕРВЈУ **СТАНИСЛАВ ЧАЂО, МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

КРИМИНАЛ НА НИШАНУ

Републичко Министарство унутрашњих послова, у чијем саставу је полиција Српске, попут осталих безбједносних органа у савременом свијету, доживљава одређене промјене по садржају и улози коју имају у друштво. Ако је наше одређење да идемо према Европи, јасно је да морамо бити спремни да одговоримо на изазове и усагласимо се са европским стандардима.

Овим ријечима, министар унутрашњих послова Републике Српске Станислав Чађо је у интервјуу за „Глас Српске“ објаснио намјере овог републичког органа да заузме своје мјесто у европским и структурама БиХ.

Да ли ће актуелна реформа полиције у БиХ маргинализовати улогу Министарства унутрашњих послова Српске?

Маргинализовати је сигурно неће. Мостарском декларацијом је дефинисан обим промјена за које је усглашен политички оквир. На томе су, ових дана, управо почеле активности и није примјерено да о томе сада говорим. Оно што знам, и што могу рећи, јесте да су републичко Министарство унутрашњих послова и полиција Српске категорије које се не могу доводити у питање. Наше одређење је да се усагласимо са европским стандардима, и то је у реду. Међутим, то не значи да се морамо одрећи Министарства и полиције. Хоћемо само логична и сигурна рјешења, а не она која би проузроковала проблеме и довела до још веће несигурности. Дакле, само оно што је урађено као у другим земљама, сличним нашој, јер је дало резултате. Превидно је експерименту у овој земљи. Да би то заживјело мора бити прихваћено, прије свега од јавности и грађана. Јавност је до сада на бројне начине изнијела свој став. Ту нема никаквих дилема.

Како оцјењујете безбједносну ситуацију у Српској ● посматрајући је у свјетлу недавних подметања експлозивних направа испод аутомобила у Бањој Луци и Брчком?

Укупна безбједносна ситуација зависи од низа фактора. Посматрајући опште показатеље, они говоре да је безбједност задовољавајућа и да бројни елементи, који јесу чињенице, указују на то да се ситуација побољшава. Поредима, она је доста добра. По много чему, изнад просјека. Безбједносну ситуацију, добру или лошу, чини и субјективни осјећај грађана. Тим је и обавеза више и посебан испит полиције Српске да убиство Бањолучанина Милана Вукелића раз-

Министарство унутрашњих послова и полиција Српске су у више наврата самостално, или у сарадњи са другим безбједносним структурама, разбили неколико организованих криминалних група. Дакле, нема говора о јачању организованог криминала, изричит Станислав Чађо

рјеше што је прије могуће. Нас занимају наредности и извјештоци. Ријеч је о убицама, и ту нема никаквих изузетака. Лоше је што поједини кругови овај немилу догађај желе да искористе и остваре неки свој интерес. Најбољи одговор свима је рјешење питања ко су убице. Полиција Републике Српске даје одговор на то питање, упркос свим проблемима који прате овај случај.

Јесу ли криминални кругови у Републици Српској толико ојачали када убијају људе на крају безбизира и дразак начину, подметањем експлозивних направа испод аутомобила?

Нису ојачали, већ сасвим супротно. То говори о њиховој паници. Систем у Републици Српској се у сваком погледу побољшава, криминалцима се сужавају начини да своје интересе остваре. Можда је и то један од разлога зашто прибјегавају овако екстремном акту. Посљедњих година, републичко Министарство унутрашњих послова и полиција Српске су у више наврата самостално, или у сарадњи са другим безбједносним структурама, разбили неколико организованих криминалних група. Дакле, нема говора о јачању организованог криминала. Оснивање посебне јединице у оквиру нашег Министарства и резултати њеног рада најбоља су порука криминалцима, али и јавности да са злочиним и злочинцима нема компромиса. Нико нема илузије да ће се та борба завршити за неколико мјесеци или за годину, двије. Али, једно је сасвим јасно, безбједносне републичке структуре биће упорне у сузбијању свих облика криминала.

Да ли су ови немилу догађаји нарушили углед полиције Српске и дали повода „дестабелизацији“ из Федерације БиХ да појачају притисак за укидање републичког Министарства унутрашњих послова?

Сваки овакав или сличан екстремни криминални акт може некоме да послужи да напанда углед републичког Министарства унутрашњих послова. Међутим, онај ко хоће да буде објективан, може потврдити само једно - полиција Српске је квалитетан и добро организован безбједносни орган који постиже добре резултате и настоји бити још боља. Покренули

сво велики посао с циљем елиминисања корупције и сличних појава у нашим редовима. У том смислу је урађен респектабилан програм и он се тренутно спроводи, односно већ даје резултате. Нећемо стати, већ ћемо бити упорни и истрајни.

Какви су резултати програма спречавања корупције у редовима полиције Српске?

Програм је замишљен тако да спречи корупцију у Министарству унутрашњих послова Српске и створи антикорупцијску културу код свих припадника полиције, укључујући и друге запослене у овом Министарству. Предвидјели смо близу 120 механизма за спречавање корупције као што је познавање припадника са програмом и штетности корупци-

ја Министарства унутрашњих послова Српске, а против близу 200 њих су покренути различити поступци: од дисциплинских до подношења прекршајних пријава. Програм траје шест мјесеци и трајаће онолико дуго док се не искоријени корупција у нашим редовима.

Наговјештавају ли недавне посјете делегације чешке полиције и Уједињених нација за борбу против тероризма да БиХ има озбиљних проблема са радикалним терористичким групама те другим видовима организваног криминала?

Наравно да ти проблеми постоје. Неко их може негирати због тренутних интереса, али мора бити свјестан да свако пропуштање активности или одлагање корак усмјерених према борби против терориз-

БАНКЕ

У посљедњих 20 дана догодили су се три плачка ● пословница банака у Бањој Луци. Да ли се предузимају потребне мјере заштите како би се стало у крај плачкаашима?

Не могу процијенјивати да ли је степен заштите које предузимају банке довољан. Није ни наша обавеза да обезбјеђујемо све банке, али је заједничка одговорност полиције Српске и банака у ширем смислу. Ту је и питање санкционисања таквих дјела и изрицања одговарајућих санкција. Нисмо ми ни по томе одређени специфичком узме ли се у обзир наше окружење. Наравно да ово подразумјева да полиција и банке, и сви који могу допринијети томе, сједну и раз-

говарају о томе шта је могуће предузети како би се такве плачке пословница банака у Бањој Луци. Да ли се предузимају потребне мјере заштите како би се стало у крај плачкаашима? То је, међутим, тржишна утакмица. Банке имају амбиције и требају да буду свјесне ризика који то носи. Када је ријеч о полицији, велики број дјела је отворен, али је симпатично да се ради о оружаним плачкама или о онима у којима се однесе мали свота новца. Потребно је обратити већу пажњу на оно што се дешава, због чега ћемо иницијално одређене саставке са службама које обезбјеђују банке, али и са представницима банака, како би побољшали ситуацију.

треним терористичким групама попут „Ал-Каиде“. Ако знамо да је у посљедњем периоду било одређених контаката појединца и група са екстремним терористичким групама, јасно је да овом проблему треба придавати пажњу.

Колико је Министарство унутрашњих послова Српске подијелио пријаве за ратне злочине починене над Србима за вријеме протеклог рата у БиХ?

Већ дуго вријеме постоји тим за истраживање ратних злочина Министарства унутрашњих послова Српске. Лани су његови оперативци усмјерили већу пажњу у Центрима јавне безбједности, јер је ту већи простор и могућност за њихов рад, што се показало добром процјеном. Министарство је до сада укупно обрадило 681 предмет у вези са ратним злочинима, а поднесене су пријаве против 6.644 лица. Од наведеног броја, за посљедње три године,

процесуирано је 120 предмета, од чега у 2005. години 37, у прошлој 56, а током ове године 27 извјештаја. Сви предмети који су обрађени у посљедње три године достављени су Тузилаштву БиХ. Од наведеног броја, веома мали број је ријешен, а исто је тако мали број у којима су подигнуте оптужнице, тако да се може сматрати да је скоро 90 одсто предмета у фази истраге Тузилаштва.

Српској се стало увијек ло на терет да се уставља ● вољно напора како би ухапсила осумњичене за ратне злочине. Какав је Ваш став о томе?

Министарство унутрашњих послова Српске има своју улогу и законом јасно дефинисане обавезе које испуњава када су у питању хапши осумњиченици. У том контексту сарађујемо са Тузилаштвом у Хагу и са безбједносним структурама у БиХ и у сусједним земљама. Свједочи смо да током ове године није било ниједне примједбе на рачун Министарства, што значи да испуњавамо своју улогу. Немамо сазнања да се неко са хашке листе налази у зони одговорности овог Министарства, јер да имамо, поступали би на један једини могући начин, који је свакоме јасан. Наравно, дио наших активности односи се на притисак на мреже подршке тим лицима, и немамо намјеру да имамо било каква друга приступ. Републичко Министарство унутрашњих послова ће одговорити и том, као и осталим задацима, ма колико они тежки били.

■ Перица ПЕЂАНАЦ
Симмила С. ИЛИЋ

је, укључивање локалних медија, невладиних организација и других субјеката у друштво, охрабривање грађана да пријављују корупцију посредством „врुће линије“, унапређењем унутрашњег поступка спречавања корупције. Тренутно обилазимо све Центре јавне безбједности с циљем контроле спровођења програма. Посебно настојимо да истражимо узрочнике корупције у полицији, како би створили механизме којима би је спречијели. Од почетка спровођења овог програма суспендовано је 66 ради-

зма, проблеме може учинити још већим. Све остало је политиканство, може се рећи и саучесништво. Са овим делегацијама разговарало се о многим питањима. Али, сасвим је јасно да је потенцијална опасност од тероризма довољно велики проблем и упозоравајући фактор да се то мора озбиљно приступити, а не говорити да га нема. Чињенице говоре да овије много тога указују на реалну опасност од тероризма. Ми смо, на сву срећу, били заштићени од било каквих аката тероризма, мада подметање експлозивних направа испод аутомобила или стаменских објеката сматрам терористичким чином. Неспорне су чињенице да су за вријеме и послје рата у БиХ били проблеми са људима који су припадали ек-

ПЛАТЕ

Шта ће Закон о платама, ако буде донесен, значити ● припадницима републичког Министарства унутрашњих послова?

Закон о платама је веома важан показатељ да Влада Српске има намјеру да ријеш социјалне проблеме и да је одређена да учини све што је реално могуће како би се стандард припадника Министарства унутрашњих послова и полиције побољшао. Током прошле и ове године плате наших радника су повећане два пута, и у односу на 2005. годину, веће су за око 30 одсто. Са примјеном овог закона, плате ће у односу на 2005. годину, бити повећане за 72 одсто. Примјера ради, плата полицајца на крају 2005. године износила је 477, а са примјеном овог закона износиће 800 марака, увећана за минути рад, или инспектора, чија је плата тада била 812, а сада би износила 1.400 марака. Важно је нагласити да је, приликом дефинисања Закона о платама, остварен дијалог са гранским синдикатом и да су уважене њихове примједбе, посебно оне које су се односиле на распоједу у вези са расположивим новцем, што је довело до омјера који имамо у закону.

Станислав Чађо у разговору с нашим новинаром

ПРИПРЕМЕ ЗА ОБНОВУ ПРУГЕ СРНЕТИЦА - ПОТОЦИ - МЛИНИШТЕ - ШИПОВО

"ЋИРО" НА СТАРОМ КОЛОСИЈЕКУ

У току израда обимне планске документације како би се већ на прољеће кренуло са првим радовима на обнови пруге која пролази кроз живописне крајолике нетакнуте природе и срце крајишких шума. Удружење за обнову пруге основано почетком децембра у Бањој Луци

На попису природног, историјског и културног наслеђа Републике Српске ускоро ће се наћи још неколико интересантних знаменитости које ће обогатити туристичку понуду њеног југозападног дијела.

Оне се налазе уз, или у непосредној близини трасе некадашње пруге узаног колосијека Српска - Потоци - Млиниште - Шипово чија обнова би, како сазнајемо, могла почети већ на прољеће идуће године. Ова траса дужине је 72 километра и предлажења, у ствари, крак пруге Приједор - Сански Мост - Дрвар - Личка Калдрма, коју је прије стотинак година изградио контроверзни баварски шумски предузетник Ото фон Штајнбајс.

Штајнбајс је крајем 19. вијека, тачније 1878. године, од тадашњег аустро-угарског администратора и министра финансија БиХ Бењамина Калаја под сумњивим околностима добио у закуп огромне површине најквалитетнијих шума у западној Босни. Калајевић декретом његов, тајни савјетник (Штајнбајс) добио је одржане руке да експлоатише центар највећег шумског богатства на Балкану.

Остало је забележено да је Штајнбајс ову концесију добио готово на поклон: по смислу богателној цијени.

Прагматични Баварац омах се дао на посао. Поред неколико пилана, изградио је пругу и луку у Шибенику за транспорт сировина из шума БиХ у прекоморске земље.

Вукосавина "маневарка"

О изградњи пруге до Дрвара у народу још живи прича како је чобаница Вукосава Томасовић из села Завођа подио Оштрице изнад Дрвара, помогла Штајнбајсовом главном пројектанту Франц Јозефу Кауфману да спусти воз у град.

ВАГАЊСКА ПЕЋИНА

Вагањска пећина налази се на обрницима планине Витор у близини Шипова. Прва истраживања у њој урађена су 1969. године, а завршена 1980. када је стручни тим, на челу са проф. др Раденом Лазаревићем, направио пројекат за њено туристичко уређење. Дворане Вагањске пећине богато су украшене разним пећинским накитом. Поред разноврсности пећинског накита - сталактити, сталагмити, саливи, корални накит и друго може се уочити и његова разноврстност, од бјеле преко црвенкасте, све до црне боје. Пројекат, међутим, још није реализован па пећина не може да прими туристе.

Кауфман је у то вријеме био најпознатији аустријски грађитељ пруга и професор архитектуре на Бечком универзитету. Стручњак од угледа и повјерења црно-жуте монархије.

Када је пругу довео до Оштрице изнад Дрвара сурео се са, за њега, непрестомством препреком. Није имао рјешења како да савлада кањон Уна. Због ширине, кањон се није могао премостити нити је постојала техничка могућност

да се смота кривина и воз безбједно спусти у Дрвар.

Вукосава је у близини напала стадо. Када је Франца видјела како забринут шетка, упитала је шта га мучи. Он се у почетку мало нећао да јој одговори. Вјероватно га је било стид. На крају је признао да нема рјешења да са Оштрице воз спусти у Дрвар.

Онда га је она упитала да ли воз може да иде уназад. Он је одговорио да може, али је и упитао шта ће га вући јер га машина не може гурати уназад.

- А имате ли ви господине Кауфман више тих машина, упитала је Вукосава. - Имам, зашто питаш - одговорио је он.

- Па запни га отпозада са другом машином и вуци за Дрвар - савјетовала је Вукосава угледног бечког инжењера. Он је остао забезекут неколико тренутака, а затим ју је згрануто ухватио за рамена и пољубио у чело. Проблем је био ријешен.

Било је то у јесен 1880. године. На прољеће идуће године почела је градња жељезнице. Када је пруга завршена Ка-

БиХ. Прича о "ћир" завршена је 1976. године.

Неприкосновени лидер ондашњих босанских комуниста био је Бранко Микулић.

- Ускотрачне пруге су застарјеле и преживјеле. Немају више никакву перспективу. Оне су превазиђене и са њима се не може у Европу - егзалтирано је говорио Микулић.

Имао је безрезервно подршку Хамдије Поздерца у чијој Цазинској крајини није било пруга уског колосијека. Милан Узелац се о томе мало питао.

Укидањем уских пруга у БиХ је најмање 45 хиљада радника, махом Срба, остало без посла. Били су присиљени да напусте те крајеве. Већина од њих се скрасила на просторима бивше Југославије, али су многи отишли у Америку, Аустралију, Нови Зеланд... И данас су срцем и душом везани за завичај.

Прије одласка "ћире" у пријевремену пензију пруга Српска - Млиниште - Шипово имала је велики привредни и друштвени значај. Кроз Српска је свако пола часа про-

ПАРТИЗАНСКА ЖЕЉЕЗНИЦА

мјештанима је она била и једина веза са свијетом. Микулић и ондашње комунистичке власти нису испунили обећање да ће умјесто укинуте пруге изградити друмске саобраћајнице. То је био и разлог да су се поред шумских радилишта угасила и многа насеља на овој жељезничкој прузи.

Српска је данас сабиљно пушта. Радничко насеље је потпуно devastирано и у њему више не живи нико. Стање није ништа боље ни на Оштрели, Млиништима, Потоцима... Зуб времена и људски немар учинили су своје.

Удружење за обнову пруге

У Бањој Луци је почетком децембра основано Удружење за обнову узане пруге Српска - Млиниште - Шипово. За предсједника Главног одбора Удружења изабран је Милан Јовановић, а за предсједника Извршног одбора магистар Боро Дакић. У Удружењу су навели да је у току израда обимне планске документације, како би се већ на прољеће кренуло са првим радовима на обнови пруге која пролази кроз живописне крајолике нетакнуте природе и срце крајишких шума.

Окурење пруге чине историје општина Дринић, Источни Дрвар, Рибник, Мркоњић Град и Шипово. Ово подручје има изванредан здравствени, спортски,

туристички, еколошки, географски, историјски, као и основни привредни потенцијал који је "неопходно активирати и ставити у функцију", речено је на оснивачкој скупштини Удружења.

Предсједник Извршног одбора Удружења Боро Дакић нагласио је да би обновљена пруга имала огроман привредни, економски, туристички и културолошки значај за народ југозападног дијела Републике Српске.

- Довољно је приказати археолошку грађу, историјске чињенице, демографска кретања, рељеф, климу, еколошку околину, егзистенцију биљног и животињског свијета, ријеке, потоке и језера, пећине и шпиле као и људски потенцијал са својом функционалном организацијом, па да се закључи да наведене територије заслужују много већу пажњу људи који данас живе и раде у Републици Српској и и шире - рекао је Дакић.

Обнова пруге, додао је он, убрзала би повратак незапошлених на траједовска огњишта, запошљавање људи који безнадежно чекају ухљебљење, отварање прерађивачких предузећа која користе сировине из околине, а помогла би и довођењу туриста заинтересованих за лов, риболов, шетњу чистом еколошком средином.

- Један од врло важних елемената који значајно могу иницирати и покренути све остало, да би се оствариле помени-

Током Другог свјетског рата, пруга Јајце - Шипово - Млиништа - Српска - Дрвар служила је искључиво за потребе НОВ Југославије. "Ћиро" је превозио партизани и њихове рањенике, народ, храну и ратни материјал. Партизанском жељезничком возом се и Врховни штаб и Јосип Броз Тито. За вријеме непријатељске офанзиве партизани су своју жељезничку крилу на сличним колосијезима, покривајући је грањем.

Непосредно пред дизане пруге, у жељезничку станицу у Млиништу допремљен је партизански воз који је том пругом саобраћао за вријеме рата. Воз је сада препрутен на милом и немилост зубу времена.

те могућности, јесте обновљање ускоколосијезне пруге на релацији Српска - Потоци - Млиниште - Шипово (Пљевско бојно) - рекао је Дакић.

Поред основних садржаја пруге као система, навео је он, неопходна је изградња најмање четири хотела (Српска, Потоци, Млиниште извор Пливе) као и спортско-рекреативних садржаја, са снажним маркетинг логистиком.

Од историјских знаменитости овог краја довољно је споменути старе средњовјековне градове Скок, Призренац и Бочац, за које су везани многи догађаји и легенде из прошлости. Ту је и партизански воз на Млиништима, партизанске болнице...

Поред стогодишних шума од природних љепота најбољом пилени прашумски резерват "Лом" на Клековачи, Ваганска пећина са "свечаном двораном" код Шипова, Ледана код Вучије Пољане, излетница Балкана и Зеленовац код Мркоњић Града, извори Пливе, Сане и Јања...

Олакшавајућа околност је, истакли су у Удружењу, што већ постоји траса пруге која ће бити обновљена. Због недостатка новца радиће се дионица по дионица.

У плану је да се прво гради дионица од Млиништа до Шипова (Пљевско бојно) у дужини од 27 километара. Затим би се градила дионица Српска - Потоци. У Српсцији је у плану и изградња православне цркве. У Удружењу вјерују да ће поред Владе Српске свој интерес за обнову пруге Српска - Потоци - Млиништа наћи и општине, привредне и туристичке организације Републике Српске али и многи други.

■ Гојко КИЊИЋ

Боро Дакић: Радиће се дионица по дионица

уфман је лично дошао да испрати први воз са Оштрице у Дрвар. Када је воз отишао, он је шефу станице предао запечаћену коверту и отишао до литице испод пруге. Накратко је застао као да се предомишља, а онда се сунувратио у повору.

У коверти коју је дао шефу станице била је његова опоруча којом је објаснио разлог самоубиства и одредио да петина хонорара којег је добио за пројектовање жељезнице буде исплаћена Вукосави Томасовић по чијој је идеји дошао до рјешења окретнице на Оштрици и увео машину "маневарку" која је спуштала композицију у Дрвар.

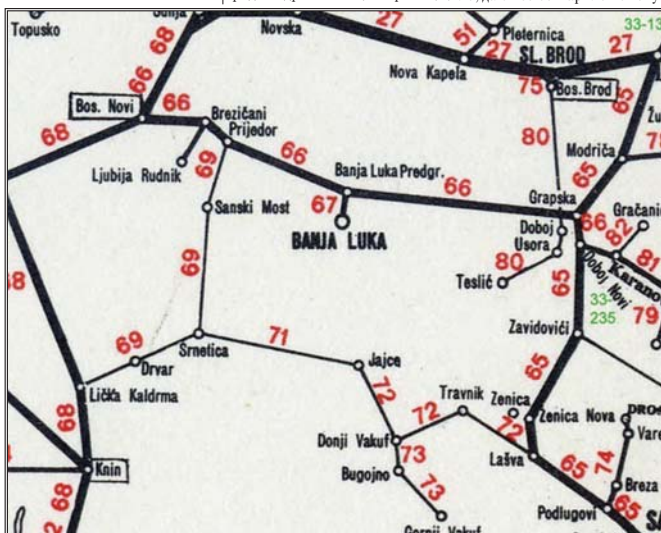
Укидање "ћире"

Све до краја Првог свјетског рата аустро-угарско дионарско друштво "Штајнбајс" посједовало је своју жељезничку мрежу дужине од око 400 километара. Располагало је и са 32 парне локомотиве. Иначе, са око 1.300 километара дужине и 650 парних локомотива, мрежа бх. пруга уског колосијека је све до семдесетих година прошлог вијека, када је почело њихово укидање, чинила највећу свјетску мрежу тога типа жељезничких пруга.

Након непуних стотину година постојања бивше комунистичке власти одлучиле су да укину све пруге уског колосијека у Босанској Крајини и

лазио теретни или путнички воз. Поред пруге су никла многа шумска радилишта, а само у Српсцији било је скоро три хиљаде радника. То што ретко насеље у њедрима Клековач имало је школу, амбуланту, биоскоп, фудбалски клуб "Железничар", корзо...

Поред пруге никла су и бројна друга насеља чијим

ВЛАСНИШТВО И МЕДИЈИ

УЛОГА НОВЧАНИКА У УРЕЂИВАЧКОЈ ПОЛИТИЦИ

Компанија WAC прво је најавила да ће убудуће боље контролисати медије које поседује, а само два дана касније саопштила да се неће мијешати у уређивачку политику

Иако би могла прилично да измени медијску слику југословенске Европе, вест је прошла потпуно незапажено. Због медијске хајке на бугарску историчарку уметности Мартину Балеву и у

том контексту објављене националистичке пароле, медијски концерн WAC најавио је 21. новембра да ће убудуће боље контролисати медије чији је власник или сувласник.

Како су се у поменутој каци по- себно истакли бугарски дневници „Труд“ и „24 часа“, чији је власник управо WAC, контролорик тог концерна Бодо Хомбах наводи да убудуће у југословенској Европи неће бити закључивани уговори који предвиђају да WAC неса премо мешања у редакциски посао. „Досадашња политика фирме, према којој смо се ми бринули само о издавачким питањима, а бављење садржајем прешпцали у потпуности уређивачким тла лихова, неће моћи да буде настављена због лоших искустава која смо имали“, објаснио је Хомбах, а пренела агенција ЕИП.

По његовим речима, WAC „не жели да се меша у политику других земаља, већ да обезбеди да се поштују стандарди новинарског квалитета и истинитости у извештавању“. Да WAC којим случајем поседује два или три штампања издања, ствар би била зрела за понеки коментар и штуру анализу. Међутим, како је у питању концерн који у свом власништву има 38 тиражиранх дневника, 112 магазина и 133 специјализована маркетиншка издања, односно укупно 4 милиона штампањих копија дневно, ћутање новинарских удружења и медијских аналитичара скоро је за неверицу.

МАСКАР, ПА ЋУТАЊЕ: Шта се, дакле, догодило? Прича почиње у мају ове године, када је у месту Батак на југословенској Бугарске требало да буде организован скуп европских историчара. Планирано је да се скуп, између осталих, обрате и Улф Брунбуер и Мартина Балева, представници Института за Источну Европу берлинског универзитета, са студијом „Слика исламског непријатеља - антинационалистички стереотипи у Бугарској, виђени кроз мит о побуну у Батаку“.

Но, пре него што су историчари и допутовали на конференцију, бугарски медији објавили су да Брунбуер и Балева тврде како у месту Батак било је много масакара у који до тада нико није сумњао; у питању је, иначе, догађај из априла 1876. када су, због женске побуне локалног становништва, војници отоманског царства опколили то место, побили пет хиљада људи и до темеља спаљили све куће. Ондаш пошто је објављена тада о негирању масакара, реаговали су градоначелник Батака, као и бугарски премијер и председник, а Академија наука објавила је да уступи своје просторије за одржавање конференције. Заказани догађај пошто је отказан, што ипак није допринело смињавању страсти. Напротив, националистички иступи поводом догађаја из XIX века потрајали су упркос тзв Белевдер да јој није намера да оспори маскар, већ само да научно препришати докумен- те који с њим у вези.

У међувремену, неки бугарски интелектуалци критиковали су понашање медија и покренули потписивање петиције против угрожавања права научника на слободно деловање. Но, у периоду од маја до почетка новембра осам научника нико заправо није реаговао - и нису се огласили ни WAC ни међународна новинарска удружења.

У том смислу, кључни потез припао је немачком њумагазину „Шпитл“ који је у издању од 19. новембра објавио детаље овог случаја и изнео тезу о томе да су WAC-ови дневници „Труд“ и „24 часа“ започели хајку на Мартину Балеву, „користећи се националистичким паралама“.

Два дана касније, WAC је реаговао поменутом најавом о бољој контроли медија у њиховом власништву. Ипак, ни више од недељу дана након тога, није јасно како ће се убудуће WAC понашати, што овај концерн заправо жели, каква ће и колика контрола убудуће постојати.

Мистерији о даљим потезима WAC-а највише су допринели предстваници те компаније. Само два дана пошто је објављена најаву воде Хомбах о „бављењу садржајем“ исти тај Хомбах рекао је нешто савим друго.

„Наш основни принцип остаје и даље: издавач се не меша у садржај наших новина. Он то није ни ради, ни у које време и ни према коме. Он не даје никакве политичко-садржајне инструкције. Правда новина лежи искључиво у надреживању главних и опговорних уредника“, објаснио је Хомбах, а пренео новосадски „Дневник“, у коме WAC има већински власнички удео.

Наравно, после свега тога, поставило се питање шта је Хомбах заправо желео да каже и шта у преводу значе такво контрадикторне најаве. Представник WAC-а за Србију и заменик генералног директора „Политике“ Вернер Херић каже да се то не може да коментарише јер „ради у Србији, а не у Бугарској“. Он у разговору за „Време“ ипак наглашава да је свако упливање у уређивачки концепт и садржај новина супротно пословној политици WAC-а: „Ми створеништво поштујемо слободу новинарства и нећемо се мијешати у садржину новина. Залажење се за постстојање четрвог зида између издавача и редакције, односно за концепт у којем се генерални директор не меша у уређивачку посао“.

По његовим речима, ако медији поштују људска права, професионалну штину и стандарде, не постоје никакви проблеми и никакви утицаји. У том смислу, Херић још истиче да, што се тиче „Политике“ и „Дневника“, никаквих промена неће бити.

ИМАМ, ДАКЛЕ МОГУ: Иако у Хрватској WAC поседује много већи број утицајних медија него у Србији (види оквир), тамошњи медији нису пренили информацију о најави промене понашања власника, а новинарска удружења нису реаговала. Хрватски му доклеко је и разумљив баш због великог броја WAC-ових медија: нико ништа заправо не зна, за неку побуну против власника сувише је рано, а од власничког новчаника зависи опстанак неколико хиљада људи запослених у медијима и њихових породица.

Миђашења власника у уређивачку политику медијске куће нико како не може бити добра пракса, јер то у питање доводи медијске слободу и нашу основну зајдабу да јавност информирамо правдобно, вјеродостојно, точно и у складу с етичким стандардима“, каже за „Време“ председница Синдиката новинара Хрватске Габријела Галић.

Она ипак наглашава да идеал потпуне уређивачке независности не може да постоји: „Власник и без директног уплићања у уређивање новина или електронског медија, одбором уредничког кадра, има могућност утицаја на уређивачку политику“.

Када се ствар посматра с те стране, чини се да нема никаквих проблема у вези с WAC-овом најавом. Уосталом, заиста би било неприродно

очекивати да компанија или појединац који у овај или онај медији уложу велике паре од тог истог медија не очекују ништа изван профита - било да је у питању избор уредничког и новинарског кадра, или (мање или више суптилно) уплићења у уређивачку политику и садржај, власник, уколико жели, има право на утицај у онеме што је позависно.

Товој за реакцију WAC-а је добар, требало је реаговати, пошто је у случају бугарских медија заиста било кршење елементарних новинарских кодекса. Ипак, случај једне земље и тамошњих медија не би требало да буде оправдање за увођење веће контроле над свим осталим медијима и у свим осталим државама. С друге стране, тешко је очекивати од власника да уложи паре у уређивачки концепт“, каже за „Време“ Надежда Гале, председница Независног удружења новинара Србије, истичући ипак да би медијима требало оставити слободу да процене начин понашања у одређеној ситуацији и окружењу.

Бодо Хомбах: Шта је желео да каже

Упркос логичној претпоставци да власници морају овако или онако утицати на медији који поседују, Вернер Херић напомиње да у случају WAC-а постоји низ примера који показују да никаквог уплића у садржину нема. По његовим речима, за време мандата Рајнера Цобела, бившег немачког амбасадора у Србији, медији у власништву WAC-а (дакле, немачке компаније) били су најкључнији у коментаришу на његов рачун.

Такође, у случају Аустрије, тамошњи WAC-ови медији, који бележе милионске тираже, најкључнији су борци против ЕУ, иако таква политика није у интересу компаније. „Ми имамо само једну мисију: напцосао је да зарацимо. Све остало прешпцатило редакцијама“, тврди Херић.

ШПИГЛ И ПОСЛЕДИЦЕ: Како било, чак и ако занемаримо теорије о праву власника на уплићења у садржину и друге сегменте уређивачке политике, у причи о WAC-у има неколико врло чужних момената - ту су пре свега тзв јамни најаве о промени понашања власника као и већ поменути изостанак детаља о томе како ће та промена у пракси изгледати.

Наиме, напади бугарских медија на Мартину Балеву почели су још у мају, а власничка реакција, значинико оправдана одбором „квалитетног новинарства“ (као је то формулисао Бодо Хомбах), устедила је тек у новембру - медијима је, дакле, прешпцатило да скоро шест месеци раде шта хоће, да би тек по том биле ударени по прстима. Пошто је у овом тренутку немогуће доћи до одговора на питање зашто је то баш тако учињено, логична је претпоставка да читав та ствар има директне везе са чланком објављеним у немачком „Шпитл“ - објављивање приче у овом утицајном магазину може да изазове реакције представника великог капитала, па самим тим и могуће последице на по-

словане WAC-а. У прилог тој теорији пре свега говори чињеница да је промена политике WAC-а најављена само два дана после чланка у „Шпитл“у“, као и чињеница да та најавила није пропарана ни изолзио оного бурно колико је то било могуће имајући у виду распрострањеност и тираж WAC-ове мреже.

Компанија се оградила, најавила да ће убудуће више пазити, још једном истакла своје залагања за квалитет и - заштала.

Није дигла претерану галаму, није изазвала оштре реакције новинарског естафа, а „намрикла“ је сваког потенцициалног партнера који би могао да јој пребаци ширење националистичких или било каквих других политичких некоректних парала. Ипак, пошто првобитна најави може да се тумачи „и овако, и онако“, дакле свакако, посебно је занимљиво што на њу нису реаговали они који су најпозванији: Међународна федерација новинара (ИФ) и Европска федерација новинара (ЕФ).

Генерални секретар ЕФЈ-а Ејден Вајт, у „Шпитл“овом“ тексту навео је како консултант WAC-а за Бугарску“, до закључења овог броја „Време“ није одговорио на два послата питања, али је „онима који се баве том проблематиком“ проследно неку врсту одговора и реакције на оно што је „Време“ добило од представника једног новинарског удружења у региону, а које је потписао Вајт, најпре се демантује да је он консултант WAC-а, а затим и наводи да се поводом бугарског случаја састанак с челницима те компаније. „Саветовао сам им да не интервенишу и да се не мешају у садржај, већ да утичу на отварање дебате у бугарским медијима. Онл су се сагласили и у том смислу објавили своје саопштење... У мојим разговорима с њима није било ни речи о намери да се мешају у уређивачку политику и садржај новина - то би било противно принципима понашања који је с њима потписан“, пише Вајт.

У преводу на недипломатски језик све то заправо значи да, по тумачењу ЕФЈ-а, WAC није утицао на уређивачку политику својих издања. Звучи дивно, ЕФ је поставља питање зашто ЕФ није званично реаговао и зашто је писмо генералног секретара докумет до којег може да се дође само путем личних познаниста - коначно, у питању је организација којој је једини (и више него добро плаћен) посао доди рачуна о слободи медија и услвова у којима они раде.

Шта тој ко о томе мислио и шта год се даље десило, најави о предстојећој промени понашања власника са свим сигурно спада у тај домен. Кад се ова догађаја и озлогламе, резултат је комплетна паназајања. Најпре, имамо најаву уплива WAC-а у уређивање и садржај новина. Онда, имамо потпуно контрадикторну најаву WAC-а да се ни убудуће неће мешати у уређивање и садржај новина. Имамо затим тврду предстваника WAC-а да, што се Србије тиче, мешања у уређивање није било ниће ће га бити.

Поврх свега, имамо ћутање надлежних удружења и дипломатске формулације челника ЕФЈ-а. Оно што је најинудније јесте чињеница да је повод за такву причу постојао још у мају: харанга на жену која је мислила другачије почела је пре шест месеци и до сада је несметано трајала.

Осим теорије о томе да је читав ствар почела због тога што је, после приче у „Шпитл“у“, WAC некако морао да реагује, ниједна друга заоста не „држи воду“. За сада, Док се Бодо Хомбах поново не огласи и поново не објасни шта је квалитетно новинарство и докле сеже слобода медија. Има човек право на то. Он држи новчаник.

НОВИНАРСТВО И НОВАЦ

У фабрици - илузија

Бизнисмени преузимају од политичара примат у угрожавању слободу медија. Све је више доказа који сведоче о великој подрешности новинара, о инфериорности професије чак и у случајевима елементарних стандарда.

Каже се да власник може да ради шта хоће, да је власничка реч последња, да су заповести власника, транспоноване преко уредника, пресудије и старије од професионалних норма - и да тако мора бити.

Поставља се једно од круцијалних питања новинарске професије: Важи ли новинарски кодекс и за власничке медија? Информације нас засипају у таласима и са свих страна. Постоје медији који имају утицај на формирање јавног мњења у својим земаљама, али и у онемо што се понекад еуфемистички назива „међународном заједницом“. Међутим, њихова стварна моћ лежи у способности да стварају илузије, опсеке, оптичке варке - као што се и филмска уметност базира на несавршености људског ока (слике које нам се приказују брзо једна за другом доживљамо као континуирани ни). Тако је, на пример, много пута убеђено да се стварне политичке одлуке (и то не оне које имају утицаја на судбину читаве планете!) доноси о светским политичким престоцима. То је слика коју медији стварају и нажалост негинују. У ствари, оно што заиста одређује савремене светске токове јесте проток капитала и понашање великих мултинационалних корпорација. Оно одлучују шта је добро а шта не - односно, шта ће донети профит.

Један од најинтенивнијих светских теоретичара и аналитичара медија, Ноам Чомски у својој књизи „Медији, пропаганда и систем“ тврди да новничке куће заправо не продају најаве и њихова главна преукупација је „Отлашчавање“, а не читалац. У наставку он ту своју тврдњу допуњује и каже: „Елитне америчке новине продају пог произвођ отлашчавања, а њихов је производ читалачка публика“. Као то преведемо на мало разумљивији језик то значи да новине морају, пре свега, рефлектовати интерес продавача (власника новине) и потрошача (отлашчавање). Просечни грађани који чита те новине је само жртвено жање.

У свету, а и код нас, ствара се потпуно нови однос између новинара и власника медија, а посебно на релацији медија - отлашчавања, који се чеће и све снажине утичу на уређивачку политику појединих медија. Сведочи смо све јачег утицаја капитала односно профита, док утицај политичке и политичара на уређивачку политику слаби.

Трка за сензацијом, аферама, не озбиљно (лоше) истраживање, једнострано извештавање, пораст садржаја лаке и јестине забаве, незамеране поштичарица и власничка капитала. Такво стање је лош савезник новинарству па није чудно да можемо новинарство охарактерисати као тонућу професију.

Медијијеју роба, али роба са веома израженом специфичном тежином. Та специфична тежина даје нам заправо да професију обранимо у интересу развоја цивилног друштва и да морамо бранити улогу медија у процесу развоја демократије.

Француски теоретичар медија Пјер Сорлин тврди: „Власници је профит важан, али новинари морају деловати према својим професионалним стандардима и њихов циљ није остваривање зараде, већ остваривање основног задатка медија као іса чуварна приришпа демократије. Новинари су у процесу; паје за плату, а производ зависи о тиражи, али они нису попут радника у фабрици (добра новина, а знамо како доње рубље може бити запрљано физиолошким садржајем онога чије је), јер њихов производ мора бити усклађен с етичким стандардима професије“.

И, заиста, новинар није дужан размислити хоће ли његов прилог у неком медију повећати читаност, слушаност и гледаност, на тиме и остварити бољи профит, већ да ли је то у складу са стандардима новинарске професије и етичких начела. Чим новинар почне да размисли о томе колико ће се повећати профит, тада нестаје новинарство и почиње најгора комерцијализација.

Jay G. Blumler је написао: „Не утичу само закони тржишта на новинаре, већ и политичари и други моћници који желе продати своје идеје“, а Dennis MekKuaal додаје: „Постоји стални потенцицијални конфликт између медија и оних који имају политичку и финансијску моћ“. Власник је власник и има своја права. Власник је уложио (најчешће свој) капитал, очекује профит и жели га што више и што брже. То је легитимно. Власник има право да одреди смернице уређивачке политике, односно да ли ће медији у његовом власништву заступати либералну, ултра десно, ултра лево... И то је легитимно.

Али, када именује главног уредника и када се одређује уређивачка политика, има ли право менаџи садржај?

НЕ!
Власници медија су изузетно утицајни и моћни људи. Називају их медијски магаци, медијски талкунци. Британски теоретичари Гунстал и Палмер дефинисали су појам „медијски маг“ као:

... особу која поседује и управља главним медијским компанијама, преузима директн интерпретацију и управља медијским бизнисом у личном или ексцентричном стилу.

Рандолф Харет је био прави маг, затим Тед Тарнер, а данас је то, без сумње, Руперт Мурдок. Има још, мањих и већих, позитивних доноска медијских магова. Неки су постали изузетно успешни политичари, као што је то Силвио Берлускони, који је своју политичку моћ сградио на темелјима медијског капитала. Италија је била врло лоше оценивања у свим аналитичким слободу медија управо због Берлусконија и чим је изгубио власт, рејтинг италијанског новинарства је порастао. Код нас најинтенивнији медијски маг је без сваке сумње власник компаније „Пинк“ Жељко Митровић. Корпоративно новинарство највећа је опасност слободи и плурализму медија. Независно новинарство и независни медији, по свему судећи су покојни, ако су икада и постојали.

■ Бранимир Бага ГРУЛОВИЋ

■ Тамара СКОЦА

БУДИМПЕШТА У ОЧИМА ЊЕНИХ ПОСЈЕТИЛАЦА

ЉЕПОТИЦА НА ДУНАВУ

Више од двије хиљаде година стара историја и културно благо које су бројне цивилизације оставиле за собом, чине да Будимпешта увијек изнова одушевљава туристе. То је град у којем све вриједи видјети

Будимпешта - прелијепи главни град Мађарске, налази се на средњем току

на посебност су и неvjероватно широки булевари, на којима је гужва немогућа.

колико мостова, од којих сваки има своју легенду, а који спајају брежуљкасти Будим на западној

ријеке Дунав, а настао је спањем два града - Будима и Пеште. Иако спојене, ове двије области су задржале своје посебности. Тако је Будим старији и шармантнији дио града, са калдрми-

СМЈЕШТАЈ

Посљедњих година лако је пронаћи смјештај у Будимпешти, али он није нимало јефтин. Највећа потражња за хотелима и апартманима је током лета, када Будимпешта "луца по шабовима" од туриста. Божић, Нова година, Пролећни фестивал у марту и априлу, такође су периоди када се улице овог града претварају у ријеке гостију.

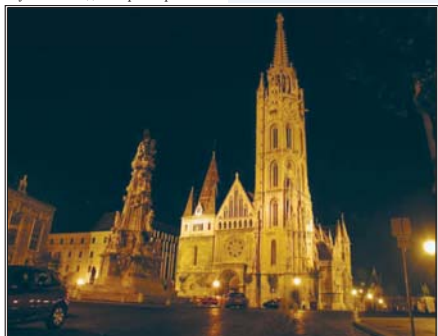
санним улицама и малим живописним кућама, средњовековном мјешавином архитектуре. Стари град је познат по свом историјском утврђењу на брду, на којем је смјештена краљевска палата, бројни музеји... Пешта је, с друге стране, равничарски, комерцијални дио града. Оддикује се бројним бутицима познатих свјетских модних креатора. Ње-

Краљица Дунава, како је многи зову, Будимпешта је град чија култура све осваја и заводи. Будимпешта је данас град у којем почиње и завршава све битно што се дешава у Мађарској. У свијету је овај град промовисала његова љепота. Широке авеније, дивни паркови, стара здања, мјешавина мноштва архитектонских стилова, дали су Будимпешти назив - Париз источне Европе.

Томе увелико доприноси и чињеница да се на сваком кораку у Будимпешти осјећа романтична атмосфера, поготово на широким булеварима окруженим дрворедима. Један од најљепших градова Европе има не-

АТРАКЦИЈЕ

Оно што у Будимпешти свакако треба доживјети јесте ноћна вођа Дунавом, на отвореном броду. Ужитак су погледи на обје обале, јер све бљешти од свјетла. Ипак, најљепши доживљај је пролазак испод величанствених мостова, чија архитектура зауставља дах.

и равну Пешту на источној обали. У граду је све лијепо, почев од фасада, које су посебно украшене прије прославе 2000. године. Тада су Мађари доказали Европи да знају шта је стил.

У овом граду све вриједи видјети - Краљевско брдо под заштитом UNESCO-а, катедралу Светог Стефана, чувени Парламент и Трг хероја, Балетски институт, Оперу, Рузвелтов трг, ланчани мост Сечењи, Рибарске

куле... све то изгледа као величанствени споменици.

А у срцу града, гдје Дунав прави острво, смјештена је најљепша, Маргитина ада, плућа града, са спортским теренима и предивним шеталиштем.

Више од двије хиљаде година стара историја и културно благо које су бројне цивилизације оставиле за собом, чине да Будимпешта увијек изнова одушевљава своје посјетиоце. Додамо ли томе мноштво културних и забавних манифестација, одличне хотеле, изузетно укусну храну, онда је мађарска пријестоница идеална адреса за незабораван боравак.

Важност овог града за цијелу Мађарску тешко је процијенити. Довољно је поменути да у пријестоници живи више од два милиона људи, што је петина укупног становништва све земље. Тамо је смјештено све што је важно у животу Мађарске - путеве и железнице, аеродром, индустрија, трговина, богатство и моћ. Ко дође у Будимпешту, брзо увиди зашто је она прозвана "Дунавским бисером".

Градски саобраћај функционисне беспријекорно, али у Будимпешти гости не воле возицу, јер је шетња незамјенив доживљај, поготово ако се корак пружи величанственим Андраш булеваром. Предност у Будимпешти је што је већина познатих улица и историјских мјеста тако распоређена да их је врло лако пешке обићи. Ако је вођња неопходна, онда је најбоље користити најстарији метро на Старом континенту.

Боравак у овом граду треба завршити гастрономским ужитком, јер мало гдје у свијету има шикантнијих јела и укусијих колача. Никако не смијете пропустити да пробате јединствени мађарски гулаш, јер у противном не можете рећи да сте били у овом граду.

У Будимпешти можете уживати и у куваном вину и пићу у кафанама које су отворене од раног јутра. На крају крајева, мора се оправдати глас да је Будимпешта највећи бисер у Европи.

ПОГЛЕД УНАЗАД

Дарвиним стазама еволуције

Свако има свој его, своју животну филозофију, своју судбину. Сви имамо свој поглед на свијет, свој начин размишљања, своје лажи и своје истине. Природа је, ваљда, хтјела да буде тако.

Пише Гојко ДАКИЋ

чо је „посуђивати“ аутомобиле и пребацивати их у Југославију и источноевропске земље. И то је радио пређињено. Кад је осјетио да би му могли ући у траг пребацио се у Амстердам.

Много прије упокојења Брозове Југославије и међу обичном свијетном било је оних који су наслућивали шта ће доијети вјетрови демократских промена на турском Балкану. Било је искушење лијепи да би потрајало, говорили су.

Један од њих био је и Шемсудин Балијагић - зван Шемсо. Ром из Сарајева. Ни он, као ни и његови бројни сродници са Широкачје и Горице, није ишао школу, није служио ЈНА, није имао адресу. Од тридесет једва да је знао двадесетак. Био је типичан сарајевски дринџер.

То му није сметало да се олако обогати, формира породицу и пристojно живи. Много боље него академици који су се убиле штрбајући да би завршили факултет. И он је, као и они, имао своју животну филозофију и свој поглед на свијет. Али мало другачији: реалнији и прагматичнији.

Шемсудину, званом Шемсо, није требало много да схвати да од Хегелове филозофије и Фројдове психоанализе неће имати никакве вајде у животу. Знање никада није било на цијени на сарајевском плочнику гдје су владали природни, а не друштвени закони.

Иако никад није ни чуо за Чарлса Дарвина и његово учење о постанку врста, од малена је знао да живот није ништа друго до борба за отапање. И да у тој борби, како га је учио даица Осман, преживљавају само најјачи, најспособнији и најлукавији.

Прве странице своје „пословне“ биографије Шемсо је почео исписивати цепену на аутобуској и жељезничкој станици, по трамвајима, биоскопима, фудбалским и рукометним утакмицама...

Није да није имао талента. Са sofisticираним лакоћом је инвентарисао новчанике папанима, како их је звао, на Маркалама и станове у Титовој, на Мејтану, Скендерији, Марин-двору...

Постао је умјетник у том послу. Сарајевски Остап Бендер. Била му је то најбоља пропусница за улазак у сарајевско подземље.

Брзо се спријатељио са босовима који су контролисали сарајевске четврти. Неки од њих су касније израсли у криминалне свијетског калибра и поставили страх и трепет европских метропола.

Међу њима било је и оних који су се са годинама окренули приватном бизнису, док су многи мјесто нашли у политици, спорту, новинарству...

Када су једном свијетовали ножеви за превласт око контроле кафеина на Кошеву, Шемсина група је извукла дебели крај. Склонило се у Италију гдје је прво цепенарио, а онда се окренуло уносницима бизнису. По-

БИЛЕЋАНКА ЦВИЈЕТА ЈАЊИЋ У ПОТРАЗИ ЗА УНИШТЕНОМ И ОТЕТОМ ИМОВИНОМ У ХРВАТскоЈ

ЊЕНО ПОСТАЛО ТУЂЕ

Рат и људско безумље испричали су, крајем прошлог столећа, на стотине хиљада тужних прича о људима са бивших југословенских простора, који су остали без имовине и завичаја. Али, кад човјека основних људских права лише припадници властитог народа, онда је осјећај понижности још већи.

А баш се то догодило Билећанки Цвијети Јањић, Хрватци рођеној и одраслој у прелијепој морској ували Брсечине, крај Јадранске магистрале, око 30 километара сјеверније од Дубровника.

Поједини њени сународници и земљаци, подстакнути новим националистичким вјетровима и жељни да се код новоформиране хрватске власти представе у што изворнијем свијету, нису је више сматрали својом.

Разлог за то налазили су у чињеници да је удата за Србина Ђока Јањића из Билеће, да је родила кћерку и сина који се изашавају као Срби, па самим тим, и она више није оно што је некад била.

Све је то, у највећој мјери, кумовало да Јањић, у прољеће 1991. године, остану без своје имовине у Брсечинама, што им је био јасан сигнал да им ту више мјеста нема. Мине, које су потпалили безумље и нетолеранција, срушиле су тада Јањићама кућу, коју је градио њихов син Жељко, тада тек стасали младич.

Монтажна кућа, коју су сужурили Јањићи изградили још 1967. године такође је том приликом тешко оштећена. Чим је наредне јесени почео рат, припадници оружаних формација Хрватске су је опљачкали, и онда потпуно срушили. Приликом минирања оштећене су, а касније потпуно уништене, и љетна кухиња и камп кухиња.

Цвијета, коју још од дјетињства сви зову Рита, каже да су се

У Брсечинама код Дубровника, Јањићима учо последњег рата минирана кућа у изградњи, а потом уништено и све остало што су имали. Цвијети, која је ту рођена и одрасла, сад се покушава оспорити и право на очевину

Цвијета Јањић са сином Жељком у унуку Ђоку: Наде још имају

лио да направимо све то на нашем имању. Али дошло времје да нам се, на најсуровији и најнељудскији начин, каже да нам ту више нема живота - истиче Рита.

Да све буде апсурдније, шеф Грађевинске инспекције општине Дубровник био је Божо Миланчић, натурализован Хрватин. Ваљда су тадашње бравске власти на тај начин жељеле да покажу да је све легално и у складу са законом, јер ето, одлучује о рушењу српских кућа, одлучује Србин. Бо-

само нама. Знао да су у то били умјешани и прсти појединих мјештана, којима ништа нажао нисмо учинили, али то нека служи њима на част. О свему је тада писала и „Слобода Делта“, називајући тај чин срамном Дубровника - каже наша савговорница Рита.

Али било је пуно Хрвата, њихових пријатеља, уз сусједних мјеста Трстено и Слато, који су искрено жалили због онога што се догодило.

- Долазили су поједини да нас утјеше и разговоре, а полиција-

буде још старија и још трошнија побринули су се минери дамије која се налазила свега педесетак метара даље.

Од силине експлозије огромно камење се разлетјело на све стране и Јањићима оштетило кућу, али је и са тим било по народној „да је појео вук маргара“.

Муџ и отац Ђоко умро је 1993. године. Разлози се од туге и умро. Данас Рита ужива његову пензију од равне 134 марке мјесечно. Жељко је незапослен и покушава да заради не бирајући послове, али је поштеног посла, каквог се једино прихвата, у Билећи мала.

Незапослена је и његова супруга Милена, а њихов шестогодишњи син Ђоко је ове јесени кренуо у први разред, па је потреба сваким даном све већа.

Јањићима се у Хрватској покушава оспорити и право на земљу која је Ритино наследство.

Биле су нас три сестре, а браће нисмо имале. Једна је живјела у Њемачкој и умрла млада, а иза ње је остала кћерка. Друга живи у Аустралији, а жива нам је још и мајка која је у Брсечинама. Мој отац Стјепан је имао огромно имање у Брсечинама од близу десет хектара и ваљда имам право на свој дио - истиче Рита.

Али није лако доћи до права и наслеђа онима којима је, минирањем куће, плаћком и рушењем свега што су имали, давно речено да им у Брсечинама, ни Хрватској, мјеста нема. Поступак се отеже, а притом покушава доказати на разне начине да немају право ни на шта.

Јањић веле да никада, послије рушења куће, у мају 19991. године, својом ногом више ни су крочили у Брсечине.

- Не да ми се да идем тамо, превиснула би, чини ми се, од туге да поново дођем на ону своју рушевину. Код свога, а без свога, без новца и средстава за живот. Немам новца ни да одем код кћерке Јелене, која са породицом живи у Кијанин - јада се Рита.

Нада се, ипак, да правде има и за њу у крају и земљи гдје је рођена и одрасла, па макар је се по хиљаду пута одрекли.

■ Шпелан АЛЕКСИЋ

Кућа у Брсечинама прије рушења: Срећна времена

она и њен покојни муж Ђоко одавно почели да се баве туризмом.

- Још од 1967. године у току туристичке сезоне били би у Брсечинама, а зими у Билећи. Четири собе сам издала, имала дозволу за туристички рад, као и све друге потребне папире и водила уредно књиге. То је била права кућица у цвијећу и малинама, а испод ње борова шума и морска плажа са пијеском и водом уредно као суза. Љепота на овај свијет. Мој покојни отац Стјепан Куко нам је дозво-

жо је, опет, на тај начин доказивао своју вјерност новом хрватском поретку. Тада је и добио надимак Минер.

- Истина је, нисмо имали папире за нову кућу у изградњи коју је започео син Жељко, али грађевинску дозволу није посједовао нико од стотина осталих власника кућа у Брсечинама. Једноставно, то је било село, ван урбане зоне и свако је градио на својој. Као и сви остали мјештани и ми смо, кад је дошло времје да се то, упутили захтев за легализацију, али ето срушили су

ци, који су доведени као обезбјеђење, шпирили су немоћно руке и извињавали се, нако људи ништа нису били криви. Било је и оних који су плаkali заједно са нама - сјећа се Жељко, наводећи да нису били једини Срби у дубровачкој општини којима је рушено, јер је то тада рађено масовно.

Шта је Јањићима остало него да се поправе и да стигну у Билећу, гдје, у старом дијелу града, имају исто тако старо и трошно породичну кућу, али их ни тамо није чекало добро. Да им кућа

ЕВРОТУНЕЛ, ПОДВОДНИ МОСТ КОЈИ ИСПОД ЛАМАНША СПАЈА ЕНГЛЕСКУ И ФРАНЦУСКУ

И НА ЗЕМЉИ, И ПОД МОРЕМ

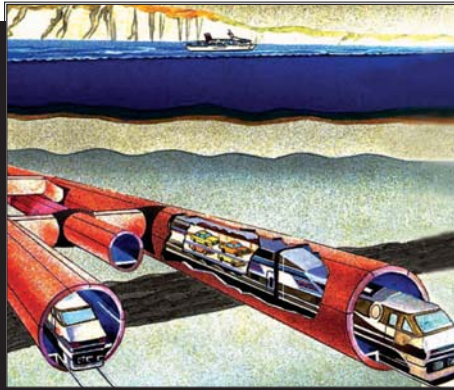
Жељезнички тунел од 50 километара, прокопан је испод Ламанша 1994. године и други је по дужини у свијету. Возови који пролазе кроз њега повезују Лондон са Паризом и Бриселом

Енглеска краљица Елизабета Друга и тадашњи француски предсједник Франсоа Митеран, 6. јануара 1994. године отворили су Евротунел, инжењерски пројекат захваљујући којем су се први пут након леденог доба поново спојиле Француска и Енглеска.

ПОЖАРИ

Најозбиљнији инцидент у тунелу догодио се 18. новембра 1996. године, када је избио пожар у возу који је превозио камione. У овом инциденту није било жртава, а материјална штета је проијечена на двеста милиона фунти. Августа прошле године избио је још један пожар, али без већих посљедица.

Историја бележи низ покушаја у изградњи чврсте везе између француске и енглеске обале, који су у модерно доба пролазили из финансијских разлога, а прије тога из страха од ширења заразних болести из остатка Европе на британског острво или војне пријетње сусједних земаља.

Евротунел: Један од првих подводних жељезничких тунела

ном децембра 1987. године, а два мјесеца после радове са своје стране започели су и Французи. Историјски моменат у изградњи канала десио се 1. де-

но од најважнијих питања било је рјешавање граничне контроле, посебно узимајући у обзир чињеницу да Велика Британија није чланица шенгенске зоне.

Званична граница између Француске и Уједињеног краљевства означена је плочом постављеном на средини канала, а граничне контроле се врше по уласку путника у воз.

Споразум између Велике Британије, Француске и Белгије установио је и зоне контроле. У случају озбиљног инцидента, могуће је објавити ступање на снагу „Плана BINAT“ (бинационални план) током којег сви контролори и службеници задужени за

Најсавременији путнички возови: Кроз Евротунел до сада превезено десет милиона путника

безбједност имају право да се крећу по свим зонама. Изградњом канала олакшан је прелазак илегалних

ско-француског споразума. Још један инцидент десио се почетком 1990. године када су француске власти на британском тер-

на другу обалу долазили су -пливањем. Први коме је то пошло за руком био је, 1875. године, енглески капетан Мејџ Веб.

Ламанш или Енглески канал („la Manche“ на француском значи „рукавац“) дио је Атлантског океана који дели Велику Британију од сјеверне Француске и спаја Сјеверно море с Атлантском. Дуг је око 363 км, а на свом најширем мјесту износи 240 километара. Доверски мореуз је најужи дио канала, где ширина износи само 34 километара.

Све до 1549. године Ламанш је био познат под именом Британско море.

Канал је релативно плитак, с просјечном дубином од 120 метара на свом најширем дијелу, што се смањује на 45 метара

Сателитски снимак: Довер на енглеској и Кале на француској обали раздваја свега 34 километра

Од избора пројекта за изградњу тунела, до његовог свечаног отварања, протекло је нешто више од седам година.

Енглеско-француски конзорцијум задужен за изградњу тунела одабацио је, након објављивања јавног конкурса, разне могуће и немогуће приједлоге за повезивање двије обале и одлучио се за најизводљивији пројекат, који је подразумевао изградњу 150 километара тунела у три правца, на 40 метара испод морског дна.

Копање првог тунела са енглеске стране почело је среди-

цебра 1990. године када су се на 15,6 километара од француске и 22,3 километра од енглеске обале сусрели радници двију земаља.

Процијеновано је изградња тунела коштала око десет милијарди фунти, а на његовој изградњи, током седам година, радило 13 хиљада радника који су ископали седам милиона тона земље.

Пошто је Евротунел један од првих подводних жељезничких тунела, јед-

Испод Ламанша: Осим путничких, саобраћају и теретни возови

имиграната у Велику Британију, а овај проблем је пажњу свјетских медија највише заокупљао непосредно после отварања тунела. Највећи број имиграната били су Авганистанци, Ирачани и Иранци, те имигранти из источне Европе.

Због тога су владе у Лондону и Паризу договориле да на супротним крајевима тунела постане пунктова за контролу уласка имиграната, тако да је француска имиграциона контрола ложирана на територији Велике Британије а енглеска на територији Француске.

Овакав распоред контролних пунктова понекад доводи до необичних ситуација као, на примјер, када је француски полицајци наоружан „залутао“ на станицу Ватерло која, не подлијеже прописима из британ-

минаду Фолкстоун покушале да ухапсе свог држављанина, који

између Довера и Калеа. Ламанш је стотинама година био природ-

НЕМОГУЋА МИСИЈА

Ламанш је централно мјесто дешавања у филму Брајана де Палме из 1996. године „Немогућа мисија“. Том Крузу у једној од сцена „виси“ са брзог воза док га прогања хеликоптер. Иако сви знају да је овако нешто немогуће извести, и да су се поткале и друге грешке, љубитељима овог филма то апсолутно није сметало. Тунел је и мјесто на којем у овогодишњем филму „Мистер Бин на одмору“ Роан Еткинсон муку мучи са возовима Евростара. У филму „Тунел“ из 1977. године, током изградње Енглеског канала дешава се терористички напад у организацији Ирске републиканске армије.

Повезивање Британије са остатком Европе: Прије изградње, из Енглеске у Француску долазило се бродовима

је избјегавао служење војног рока.

Прије изградње тунела из Енглеске у Француску прелазило се бродовима, а они најхрабрији и најиздржљивији с једне

на одбрана Велике Британије од спољних напада, а између осталог и од Наполеона те Њемачке током Другог свјетског рата.

■ Припремила Рада КЛЕПИЋ

Жељезничка станица на копноу: Изградња и уређење тунела коштала око десет милијарди фунти

ПРИЧА „ГЛАСА СРПСКЕ“

ТЕЖАК ЧАС

Устаде од писаћег стола, од своје мале, крхке писаће комодe, устаде као оцајник, па спуштене главе поје у супротни угао собе ка пећи, која беше дуга и витка као стуб.

Положи дланове на калеве опеке, но оне се беху скоро сасвим охладиле, јер је по ноћ одавно прошла, тако се леђима наслони на њу, без малене благодати коју је тражио, прикупи кашљунуи skutove домаћег капута из чијега је прсног изреза висио од прања изледели чикини жабо, па с напором духу кроз нос како би ухватио мало ваздуха, јер је био кивјачав као обично.

Беше то нека нарочита и нелагодна кивјача која га скоро никада није потпуно напуштала. Очи капци беху му од ње запалени и рубови носних шуљина рањави, а у глави и удима лежала му је та кивјача као тежак, болна опијеност. Или је зар сва ова тромост и тежина од несрећнога неизбијања из собе, које му је лекар пре неколико недеља поново прописао?

Бог зна да ли је урадио добро. Вечити катар и грчеве у прстима и трбуху биће да налажу тако, и лоше време влада над Јеном, већ недељама, већ недељама, истина је, бедно и мржње достојно време које се осећа у свим живцима, пустошашно, мрачно и хладно, и децембарски ветар хули у пefноме чулку, разумарено и богохулно да све буци као на пољани у ноћи и буре и налик на блудну и небреболним јадом опривхану душу. Али да је добра, није, та тескобна затвореност, за мисли није и ритам крви из којег мисли долазе...

Шестоугаона соба, гола, строга и неубодна, са бело окреченом таваницом испод које лебео дувански дим, са својим кодо каринжним тапетама на којима су висиле овалне уоквирене силуете и са четири-пет комада намештаја танких ногу, лежала је у светлости свећа што су гореле често рукописна на писаћој комоди. Црвене завесе висиле су преко горњег дела прозорских оквира, само заставиле, симетрично наобрани комади катуна; али су биле црвене, од неке толике, сонорне црвене боје, и он их је волео и никада није хтео да буде без њих, јер су у нечужо-уздржану гоитољну његове собе уносиле нешто од обила и сладострасти...

Стојао је крај пећи па је брзо и напетно болно трепћући погледао на дело од којег је побегао, на тај терет, тај притисак, ту муку савести, то море које је валало попити, тај страховити задатак који је његов понос и његов јад, његово небо и његово проклетство. Тешко се вукло, зацпанало, застало - опет, опет! Време је било криво и његов катар и његов замор. Или пак тек? Сам рад? Који је зар несрећно једно и оцајању намењено зачеће?

Био је устао да добије мало дистанце од њега, јер често је просторна удаљеност од рукописна деловала тако да се добије преглед, шири поглед на материју, и предузми потребне мере. Да, бивало је да се осећање олакшања, кад би човек окренуо леђа попришту, јави како жарки подстрек. И то је био невизији подстрек но ако би се попио ликер или црна, јака кафа... Мала шоља стајала је на столућу. Не би ли му она помогла да савлада

препреку? Не, не, не више... Не само лекар, већ и један други, један угледнији обазриво га је саветовао да тако што не чини: онај други, онај онде, у Вајмару, кога је волео с непријатељством пуним чежње. Тај је mudar. Тај уме да живи, да ствара; не злоставља сам себе; пун је обазривости према себи...

Тишина је владала у кући. Само се чуо ветар што је брисао низ Ђворску улницу, и књига кад би је ветар сигно добујући набио у окна. Све је спаваало, домаћин куће и његова чељад, Лота и деца. А он усамљен стоји будан крај охладљене пећи и с муком трепћући гледа очима на дело у које, да верује, не да му његова нарав човека болесно нездогољна оним што ради... Његов бели врат штрача је, дуг, из орглице, а између skutова домаћег капута виде му се ногарасто укошене ноге.

Његова риђа коса била је забачена са високог и нежног чеља, откривала је жилава бледо ишарана улечнућа више слепоочница а у танким праменима падала му је преко ушију. На корену великог, кукастог носа који се нагло завршавао у беличаст шљак врха, наблизо су се састајале јаке обрве, тамније но коса, што је погледу његових дубоко усаћених, боњих очњу давала извесну трагичну црту. Принуђен да дише на уста, отварао је танке усне, а образи, пегави и тавни од собног ваздуха, долажаху му млитави и унали...

Не, мислило је за ружом, и све је узалуд! Војска! Војска је ваљало приказати. Војска је основа свега! Како је није могуће показати зорно - има ли где те силне вештине којом би се наметнула уобразиља? А ни јунак није никакав јунак; без племенитости је и хладан! Замисао не ваља, и језик не ваља, и све је једно свупорно и тромо предавање из историје, широко, буквално и за позорницу изгубљено!

Лето, свршено је дакле. Пораз. Промашен подухват. Слом. Јазиће то Кернеру, добром Кернеру, који је у његов веровао, с детинским се поверењем уздао у његов геније. Он ће се подсмевати, претрчиће, галамити - пријатељ; подсетиће га на Карлоса, који је исто тако настао из сумњи и мука и колебања, а на крају, после своје невоља, покренуо се као ствар увекло изванредна, дело славно. Али то је било дручичје.

Тада је још био кадар да ствар срећно ухвати и победоносно је изведе. Сумње и борбе? Зна се. А био је бољестан, још и више него сад, био страдалник, бегунац, у расколну са светом, потиштен и у стварима људским као просјак сиромашан. Али млад, сасвим млад још! Сваки пут, погнуо се не знам колико дубоко, дух би му еластично шинуо у вис, и после часова гриже и јада наиздали су часови вере и унутрашњег ликована. Њих више нема, једва да их је. Једну ноћ пламеног разиха, кад се на једном у генијалноу страсној светлости види шта би се могло начинити, ваљало је платити читавом седмичном мрак и немоћ. Уморан је, тек у тридесет и седмој а већ при крају.

Вера више није жива, вера у будућност, која му у бедној беше звезда. И тако је, ово је оцајање истина: године невоље и ништине, за које је мислио да су године патње и ку-

пње, оне су у истини биле године богате и плодноносне; а сада када му је мало синула срећа, када се после духовнога пуштахиља уклонио у известан ред и везе грађанског живота, стекао службу и част, кад има жену и дете, сада је истрошен и готу. Да омане и духом клоне - то је све што му је преостало.

Јекну, притисну рукама очи и стаде да хода по соби као да га гоне. Оно што је малочас мислио било је тако страшно да није могао издржати на месту на коме му се мисао јавила. Седе на једну столицу покрај зида, спусти склопљене руке између колена па стаде мрачно да буљи у патос.

Савест... Како ли је гласно вапила његова савест! Грешно је, грех и штету чинио за свих тих година самоме себи, нежноме инструменту свога тела. Разудани живот срчане младост, пробдвене ноћи, дани у собама дуванског дима, претерано предавање духу и нехајање за тело, опијати којима се подстигао да ради - то се свети, свети се сад!

Па нека се свети, он ће да пркоси боговима, који нас кривима чине а онда нам одмеравају казну. Он је живео како је живети морао, он није имао кад да буде mudar, ни да буде смотрен. Овдје на овоме месту у прсима, кад би удахнуо, закашљао се, звенуо, увек на истоме месту тај бол, та мала, ђаволска, жаочна, сврдлава опомена која се не престаје оглашавати откако га је пре пет година у Ерфурту снашао онај грозничави катар, она жестока прсна болка - шта она то каже? Устиниу, он је и те како знао шта она мисли - држао се лекар како год хтео и умео. Он није имао када да сам себе паметно штеди, да економичне благоћудоредно. Што хоће да уради, то мора да уради још данас, брзо... Тудоредност? Али откуда то да му се баш грех, да му се баш то да се предаје стварима штетним и погубним, чинило више моралним но сва мударост и хладна дисциплина? Није морална она, не презирава вештина добре савести, већ борба и невоља, страст и бол!

Бол... како ли му се од те речи раширише груди! Исприне се, прекрсти руке; и његов поглед, испод црвенкастих, састављених обрва, и живе од лезде јадикове. Још га није сатрла беда, још не сасвим, све док му је могуће да своју беду назове имено пононим и племенити! Једно се само мора; срчаност да своје животу да имена велика и лепа! Да не своди пажњу на собни ваздух и конституицију! Да буде довољно здрав да би био патетичан - да би могао гледати, осећати, не хајити за тело! Само у том да не буде наиван, ма да све иначе знајући! Да верује, да узмogne веровати у бол...

Али он је веровао у бол, тако дубоко, тако прсно, да оно што се догађало с болом, сходно тој вери, није могло бити ни некорисно ни лоше. Поглед му се изви онамо према рукопису, а руке се још јаке укрстише на прсима... Сам талентан - није ли он бол? И ако од оног оште, тог несрећног дела, мора да пати, није ли то као што и треба, и скоро већ један добар знак! Још ниједном није грнуло млазом, и он би устиниу почео поздравити тек кад би било тако. Само код шепртља и дилтаната грње млазом, убрзо задовољних и незналица који не живе под притиском и дисциплином талента. Јер талентан,

госпо и госпоње онамо доле, свуд околу по партеру, таленат, то није ништа лагано, ништа олако, није без даљег а мисао да се што уме. У корену своме, он је потреба, критично поимање идеала, ничим задовољни захтев који начин како да се уме, не без муке, тек ствара и све јачим чини. И онима најрешим, најнеудовољљивим, њихов талент бич је најљући...

Не јадиковати! Не разматрати се! Скрмно, стрпљиво мислити о ономе што се трпи! Па ако ниједан да у седмици, и један чак нису без патње - шта онда! Мало марити за терете и успехе, захтеве, тегобе, штрапаце сигно их ви-

неизбежне мисли, мисли на њега, онага другога онага јаснога, од додира блаженоста, чулнога, бојански-несвеснога, на онага онде, у Вајмару, кога је волео с непријатељством пуним чежње... И опет, као и увек с дубоким немиром, наглошту и жарко осети како у њему започиње да ради оно што је долазило после те мисли: да своје суствено биће и уметничко дело очува и међом омеђи од онога другог... Је ли он већи? У чему? Због чега? Хоће ли крвати пркос бити ако победи он? Хоће ли његов порак икако бити призор трагичан? Бог, може бити - јунак он није. Али лакше је бити бог него јунак!

сидно гласно позвао на највише светковине душе, она је привукла многе... Слобода... Више и мање, дошта, подрамузма он одушељено кличу, Слобода од чега? Од чега још најеад? Можда чак још од среће, од среће људске, тих светлиних обавеза, те мекне и шљукне обавезе...

Од среће... Усне му се стадоше трвати; учини се као да му се поглед обрће унутра, и он лагано клону лицем у шаке... Налази се у покрајњој соби. Плавичаста светлост долазила је од кандила, завеса са изатканим цветovima поклањаше прозор мирним наборима. Стајао је покрај кре-

дети - то је оно што чини великим!

Устаде, извади бурмутницу и пожуно ушмркну, забаци руке на леђа па стаде да корача по соби тако плаховито да је пламен свећа стао треперит од промаха... Величина! Изузетност! Освоји свет и бесмртно име! Шта значи сва срећа вичито непознатих у поуређењу са овом сврхом? Бити познат - познат и вољен од народа на земљи! Причајте шта хоћете о себелубљу, ви који појма немате о сласти овога сна и морања! Себелубје био је све што је изузетно, како пати. Гледајте сами, вели оно, ви што сте без послана, којима је на земљи све тако лакше! А честоубље вели: зар патња беше узалудна? Великим ме мора начинити...

Ноздрве његовога великог носа беху се напрегле, његов поглед стаде да прети и кружи. Десна рука беше му плахо и дубоко заривена у разрез домаћег капута, док је лева висила стиснута у песницу. Мршави образи подухватише му се наглим руменилом, пламеном букнулим из његовога уметничког егзиста, оном страшној према својој која је неугасно горела у његовој унутрашњости. Добро га је познавао, тајни занос те љубави. Понекад било му је доста само да осмотри своју шаку да би га свег испунила одушељене нежност према самоме себи, у чију је службу одлучно да стави све оружје талента и уметности које му је дато. Јер још дубље од тога себелубља била је жива свест да се ипак при свему несесбитно троши и жртвује у службу нечега високог, без користи, истина, него из неке нужности. И силно је жудео за овим: да већи од њега не буде нико ко више од њега није патио због те висине. Нико!... Застаде у ходу, са шаком на очима, горњим делом тела окренут постранице, измишљини, бежећи. Ал' већ осети у срцу жаоку те

Лакше... Ономе другом је лакше! Мудром и срећном руком лучити знање и стварање, то можда чини човека велрим и зорним изворном плодним. Али ако је стварање бојанско, знање је јунаштво, а онај који сазнајући ствара, и једно је у друш, бог и јунак!

Воља за тешким... Слути ли ко колико дисциплине и самосавладавања стаје њега једна мисао, строга мисао? Јер напоследку он није зналац и с мало је школа, тешка је и занесена сањалица. Теже је написати једно писмо Јулији него сачинити најбоље сцену - па није ли то онда скоро и оно више? Од првог ритмичког порива уметности у себи ка грађи, материји, могућности да се човек излизе до мисли, до слике, до речи, до исписаног реда: колики напор! Колики пут стварања! Чуда од чежње његова су дела, чежње за формом, целокупном појавом, јасним границама, телесним ликом, чежње да се пређе у јасни свет онага другог, који ствари, сунцем обасјане, назива по имену, исправно и устима бојанским.

Па ипак, и ономе упрокос: Ко је уметник, песник равани њему, њему истоме? Ко ствара, као он, ни из чега, из самих својих група? Не раба ли се песма у његовој души као музика, као чисти пралик бића, далеко пронето што ће узети пример и рухо из света јави! Историја, мудрост свата, страст: средства и поводи, не више за нешто што мало шта има с њима заједничко, чему је завичај у орфицким дубинама. Речи, појмови: само дирке у које удара његова уметност да би измамила звук музике с неких скривених жица... Зна ли се то? Веома га хвале, људи честити и ваљани, због снаге идеје с којом је ударио ову или ону дирку. И његова омиљена реч, његов последњи патос, велико звоно којим је

вета, нагну се над слатку главу на јастуку... Једна црна вртица коврчала се по образу који долажаху блед бледилком бисера, а детинске уснице беху отворене у сну...

Жено моја! Јубљена! Јеси ли ти пошла за мојом чежњом и пришла ми за то да будеш моја срећа? Ти то јеси, не говори! И спавај? Не отварај сада те слатке, сеновите трепавице да би ме погледала погледом тако крупним и тамним, као што укрини, као да питаш и тражиш мене! Тако ми бога, ја те веома волим! Само што понекада не могу да нађем своје осећање, јер сам често трупан од муке и тешког ношења са оним задатком који ми моје бине задаје. И не да ми се да будем твоју искушења, да икако будем сасвим срећан у теби, своје мистичке ради...

Пољуби је, одвоји се од миле топлоте њена сна, осврте се, врати се. Звук звона опомену га колико је ноћ поодмакла, али и као да му добродушно навешује је крај једнога тешког часа. Одахну, усне му се чврсто склопише: пође, узе у руке перо...

Не пренуштати се мислима! Био је искушења дубоко да би смео мислити! Не спуштати се у дубину хаоса, не задржавати се бар у њоји! Него из хаоса, који је обиле, износити на светлост оно што је кадро и зредло да за добије облик. Не пренуштати се мислима: радити? Повлачити јасне границе, лучити, обиковати, завршити... И би готово оно, дело патње. Можда не би добро, али готово. И кад би готово, гле, би и добро. А из његове душе, из музике и идеје стадоше се отимати, извирати нова дела, творенине звучне и светлосне које светниболм облик чудесно отвараху слутње бесконачнога завичаја, као што у шкољки шуми море из којег је изваћена.

Томас МАН

ИЗЛОЖБА ТРАДИЦИОНАЛНОГ „ПУБЛИКУМ КАЛЕНДАРА“ У БЕОГРАДУ СПОЈ УМЈЕТНОСТИ И ПРИВРЕДЕ

Већ дугих петнаест година из алтернативног повоја и локалне приче ова манифестација је постала један вид престижног међународног догађаја.

Ријетки су пројекти у свијету, а посебно на нашим просторима, који доживе мали љубилец, петнаестогодишњицу, а да притом не само што нису изгубили своју мисију, већ су је развили од националног и постали истински интернационални феномен.

„Публикум“, издавач календара и аутори пројекта, група ГА, определили су се за традиционални вид културне комуникације – календар – медиј који је у XIX вијеку представљао симбол жеље за просвјетном еманипацијом српског друштва, а у деведесетим годинама XX вијека био комерцијално злоупотређен до те мере да је постао готово симбол за кич шоферских кабина и мајсторских радионица.

Храбро експериментишући формом према којој савремени културни модели имају отпор – издавач и аутори настоје не само да уђу у свијет савременог

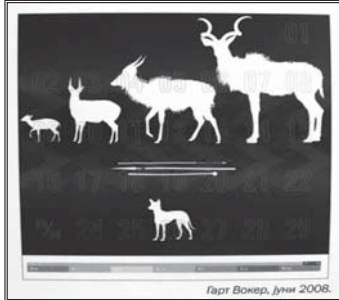
„Публикум календар“ препознат и као аутентичан културолошки и друштвени пројекат. Излази сваке године са другачијом темом, коју задају аутори пројекта, често се инспиришући друштвеним околностима...

дизајна и савремене културе, већ и у свакодневну – економску, политичку и социјалну. „Публикум календар“ излази сваке године са другачијом темом, коју задају аутори пројекта, често се инспиришући друштвеним околностима. На тему календара на дограђују се промоције, обично на невакцидним мјестима, које редовно привлаче хиљаде људи и посетилаца.

„Публикум календар“ је препознат и као аутентичан културолошки и друштвени пројекат, он је постао оно мјесто у друштвеном животу града које успјешно спаја умјетност и привреду у јединствени јавни догађај посвећен дизајну и умјетности. Истовремено, праћен дебатом у јавности, шири

Насловна страна пратеће књиге

Гарт Вебер, Јуни 2008.

се круг његових умјетника и теоретичара, да би се у првих десет година окулло ово пројекат преко 100 креатива из Србије. Опређељењем за визуелну комуникацију и дизајн, овај пројекат привукао је интересовање и изван Србије, па се аутори одлучују на ризикан-

тан корак, излазе на свјетску сцену и успостављање сарадње с врхунским дизајнерима свјетског ранга. Тако у Београд путем „Публикум календара“ стиже чувена америчка дизајнерка Пола Шер, која је нашла инспирацију у хириллици, док је 2008. године у календару представљено 12 врхунских дизајнера из свијета.

Данас се „Публикум календар“ сагледава као јединствени феномен умјетничко-привредног и трансграничног културолошког партнерства и у иностранству, нарочито у Америци, у којој се излаже у најпрестижнијим

институцијама: Wolfsonian museum у Њујорку и American Institute of Graphic Art...

Пређени пут од рушевина галерије „Себастијан“ до Њујорка јесте прича о визији, преданости, способности и надаве жељи за комуникацијом – то је прича о људима који су свој таленат ставили у службу промоције креативности и остварили резултат који увелико својим значајем надраста средину у којој је створен. Друштвене околности почетком деведесетих одредиле су оквир пројекта „Публикум календара“.

Покушано је немогуће: да се у условима крајње неимаштине на прави начин представе радњи умјетника, али такође и да се да креативни одговор на оно што се дешавало.

Настојања сваког новог броја „Публикум календара“ је узбуђив процес интердисциплинарног истраживања у штампи и другим медијима, али и спој умјетничког и корпоративног догађаја. Ништа од тога не би било могуће без подршке многобројних умјетника, који већ петнаест година учествују и сарађују на пројекту дајући увијек свој максимум.

■ Игор БОШЊАК

april

„ГЛАС ПЛУС“ И КЊИЖАРА „ЛИТЕРА“ ПРЕДСТАВЉАЈУ Најпродаваније књиге прошле седмице

1. „45 обртаја - Приче о песмама“ - Аутор књиге Дејан Шукић је више од четврт вијека, упоредо са музичком, гратио и каријеру новинара и публицисте посвећеном откривању занимљивости из рок историје. „45 обртаја - Приче о песмама“ је ауторски изабран избор најбољих и највреднијих дјела неких од најпознатијих свјетских музичара који су радили и стварали у прошлом вијеку. Тако су се међу корицама ове књиге нашли Роберт Џонсон, Билли Холидеј, Френк Синатра, Елиас Присли, Боб Дилан, Хендрикс, Битлси, „Енималси“, „Дорси“, „Ролингстони“, „Аеросмит“, „Металика“, „Нирвана“, „Рејдиохед“... укупно четрдесет и пет рок аутора који су промијенили музичку историју, а мање познати детаљи из њихових биографија које нам аутор ове књиге износи на видјело бацају сасвим ново свјетло на њихов живот и рад.

Цијена 14,5 марака

2. „Чајна ружа“ - Док Фиона Финеган и Џо Бристоу штеде сваки шиллинг и пени како би могли да се вјенчају и отворе зеднички пројекат у Лондону, улицама Ист Енда слуша се Џек Трбосјек, а из прирајка враба са сиромаштом.

Ланац догађаја покрене убиство Финионовог оца, лучког радника који се својим залагањем за синдикалне циљеве замјера немилосрдном и моћном трговцу чајем. Пошто изгуби моћ свог живота, а породица јој страда у несрећи, и сама у смртној опасности, Фиона бежи у Америку, заклињући се да ће уништити човјека кога сматра одговорним за смрт оца...

Пишач романа је Џенифер Донели.

Цијена 20,69 марака

3. „Сјећања - Мој живот уз Че Гевару“ - Алеција Марф, аутор књиге, обична је кубанска дјевојка, једна од многих скромног поријекла, чије је дјетинство Батистин државни удар 1952. године, напад на касарну Монкада у Сантјагу, образовање, нарастајуће револуционарне свијести..., а онда, на крају, чаробна љубав, сусрет са Ернестом Че Геваром чине је утопушеном. Од тог тренутка, Алмејдин живот се стапа с необичном Чеовом људском и политичком авантуром. Одлучна је и непоколебљива у својој вјештини помирења породичних обавеза (она и Че постају родитељи четворо дјеце) и политичког ангажовања...

Наличена 40 година касније, 2007. године, ова трезвена и аутентична књига омогућује нам да продремо у интимну једног суштински побуњеног срца и да упознамо детаље приватног и јавног Ел Командантеовог живота, као и живота Фидела Кастра.

Цијена 17,99 марака

4. „Кратка историја свијета за младе“ - Ово је истинита бајка о еволуцији човјечанства. Њена основа нису датуми и подаци већ крстајере кроз вијекове и путовање кроз људску доистинућа и слабости. Писана је за знатљиве читаоце свих узроста. Књига је првенствено намијењена дјаци свих узроста, као и њиховим родитељима. Не треба је назвати „књигом за дјецу“ јер теће се преварити. Кључ њеног успјеха је у њеном јасном, прецизном, опуштајућем, непретенциозном тону и језику. То је књига која је својом свијешном и трајањем саму себе ставила у историју.

Аутор је Ернест Х. Гомбрих.

Цијена 15,8 марака

5. „Око чега смо се све моја дјевојка и ја свађали“ - Урнебесно смјешна књига, пише Мила Милингтона, прича о потпуно другачијим оствртва на љубав. Нема срдаца и ружица, већ само спрда и пакта. Немогуће је грохотом се не намеријати англо-њемачким шалама и циничним опанкама, које читаоца просто трајују да гута ово књигу. Фанстастичан дилетантски роман. Забавна и топла сатира на рачун љубави, очинства и онога што човјека може задрезати када се нађе на погрешном мјесту у погрешно вријеме.

Цијена 12 марака

■ Припремила Нада ВРАНКОВИЋ

РИЈЕЧ О РИЈЕЧИМА

БУКВАР

Данас пишем оловком и пером по папиру, а да ниједно од тих средстава нема прави, данас одговарајући, назив.

Данашње оловке нису од олова, пера нису ни од једне пернате животиње, мастило није масно, а ни папир није папирус. У вријеме кад су средства добила називе, писало се штампом од олова - оловком, пером од какве кокоши, дакле - пером, обојеном течношћу - мастилом (маст је тада значила: боју). И данас се каже за некога да је премазан свим мастима, тј. свим бојама.)

Писало се по танким листовима срчице биљке папирус, а данашњи папир нема везе са папирусом. Све се, дакле, измјенило, усовришило, само су остали стари називи.

На школским таблама пише се кредом, која је направљена ту негдје у нашим фабрикама, а не од кречњака са грчког острва Крета (Крит), као некада када је ово писате средство добило име *кред*. Ни *писати* данас не значи оно што је некада значило. Писати данас значи: ближејти гласове, и ријечи и реченице помоћу знакова за гласове - слова. Некада, када није било слова, писање је значило резбаревне, пртање, сликање. (И данас се у народу каже: „Лијепа као уписана.“ У дијалектима се резбарени дјевочици сандук за рухо каже „писани сандук“.)

И данашња дјеца уче слова из књиге која се зове *букар*. А слово се не зове буква, како некада, када је та врста књиге добила назив. Данас би се она, свакако, звала „словарник“.

Данашњи ђаци рачунају помоћу рачуних дигитрона, калкулатора, компјутера... Старије генерације данас жи-

већих рачунале су помоћу зрна пасуљца, каменица... У стара времена, кад није било бројева, рачунати је значило мислити. (И данас ће понеко, умјесто ја мислим, рећи: ја рачунам да...).

Текст који читамоземо *штиво*, мада се нити шибје нити штија. Зашто? Зато што се некада *штило* оно што је записано.

Књиге које садрже географске карте континентала и земаља називамо атласом, а многи не знају, нити се питају, зашто. Па, ево, да кажемо зашто. На првој књизи те врсте, коју је објавио један њемачки географ, био је насликан Атлас, див из античке митологије, који је на својим плећима носио земаљску куглу. На данашњим збиркама географских карата нема тога дива, али се оне и даље називају - атласима.

Ни изглед данашњих диплома не оправдава њихов назив. Оне су, као што знамо, штампане на једном листу, савијене у улогу и стављају се у посебне футроле. Првобитно, међутим, диплома се састојала од два листа, односно двејте плоче. Отуда јој и назив - *диплома* (грч. *ди* - два). До прије коју деценију имали смо *школу* у којој се морало врло озбиљно радити, учити и знати. Школа је била право училиште. За разлику од првобитне школе (грчке), која је била завбишште за дјецу робовласника. Тек касније, нарочито у старом Риму, у школама ће се почети учити стигати знања.

Како ствари стоје, изгледа да ће нас ове силне реформе образовања, од основне школе до факултета, вратити тамо одакле су почели стари трици: школа ће постати „доколиште“, „незналиште“.

■ Милорад ТЕЛЕБАК

АТОМСКИ РАТ У ФИЛMOVИМА (2)

ДВАЈТЕ, САЧЕКАЈ, СТИЖЕМ!

У чему је разлика између грађанског и нуклеарног рата? Грађански по правилу не може да избије на селу, а нуклеарни може свугдје, па и у филмовима.

„Последња обала“, филм који је 1959. режирао Стенли Кремер. Интимистичка преживљавања групе људи који очекују смрт од радијације.

Имају смртоносне таблете тренутног дејства - за орасле, за дјецу и кућне љубимце. Таблете су на списку бесплатних лијекова.

ХАРПУН

Свака терминологија, па и она ратно-атомска, има своје познанице и непознанице. Шта је *томањак* то свако зна, *совјетски руски стратешки авион* је „дунољев“, а „*тохој*“ је њихов пројектил. *Ракета*, „першинг“ је познана по генералу И.И. Першингу, а *рекета*, „минитмен“ по резервистима-волонтерима америчке револуције 1773. *Ракета*, „трајдент“ (*trident*) значи ости, харпун за рибе.

Класични филмови на атомске теме одисали су надом да рата неће бити. Љубавна телепатска порука Аве Гарднер у филму „Последња обала“

подморнице

„Шкорпион“, која је негдје далеко испод океана. Она сједи за воланом свог паркираног аутомобила. Гледа море, прогута капсулу и задије је гуљајем бурбона. Сјајан црно-бијели филм, као и роман Аустралијанца Невила Шјута „On the Beach“, по којем је снимљен.

„Критична тачка“ (1963) Синђија Ламетта је филм пуно апсурда и најдурчег умора на стравичној тему. Алегоријски стилизована пројекција атомског рата је у филму „Др Стрејндлал“ (1964, режија С. Кубрик) - ракета испуљена на СССР последњима су људила команданта атомске базе.

Много „атомских“ филмова је снимљено и касније, али класици су остали оно што јесу. Сви

ти филмови, гледани из угла послје, а то значи данас, нису апологија велике печурке, већ садрже наду да печурке неће бити.

Било је свјетских криза са прстом на нуклеар-

ном обарачу, али обострани интереси и разум су превладали. Детањ (задршка) већу великих силама смањило је не само могућност нуклеарног сукоба, већ је ублажило и стресни страх широм Европе, Америке и у свијету. Рат се вратио мирису доброг старог барута и америчкој доктрини да се слобода кућног прага бриња далеко од властитог кућног прага. У свом роману „Млади лавови“ Ирвин Шо је конститувао да су Американици у Другом свјетском рату, произведићи силно оружје, дошли до закључка да је то веома уносно. Ко ратује, треба му пушка.

А ако рата нема? За то постоје шибине.

■ Велимир БОЈКО

УГРОЖЕН ОПСТАНАК ЛУЖИЧКИХ СРБА БАГЕРОМ ПО СЕЛИМА

Лужички Срби, словенски народ већ хиљаду година окружен Нјемцима, успјешно је све ово вријеме одлијевао германизацији, преживјели чак и страхоте Трећег рајха, али посљедњих година, нарочито од поновног уједињења Њемачке, припадници тог народа све више сумњичаво врте главом кад се поведе ријеч о будућности.

Разлог за бригу је, преноси Тајнуг, досад била недовољна финансијска подршка савезне владе у Берлину, очувању језичких и културних особености Лужичких Срба, а одскора се појавио још један велики проблем – план шведског концерта „Ватенфал“ да, током наредних 15 година, избришу са мапе многобројна српска села, да би на том мјесту никао цинковски рудник лигнита површинског копа. Угрожени су не само Лужички Срби као народ, већ и природна околина.

План шведског концерта „Ватенфал“ је да, током наредних 15 година, избрише са мапе многобројна српска села, да би на том мјесту никао цинковски рудник лигнита површинског копа. Угрожени су не само Лужички Срби као народ, већ и природна околина

- Досад је на тај начин већ уништено 136 српских села... Мислимо да је тога заиста доста било, ниједно наше село не би више смјело да дође под удар багера – изјавио је њемачкој телевизији активиста Лужичких Срба Рене Шустер, истовремено и члан Зеленог савеза Њемачке, организације која се бори за очување природе.

Угрожени су не само Лужички Срби као народ, већ и природна околина.

- Планован је да буде уништен један од еколошки највреднијих крајева Њемачке, ре-

гиона који је под заштитом европске Организације за заштиту флоре и фауне – рекао је Шустер на скупу посвећеном проблемима везаним за проширење рудника угља.

Лужички Срби су једна од најстаријих европских националних мањина. Препознатљиви су не само по свом словенском духу, по својим пјесмама и играма, већ и по томе што се рјетко кад може чути да је неко од њих починио неко криминално дјело.

Иако никад нису имали сопствену државу и од 10. вијека су

под њемачком влашћу. Лужички Срби, који себе једноставно зову Срби (Срби из Србије су за њих „Лужички Срби“), успјели су да вијековима одрже свој етнички идентитет, сопствени језик и културу.

Њихов језик, који има седам падежа, а осам јединице и множини још и двојину, веома је богат. У својој култури, Лужички Срби нарочито његовају усмена предања, пословице и изреке.

У Њемачкој је, сада, међутим, у многим лужичко-српским породицама, управо, њемачки језик тај који превладава и то је оно што брине – нарочито старе који су, како пише њемачка штампа, незадовољни што све мање младих течно говори матерњи српски.

Постоје два, врло слична дијалекта овог језика – горњосрпски, који личи на чешки, и доњосрпски, који је сличнији пољском.

Од преко 50 хиљада Лужичких Срба, колико данас живи у Њемачкој, само 20-30 хиљада њих активно говоре матерњи језик, показује статистика.

А јасно је да, кад језик умре, онда умре и нација. Да није тако, Француска – земља која носи име по германским освајачима, Францима – не би данас била латинска, већ германска земља: франачки освајачи су једноставно прихватили латински (који се постепено развио у француски), а заборавили сопствени језик, па су на крају изгубили свој првобитни етнички идентитет.

Мирко Шмит, директор основне школе у селу Хропшци (Crostwitz), коју похађа 69 ученика и која је једна од шест двојезичких школа у Бранденбургу и Саксонији, њемачким покрајинама у којима има највише Лужичких Срба, каже да „дјена задивљујуће брзо“ уче и матерњи и њемачки језик.

Бранденбург и Саксонија: Њемачке покрајине у којима има највише Лужичких Срба

- Ово је начин да се очува српски језик и етничка и културна посебност Лужичких Срба, али невоља је у томе што оваквих школа нема много – изјавио је Шмит.

Експлоатација лигнита посебно угрожава регион Лужице, који Нјемци зову Лаузитс (Lausitz), где је у граду Будизин (Bautzen) културно сrediште Лужичких Срба из горњег региона, а у мјесту Коћебуз, или како Нјемци кажу Котбус, сједиште доњолужичких Срба.

Лужички Срби су поносни и на чињеницу да се њихов језик говорио и у мјесту Сербин, у Тексасу (САД), поносни су на своју историју и културу, очувану и у условима када то није било лако – у вријеме нацизма, кад су фашисти, да би у тој мањини уништили дух словенства, учитеље и духовнике расељавали по цијелој Њемачкој.

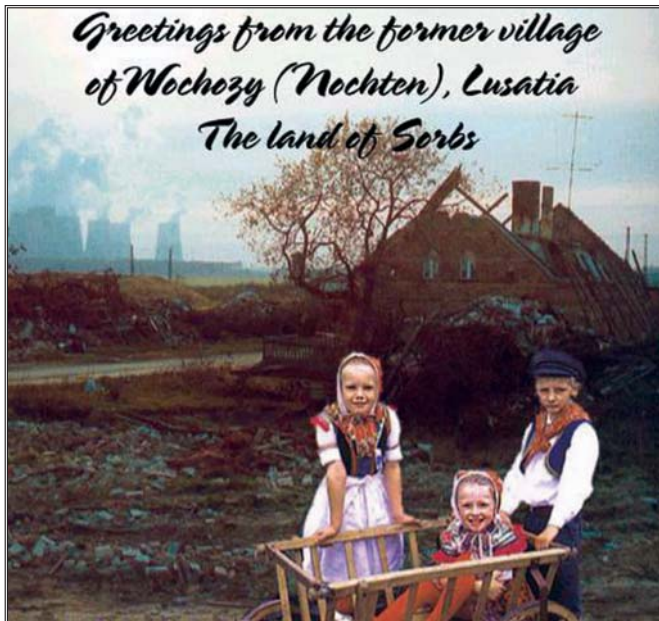
Данас су Лужички Срби у Њемачкој признати као национална мањина. Они имају своје школе, културне институције, двојезичке уписне и насеља, имају медије и имају заставу – плаво-црвено-бијелу, која се, како

се каже, тијесно ослања на заставе Русије и Србије.

Лужички Срби имају финансијску подршку Њемачке, али и ту има невољу! Боље је, кажу, било у време Њемачке Демократске Републике.

Представници „Домовине“, крвине организације Лужичких Срба, жале се да је Комисија за буџет Бундестага (донор дом савезног парламента) предвидјела само пет милиона евра за подршку очувању лужичко-српске духовности и традиције, а то је, кажу у Будизину, недовољно за испуњење обавеза и задатака Задужбине за српски народ, институције која се бави питањем очувања језика и културе тог словенског народа.

Лужички Срби се, ипак, надају да ће, упркос замкама глобализације и, према томе, буџетским рестрикцијама, на крају, ипак, превладати разум и да ће савезна држава и двије покрајине, Бранденбург и Саксонија, наћи паре за помоћ том народу, тим прије што Берлин стално другима по Европи и свијету даје лекције како да поштују културна и етничка права мањина.

ВРЕМЕНСКЕ (НЕ)ПРИЛИКЕ НЕКАД И САД

ЉЕТО НОСИ, ЗИМА ТРОШИ

Први дан посљедњег мјесеца у години означава и први дан климатолошке зиме.

Метеоролози децембар, јануар и фебруар сматрају зимским мјесецима. На календарским и астрономским почетак зиме причекамо ипак до 22. децембра. Наиме, (астрономска) зима ове године почиње 22. децембра. Тада ће наступити зимски солстицијум. Тога датума на сјеверној хемисфери дан је најкраћи у години. Иако је децембар, календарски већим дијелом јесењи мјесец, климатолози и метеоролози га сматрају правим зимским мјесецом.

Разлог су временске прилике, које су често ближе зимским него јесењим, али и климатолошко-статистички и практични разлози (на примјер рачунања средњих температура, сабирања количина падавина...). Много је практичне сезонске показатеље метеоролошких елемената рачунати на основу три цијела мјесеца. Зима је на нашим географским ширинама најхладнији до године. То је чињеница. Близу је и чињеница, али ипак релативна, њена описаност као најружније, најтужније и најтеже подношљивог годишњег доба, односно периода када природа ништа не даје, те трошимо оно

Због сложених односа у временском систему, смјер и јачина атмосферских струја које премјештају велике топле и хладне ваздушне масе разликују се од године до године. Зато је зима некад хладнија, а некад топлија, више или мање сњежна, кишна...

што смо прикупили у топлијем дијелу године.

У нашем народу се каже: „Љето носи, зима троши“ и „Више вриједи једно љето него стотину зима!“; „Тешка зима – тешак спом“; „Када дан почне да расте, онда и зима“; „Што јесен донесе – то зима однесе“; „Зима је најбољи орач“...

Заиста, зими се више троши (на храну, одјеву, огрев, за чишћење саобраћајница и тротоара од снјега и леда...). Уз све то, зимска хладноћа је и те како неугодна нашем организму.

Иако стручњаци за вријеме одскора сезонским прогнозама покушавају да предвиде карактеристике зиме, у овој области метеорологије још смо склони закључивању на основу искуства. Каква би зима могла бити, имамо ли и у виду каква је била у дањој и скорој прошлости?

Због сложених односа у временском систему, смјер и јачина атмосферских струја које премјештају велике топле и хладне ваздушне масе разлику-

ју се од године до године. Зато је зима некад хладнија, а некад топлија од других, више или мање сњежна, кишна или без падавина. Ипак, такве карактеристике нису случајне, већ зависе од тога какве је нарави текући климатски период.

Довољно је „климатолошким времепловом“ отићи уназад до средине 19. вијека, када су у нашим крајевима почела прва службена временска осматрања и мјерена уз употребу метеоролошких инструмената.

На основу тога може се сазнати да је у Бањој Луци у посљедњој четвртини 19. вијека хладних зима било пет пута више него топлих! Затим је наступило климатско отопљење, па је у прве четири деценије 20. вијека било десет изузетно топлих и само три баш хладне зиме! Под топлим и хладним зимама сматрали смо оне зиме које су се најмање два степена Целзијуса разликовале од нормале. У следеће три деценије владао је период хладније климе и то не само код нас, него на цијелој сјеверној полулопти.

То се осликавало и тиме што су хладне и топле зиме биле отприлике једнако бројне, а то значи повећану учесталост хладних зима у поређењу с претходним периодом. Тада су запамћене и двије узастопне хладне и сњежне зиме, 1962/63. и 1963/64. године. У посљедњих тридесетак година – нова промјена климе. Она не обухвата само наше крајеве, него је свјетских (глобалних) размјера. Наравно, говоримо о добро познатом „глобалном загријавању“. У овом, нама најважнијем, климатском периоду повећана је учесталост топлих зима, а смањена хладних. У посљедњих тридесетак година била је само једна изразито хладна зима (1984/85), а чак десетак топлих (па чак као прошле зиме и претоплих)! Међутим, то не значи потпуну одсутност хладноће и снјега. И једног и другог има и биће – више или мање – сваке зиме, али нису толико чести или јаки да би обилежили зиму у цијелини.

■ Небојна КУШТРИНОВИЋ

Бања Лука: У посљедњој четвртини 19. вијека хладних зима било пет пута више него топлих (Снимко Г. ШУРЛАП)

КАЖУ ДА ЈЕ ИСТИНА

ДЕКЛАРАЦИЈА АМЕРИЧКЕ НЕЗАВИСНОСТИ

Иако влада мишљење да је Декларација потписана 4. јула, највећи број делегата је свој потпис ставио тек 2. августа, и то на препис Декларације урађен у краснопису. Двојица је никада нису потписала а неколико делегата је то урадио касније...

Крајем 18. вијека Велика Британија је под својом контролом држала велики дио Северне Америке, гдје је основано тринаест колонија. Људи који су живјели у колонијама нису били одушевљени чињеницом да за свој труд морају да плаћају порезе британском двору и суверенима који никада нису крочили на америчко тло. Неколико година раније јавиле су се прве идеје о осамостаљењу колонија и њиховој независности али су сви покушаји угушени већ у почетку. Проблем је био у томе што су то били изоловани покушаји, које је било лако сузбити prije него што се идеја прошири на све колоније.

Под утицајем људи који су имали храбрости да окупе све

колоније и крену у подухват осамостаљења, у свима су основане „владe у сјени“ а новоосновани Континентални конгрес је имао улогу да повеже ова тијела. Када су, у априлу 1775. године, избили сукоби, ове „владe у сјени“ су преузеле контролу и истргале све краљеве одане службенике. Како су Британији појачавали притисак на колоније, све је више расла подршка осамостаљењу и њихово проглашавању независним државама.

Континентални конгрес формиран је био у јулу 1776. године, петочлани комитет који је требао да напише декларацију о раскиду свих веза колонија са Великом Британијом и непризнавању његове краљевске власти у Сјеверној Америци.

У Комитету су били Томас Џеферсон, Бенџамин Френклин, Џон Адамс, Роберт Ливингстон и Роџер Шерман. Писање приједлога овог историјског документа повјерен је Томасу Џеферсону, који је посао започео 11. јуна.

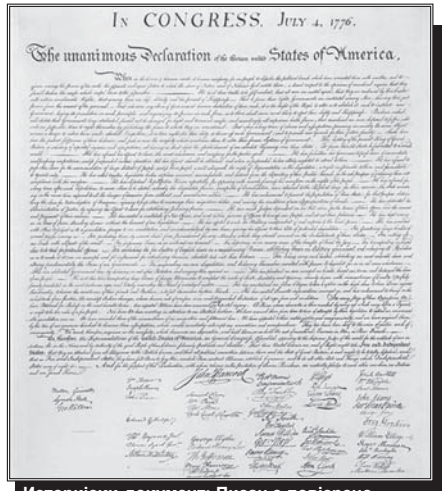
У самом почетку, неки од делегата конгреса поставили су питање зашто млад човек, као Џеферсон, треба да напише тако важан документ. Ствар је била у томе да је већина делегата подржавала да представник Вирџиније буде међу носиоцима свих активности везаних за отцјељење колонија. Џеферсон је именом умјесто Ричарда Хенрија Лија, који је хитно морао да отпутује јер је неколико чланова његове породице изненада оболело.

Конгрес је, у ствари, у исто вријеме формирао још два комитета. Један од њих је био задужен да припреми документ којим ће се колоније, или независне државе, удружити у конфедерацију, а други је припремао документ који је требао бити понуђен Французима и који би садржао приједлог уређења односа нове конфедерације на америчком тлу и ове државе.

Када је Џеферсон објавио да је завршио приједлог декларације, наступио је усаглашавање текста на састанку Комитета а Континентални конгрес је Декларацију независности усвојио на сједници 4. јула у Филадельфији. Бенџамин Френклин је тада рекао: „Морамо се држати заједно, да не бисмо висили сваки посебно“, што је осталима значило да повратка на старо нема јер, ако оно што су започели пропадне, сви ће бити осуђени као издајници и обешени.

Руком писана Декларација, коју су тада потписали председник Конгреса Џон Хенкок и секретар Чарлс Томсон, послата је на умножавање у штампарију извјесног Данлопа. Те ноћи одштампано је између 150 и 200 копија, од којих је једна послата Џорџу Вашингтону да их 9. јула прочита трупама у Њујорку. Декларација је у Лондон стигла 10. августа и изазвала праву буру на двору. Данас се зна за 25 Данлопових копија али оригинални рукопис Декларације је изгубљен.

Иако влада мишљење да је Декларација потписана 4. јула, највећи број делегата је свој потпис ставио тек 2. августа, и то на препис Декларације урађен у краснопису. Неколико делегата је документ потписало и касније. Један од њих, Метју Торнтон из Њу Хемпшира, због недостатка простора, није могао да потпише на мјесту гдје су то урадили остали делегати из ове државе, него је потписао иже.

Историјски документ: Писање повјерено Томасу Џеферсону

Два делегата је никада нису потписали. Један од њих је Роберт Ливингстон, који је био члан Комитета и био је присутан на гласању али је морао да отпунује, а други је Џон Дикинсон из Пенсилваније, који се није слагао са потпуним отцјељењем од Велике Британије и тражио је да се у Декларацију унесе могућност поновног уједињења.

Овај приједлог је одбијен. Погрешно је мишљење да је Декларација први документ који говори о америчкој независности. Прије овог, предлажен је и документ који је у историји познат као Лијева резолуција а у коме се проглашава тренутна независност.

Не стоји ни прича да је краљ Џорџ Трећи у свом дневнику, 4. јула написао: „Данас се није до-

годило ништа важно“. Наиме, доказано је да овај британски краљ никада није водио дневник. Насупрот уобичајеном мишљењу, Декларација није потписана церемонијално него су је делегати потписивали у тајности један по један.

Мало је папира који су имали толики утицај на историју, као што је то учинила Декларација о независности. Овај документ је врло брзо постао примаљив и за друге колоније које су почеле да се прикључују конфедерацији независних држава названих Сједињене Америчке Државе. Данас их има 50 а као посмему на првих тринаест колонија заставе САД има 13 бјелих и црвених пруга.

Припремио Младен ДРАГОЛОВИЋ

Представљање: Декларација пред делегатима

ШЕСТ И ПО ДЕЦЕНИЈА ЗАЈЕДНИЧКОГ ЖИВОТА МИЛОВАНА И ЈАЊЕ ЉУБИНАЦ

СЛОГА БРАК ОЧУВАЛА

За успјешан и складан брак, тврди брачни пар Љубинац, најважније је узајамно разумијевање, и љубав са малом дозом љубоморе. То чува брак и учвршћује породицу. То је и рецепт за дуг живот

У селу Селани на домаку Рогатице, живи брачни пар Милован (85) и Јања (82) Љубинац. Ништа необично да се не ради о брачним друговима који ће 27. јануара идуће године, на Светог Саву, обиљежити пуних 64 године заједничког живота. Када су једно дугом рекли судбоносно „да“ Милован, познатији по надимку „Јаткан“, имао је непуних 22, а Јања три године мање.

Обоје смо били у избјеглештву у вишеградској жупи, на десној обали Дрине. Јања са својим Глуховићима са Копита на обрнцима Сјемећа, у селу Менизловиха, а ја у сусједним Курталићима, у које сам дошао послије војничковања у редовима устаника на Сјемећу, у домовама од Сарајева до Бјеловара, боравка у њемачком заробљеништву по Аустрији, и ратовања са корушким партизанима и 15. дивизији НОБ-е у Словенији, што је прича за себе - каже Јаткан и допјаје:

- Пошто је на прелазу из 1943. на 1944. године, у вишеградској жупи, коју сачињавају села: Прелово, Ресник, Менизловиха, Курталић, Заграђе и Тршевице, била некаква слободна територија коју су држали четници потпомоћу Талијанама, у цијелом крају било је пуно омладине. Често су се одржавала сеоска сјела. На јед-

ном од њих срео сам се са мојом будућом животном сапутницом, Јањом. Била је права љепотица, бар се мени чинило. Око ње су се момци отимали...

- Имао сам своју дјевојку, Зорку Лелек из сусједних Распут Њива, са чврстим обећањем да ћемо се узети кад буду боља времена. Али, моја мајка је знала, или можда чак и видјела, да је Зорка, док сам ја војничкивао, погазила наше обећање идући са неким четницима Радомира Нешковића, па сам Зорку оставио и нашоо нову цуру, моју Јању - сјећа се Милован.

И Јања, рођена Глуховић, има своју причу. Она каже: - Није да се хвалим, али била сам цура на гласу. Лијепа, одрасла и из домаћинске куће. Свако сједео - нови момак. Бирала сам их као гњиле крушке. Љубавса Нећић из Бранковића био је најпорији. Од њега сам била узела чак и нешто „билеће“. То ти је као кад купујеш краву, вола или коња на јаданеш капау - шали се бака Јања и наставља:

- Иако је био у сусједном селу, Милован њих два није одлазио од наше куће. Кобајаги, доносио је нешто да му кроји и није мој брат Душан, који је био кројач на занимању. Примјетили су мој брат и остали укућани да овај мој нови момак често долази, али пошто нису би-

ли против те моје везе, све се сводило на задиркивање. А Милован није часно. Убрзо ме је запросио и понудио ми брак. Понуђа је брзо прихватила.

Код тога се, прича даље бака Јања, помало користила и љубављу. Јер, све се чешиће ворвило да се избјеглице морају враћати на своје.

- Све наше на Копиту било је изгорјело. Знала сам да ћемо, кад се вратимо, морати да градимо нову кућу, шталу и остале пратеће објекте. То бие „завукао“ и ја бих изгубила годину-двје. Вријеме би ме прегазило и ја бих постала стара цура, усјеђлица, како се у нашем крају назива старија дјевојка или момак. И зато сам прихватила Милованову понуду за ујаду. Истина, и његова кућа у Селанима била је изгорјела, али велим, боље је правити своју него „тубу“ кућу, мислених на моје Глуховиће које би и иначе кад-тад напустила - допјаје она.

У вријеме кад смо се ми узели, поставила причу Јаткан Љубинац, и друге избјеглице мавовно су се жениле и удавале. Боравк некоег попу у овом крају искористио је за заједничко вјенчање. Обављено је на Мушницима, на Светог Саву, још увијек ратне 1944. године. Гог светог дана вјенчало се четрнаест парова, можда највише током рата у овом дијелу Босне.

Брачни пар Љубинац: Годишњица на Светог Саву

Претходно је била велика, домаћинска свадба са игранком, и њим и пићем.

- Ракију сам, на љепама, доносио из мојих Селана. У оближњој шуми недалеко од села, једну бачву сакрио је мој отац Милош и, ето, добро је пошта за моје и Јањино весеље. Наше сватове, сачињавају су углавном моји Селаници. Било их је љепотица погледали, све бољи од болег момка. Једна је била Ковиљка Љубинац, а дједер Светислав Љубинац, моји деда и баба рођаци. Али, моја свадба могла се и трагично завршити - не заборава старина Милован и објашњава:

- Вјероватно љубоморни што сам им испред носа „дигао“ дјевојку, моју Јању, једна група присутних, непознатих момака била је одлучила да ме намене у мрак са свадбе и ликвидирају. То је тада било лако из-

водљиво, и ко зна колико је људи на сличан начин, и без икакве одговорности, мрак одио на онај свијет?! На моју срећу, за ту намеру сазнао је мој отац и касније све до погибје био у пратњи команданта четничке рогатичке лаке бригаде Радомира Нешковића. Он им их је љепотица погледали, све бољи од болег момка. Једна је била Ковиљка Љубинац, а дједер Светислав Љубинац, моји деда и баба рођаци. Али, моја свадба могла се и трагично завршити - не заборава старина Милован и објашњава:

Како било, Милован и Јања, изродили су петоро дјете. Живо их је троје: Слободанка (61), шест година млађа Јања - Бела и Слободан (53). Дјецкере су им умрле као безимена дјецкере.

Јаткан и Јања имају шесторо унучади и исто толико прауначуци.

Јаткан је пензионер од 1981. Пензију је зарадио као шумар у шумском газдинству „Сјемећ“ у Рогатици. Јања је била домаћица цијелог живота. Њихово имање је било једно од бољих у Селанима. Све троје дјете су сада у Београду - Бела и Слободан као избјеглице из Сарајева.

- У ове наше старачке дане, кад се једно од њих мора увијек наћи уз нас, то нам је велика брига. Бојимо се да ћемо отићи на онај свијет, а да наша Бела и Слобо неће бити стамено збринути - жали се бака Јања.

За успјешан и складан брак тврде обоје да је најважније узајамно разумијевање и љубав са малом дозом љубоморе. То чува брак и учвршћује породицу. То је рецепт и за дуг живот...

Сретен МИТРОВИЋ

ШТЕТНО ДЈЕЛОВАЊЕ ДУВАНА

ЦИГАРЕТА СКРАЂУЈЕ ЖИВОТ

Пушење угрожава цијели организам. Најчешће изазива различите облике рака, болести срца, крвних судова, дисајних органа...

Пушење је болест зависности. Она настаје због никотина који припада групи најчешће отрова и једног од најштетнијих материја у дуванском диму.

Сагоривањем једне цигарете стварају се око двије литре дуванског дима, који садржи више од четири хиљаде хемијских састојака.

Највише заступљени састојци дуванског дима су азот, угљен-диоксид, кисоник, никотин, угљен моноксид, полициклични ароматски водоник угљеника, метали (калцијум, арсен, олово и друго) и цијановодоник.

Више од 20 састојака су, према ријечима руководиоца регионалног Завода за заштиту здравља Добој Марина Кватерника, канцерогени.

- Пушење угрожава све дјелове организма. Најчешће узрокује различите облике рака, болести срца, крвних судова, дисајних органа... - нагласио је Кватерник.

Он је упозорио да у издахнутом диму пушача има више канцерогених материја него у директном удаху пушача.

Подносећи да је Свјетска здравствена организација упозорила да сваким осам секунди у свијету умире један чо-

вјек због штетног дјеловања дувана.

Стручњаци су поручили да свака попушена цигарета скрађује живот за осам минута, као и да је очекивано трајање живота пушача скраћено око 20 година у односу на вршњака непушача.

Указујући на податке од прије четири године који говоре да у Републици Српској 34,7 одсто становника пуши, министар здравља и социјалне заштите Ранко Шкрбић је нагласио да је то велики број, као и да се знатна активност мора предузети како би се она смањила.

- Број оних који уживају у цигарети је у Српској знатно изнад европског и свјетског просјека. Цигарета међу младима код нас заступљена је око десет и по одсто, а женама око 24,2 одсто - навео је Шкрбић.

Српска има усвојену националну Стратегију контроле дувана, а предложен је и Акциони план за њено остваривање. Ту је и сет закона о дувану и дуванским производима.

- Од идлуће године, у свакодневни рад целокупне примарне здравствене заштите укључујемо и савјете за оне који желе да престану да пуше. То смо дијелом постигли у претходне двије године.

Најмање, више од хиљаду здравствених радника је про-

Смртоносни дим: Свака попушена цигарета скрађује живот за осам минута

ошло обуку за квалитетно савјетовање и помоћ оним који хоће да се одвикну од цигарета - рекао је Кватерник.

Посебна пажња у наредној години посветиће се младима како не би почели да пуше.

■ Радмила ШКОНДРИЋ

РЕСТОРАН „ОБАЛА“ ПРЕДЛАЖЕ НЕДЈЕЉНИ РУЧАК Шпагете „карбонара“

За четири особе потребно:

- пола килограма шпагета
- двије главнице црвеног лука
- 250 грама димљене сланине
- пола литра врха за кување

Припрема:

Црвени лук се ситно исјецка и добро проиндиста на уљу. У то се дода ситно сјецкана сланина и настави се динстати. Када је све добро проиндистано,

САВЈЕТ

Како би шпагете биле куване како треба, у ресторану „Обала“ савјетују да се убаци у кључалу посљеду воду. Обавезно је потребно пратити унутрашња за кување назначена на паковању, а када су куване, треба их прелити хладном водом.

додају се куване шпагете и успе врха за кување. Ова смјеса се кува док врха мало не уври, и док се масе не сједини. Шпагете се служе топле, а могу се послати пармезаном. За салату у ресторану „Обала“ препоручују кисели купус.

■ Припремила Данијела ВИДОВИЋ

Алоја вера

Права алоја је хранљива биљка за сваку ћелију људског организма. Она садржи преко 200 активних састојака који дају биљци хранљиву и љековиту дјелотворност. Жуту „љековиту“ сок су у ове сврхе користили још у 4. вијеку п.н.е.

Поступак сађења се обавља преко „клинаца“ или „лутака“, који израстају око „биљке-мајке“. Ријеч алоје потиче из латинске форме арапског назива алое, Сиријског алка или хебрејског халал, чије је значење изузетно горка материја, што указује на изузетно горку жути течност, млијеко, односно сок, коју садржи биљка, а налази се непосредно испод танког кожног ткива односно коре.

Када је ћелија здрава, онда је отпорна и способна да изврши све функције које јој је природа дала. Биљка је ради властитог опстанка развила богат садржај витамина, аминокиселина, ензима и минералних материја да би осигурала свој опстанак у околним околностима постојања. Сама љековитост се налази у ком-

понентима које имају различите и специјалне енергетске вредности. Алоја је биљка која спада у породицу њивњана и у свијету је познатије више од 250 врста од којих свега четири имају љековито дјелство, а највеће алоје вера (Barbadensis Miller).

Сјечењем листова и њиховим пресовањем циједи се сок који се стабилизује пајајом, а има хранљиви и љековити učinak који дају више од 200 активних састојака алоје потребних за свакодневно функционисање сваке ћелије.

Има сабљасте, шпичасте листове, са твистираним ивицама, који по облику подсећају на ружу, расту при земљи. Из средине руже расте цвјетна дршка која се завршава у виду жутог или

црвенкастог цвјетовитог цвјетља. Алоја спада у породицу њивњана, а цвјет колоричног подсећа на цвјет истоколне њивњана.

Плантажна производња је највећа у долини ријеке Рио Гранде (Америка), Доминиканској Републици, Тексасу, Аризони и Мексику. На плантажама јужног Тексаса, на подручју долине Рио Гранде садње алоје се сажу у редове удаљене 60-70 центиметара један од другог, а међусобна удаљеност биљака је 40-50 центиметара. Поступак сађе-

ња се обавља преко „клинаца“ или „лутака“, наиме, тако се називају дијелови који израстају око „биљке-мајке“.

Ови „клинци“ се пресецају када достигну висину од 30-40 центиметара. Наведени разлици међу биљкама омогућавају модерну моторизовану обраду (тракторима) и беру, односно скупљање листова и транспорт камioniма.

Радици ручно одсијечају листове. Листове треба одсјести са биљке испод нивоа гела, тако да до момента прераде целокупна количина гела остане нетакнута. Обично се само користе спољашњи листови; сваких 5-8 недеља са биљке се скида 3-5 листова. Плантажно гајење ове биљке омогућава и комплетну прераду и обраду.

Међутим, зрели листови се ручно испијечају испод нивоа листа тј. сукулентног гела, како би до прераде целокупна количина гела остала у листу, а користе се само спољашњи листови (3-5) на сваких 5-8 недеља. Ова биљка има једну негативну особину, а то је, да након неколико часова од бербе оксидише, ако се не стабилизује.

ПОВИШЕНИ ПРИРОДНИ НИВО ТЕСТОСТЕРОНА ПОЗИТИВНО УТИЧЕ НА ЗДРАВЉЕ МУШКАРАЦА

ШТИТИ СРЦЕ И МОЗАК

Високи ниво природног мушког хормона тестостерона у организму штити људе од смртоносних срчаних и мозжаних удара, кажу британски научници, према Бета.

Међутим, научници упозоравају да резултати истраживања, које је трајало десет година, још нису поуздани, јер нису испитани све предности и ризици везани за тестостерон.

Улога тестостерона у здрављу мушкараца и даље је загорнетка за научнике, пошто још увијек није утврђено на који начин уопште тестостерон утиче на здравље. Међутим, истраживање, које је водила докторка Кеј-Ти Коу, професор клиничке геронтологије на Кембричком медицинском универзитету, потврдило је да повишени природни ниво тестостерона има позитиван утицај на здравље мушкараца.

Они који имају више од 25 одсто природног нивоа тестостерона у организму имају 41 одсто мањи ризик да умру од срчаног удара, мождане капи или других болести кардиоваскуларног система, рака и осталих болести у односу на оне са нижим нивоом од наведеног, открили су научници.

- Низак ниво тестостерона изгледа да може да наговјести појачан ризик од смртности када се ради о болестима кардиоваскуларног система као и рака - рекла је Коу агенцији Ројтерс. Научници су испитали 11.606

Утврђено је да низак ниво тестостерона може код мушкараца да повећа ризик смрти од кардиоваскуларних болести, иако нису имали ниједан други познати фактор ризика, објавили су научници у часопису „Circulation“

Британаца од 40 до 79 година, који на почетку истраживања нису патили од кардиоваскуларних болести, односно нису имали рак.

Они су се прикључили истраживању између 1993. и 1997. године и њихово стање је праћено до 2003. За вријеме истраживања је умрло 825 мушкараца. Научници су измјерили ниво њиховог тестостерона користећи узорке срмзнуте крви, коју су им раније узели, и упоредили са нивоом тестостерона код мушкараца који су били и даље живи, на крају десетогодишње истраживања. Коу је рекла да је однос између нивоа тестостерона и смртности од кардиоваскуларних болести могао да се упореди са скалом установљених ризичних фактора као што су висок крвни притисак и ниво холестерола.

Утврђено је да низак ниво тестостерона може код мушкараца да повећа ризик смрти од кардиоваскуларних болести, иако нису имали ниједан други познати фактор ризика, објавили су научници у часопису „Circulation“. Коу каже да резултати истраживања наговјештавају да мушкараца са ниским нивоом тестостерона могу да отклонје ризик

тако што ће узимати додатне количине овог хормона, али им ове не препоручује док се истраживања не приведу крају.

Она је алудирала на искуства везана за коришћење хормонске терапије код жена. Неке ране студије су наговјестиле да хормонска терапија може да у периоду послје менаузаје заштити жене од срчаних обољења, међутим, каснија, већа истраживања су показала супротно.

Узнемиреност због додатне терапије тестостероном је изазвала тиме да повишени тестостерон може бити један од фактора ризика за рак простате - каже Коу. Додала је да се истра-

живање бавило само природним нивоом овог хормона, а не вјештачким допајама.

Тестостерон је основни „мушки“ хормон који потпомаже стварање мишићне и коштане масе, регулише метаболизам масти, производњу сперме, као и сексуалну потенцију. Жене, такође, имају тестостерон, али у мањој количини.

Доктори су користили терапију тестостероном у лијечењу мушкараца са абнормално ниским нивоом тестостерона у организму. Неки атлетичари и бодибилдери користе хормон како би повећали мишићну масу и снагу.

СУДОКУ

У празна поља распоредите бројеве од 1 до 9 али тако да у сваком реду и колони буду различити бројеви, а исто тако и унутар сваког квадрата 3x3. Мала помоћ: почните од поља обиљеженог тачком.

ТЕШКО

	•	4	6	8					
	6		1	3		9	8		
	7								1
3				7				2	5
	4		5		2		9		
5	2			6					7
9									6
	5	3		8	6			1	
			9		3	2			

РЕШЉИВО

ПУТУЈЕ У ИНОСТРАНСТВО

(фраза: 2,6,1,1,4,2)

3. Делић

ШАРИФ

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: БОЖУ РАЈА МАСИРА

УКРШТЕНЕ РИЈЕЧИ

БВОДОРАВНО:

1. Скраћеница за "метар" - Наш новинар, Игор. 2. Скраћеница за "овог мјесеца" - Јужноамерички плес. 3. Ранија југословенска туристичка агенција. 4. Град на Азовском мору у Русији - Ископана земља. 5. Ознака чина на службеној униформи - Саставни везник. 6. Способност да се нешто уради. 7. СПОРТИСТА СА СЛИКЕ ЈЕ . . . . 8. Хемијски симбол за кисеоник - Мали прслук, прслуче - Неволја (фиг.). 9. Раствор, отопина - Узвик за ућуткивање. 10. Воштана свијећа - Тијана краће. 11. Радник у ливници - Град у Шведској. 12. Брат одмила, баћа - Хемијски симбол за тантал - Припремити јело на отвореној ватри. 13. . . . добре наде - Амерички редитељ, Дејвид - Град у Пиранском заливу у Словенији. 14. Америчка глумица, Дајана - Лак посао (фиг.).

УСПРАВНО:

1. Име ранијег фудбалера Радоњића - Аутомобилска ознака за Котор - Скраћеница за "вијек" - Скресати коме у . . . . 2. Све била је . . . . - Савијено месо или колач (мн.). 3. Скраћеница за "сјевер" - НАШ СПОРТИСТА СА СЛИКЕ (НАЈБОЉИ У ИЗБОРУ "ГЛАСА СРПСКЕ" ЗА 2005.) - Ознака за топа у шаху. 4. Дужност и посао провидура - Скраћеница за "обим", 5. Лопта изван игре (спорт). - . . . и Изолда - Слова иза "к" и "м". 6. Неотровна змија - Наслонити, прислонити. 7. Обрен краће, Обра - Становници села Ступице у Истри. 8. Она која васпитава кога - Слова иза "ц" и "в". 9. Језеро на сјеверу Финске - Скраћеница за "радио". 10. Слова испред "у" и "б" - Бања на истоку Белгије. 11. Јужноамерички и азијски сисар сличан свињу. 12. Читач вијести на радију и телевизији (мн.). 13. Емоција; осјећање. 14. Старо доба, давнина.

Делија

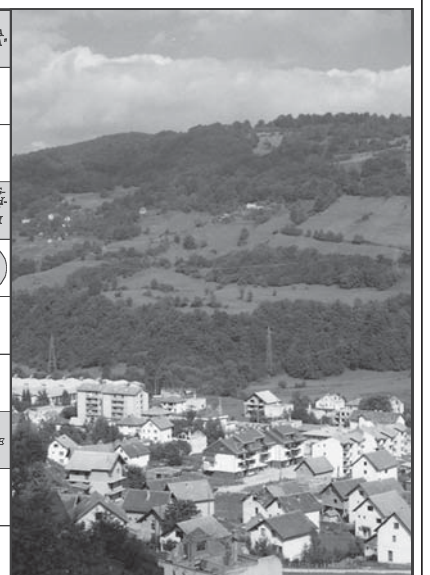
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: ОЦПТ. ДОВОЈ. БРАЊЕ. ОЦ. АС. ЈАД. К. КНЕГО. А. РОВ. БАРА. ЛАНА. ИР. НАТ. СЕМ. Ф. МОСЈКА СВРАКА. СКАКУТАЛО. ПР. К. ЈОШАВА. ПАМ. И. ПЕЧАЧ. АДА. КАМЕРИНИ. НИК. А. АЗИЈАЦТВО. НЕНЕ. А. ИДЕАЛ. АМ. Р. П. ИСТО. О. ЛДОВАЊЕ. НАЛ.

ГЛАС СРПСКЕ

СКАНДИНАВКА

ГЛАС СРПСКЕ

АУТОР СЛИКА	ГЛАС СРПСКЕ	ПУТИНА КОЈА ТЕК УЧИ ДА ЛЕТИ	КОЈЕ АРАПСКЕ ПАСМЕ НЕ АРАБЕР	ГРАДУ МАКЕДОНЦИ	ВОЈА ТОНА (МУЗ)	'ЕНИГМАТИКИ РИЧНИК'	'РАДИО'	РАЗНОБОЈНА ПУТА СВЕТЕ ЛОСТИ	СОМАТ. СКИ (ТРЕП. СНИ) ПРОПЕЦИ	НЕРАЗУМНО ГРУБИТИ РА-СНАТА	'ЕЛЕКТРОН'	КРЕПАЛО ЖЕВИЧЕ	ЖЕЗЛО БОГА ДИСОНСА	ГРЧКА ПУЏАЛИНА	'РАДНА АКТИВА'	
ВИШЕ СТУКА УДИНА	ФРАНЦУСКИ ВИКОЛ. ЛУТ						ГРАДУ ЛАДМАЦЕ									
АМЕРИЧКИ КОМПОЗИТОР КОЛ							ФИЛОЗОФ ГОМАС СЕРВЕЛЕР					ШВАЈЦА ПАРОВЕ				
УЗБУНА						РАДНИК СА ШАКОТОМ (МН) 6 ВОТА (МУЗ)										НАПУЊЕНЕ ЖЕВИЧКИ И ДУЧИ ГЛАС
ЕНТИТЕТ У БОХ СА ГРАДОМ СА СЛИКЕ																
'АТОМСКА ТЕЖИНА'			ВРСТА СВИЛЕ											ИМЕ ГРУМПА НАЧИНА		
СТАРА ПРЕСТОНИЦА ЈАПАНА					ТУШТА И . . .		ГРАДУ СИРВИ								ТЕМПО	
НАП НЕПЕРНАЈЕ БОР АН-ДОНОВ					ПЛАНИНА РЕЗНАТРАДА СА СЛИКЕ		ВРСТА ПОВРГА								АУСТРЕЈА	ИДИ НЕ
АКАКИБА КРАЉЕ					ИТАЛИЈАНСКИ ТРО-ВАЖЕ ЛАПАЦ										'ЛАН'	
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ					'ГОНА'										'РАЗРЕП'	
							'АР'		САСТАВНИ ВЕЗНИК		ГЛАВНИ ГРАД ГАВЕ					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: М. КУНА. АРА. ОС. ТАНДР. З. ВЕ. ТРЕСЕТ. РЕПАШ. ЈЕНКА. АН. ТИЛ. ЈАЛ. ПИ. ШТА. М. НИКАД. Т. ОДБОЈКАШИЦА. А. ТРЕНЕРСТВО. МА. РЕЦАТИ. ВМ. ПРОПТИВАЧИ. У. А. ЛИЈАНА ВАСИП. ТАТАРСТАН. ЗК. ВИНА. ИТА. КАРФ. АТО. ОСВРТАЊЕ. КСАСТО. О. ЕКО. ЕСТЕТА. КРЕСАЦ.

ЕВРОПСКО ПРВЕНСТВО У ПЛИВАЊУ У МАЂАРСКОЈ

ЧАВИЋ ПОЗЛАТИО СРБИЈУ

Такмичење у Дебрецину обиљежили Ефимова, Цех и репрезентативац Србије Милорад Чавић. Нијемци били најуспјешнији са 12 одличја, од којих је пет златних медаља. Иза њих Русија, са укупно девет медаља

На недавно завршеном 11. европском првенству у пливању на малим базенима у мађарском граду Дебрецину постигнути су запажени резултати, а гледаоци су могли да виде неизвјесне и узбудљиве борбе за медаље.

Велесиле у овом спорту попут Њемачке, Русије, Француске, Мађарске, Шведске, Пољске и Холандије обиљежиле су првенство али су и неке „мале земље“ показале да имају потенцијал и своје представнике на побједничком постољу.

Нијемци су били најуспјешнији са 12 одличја, од којих је пет златних медаља, иза њих је Русија са укупно девет одличја, Французи су освојили осам, а на четвртој позицији је домаћа селекција Мађарске са четири златне и двије сребрне баш као и Пољаци.

Од пливача из бивше Југославије, осим феноменалног репрезентативца Србије Милорада Чавића, који је освојио двије златне медаље у дисциплинама 50 метара лептир и 100 метара лептир истакли су се Петер Манкоч из Словеније са златом и бронзом, Сања Јовановић

Сања Јовановић: Пливала за мајку

ОБЕЋАЊЕ

Милорад Чавић испунио је обећање да ће се српска химна два пута слушати у његовој част на побједничком постољу.

Прво је у дисциплини 100 метара дelfин освојио злато преливавши стазу за 50,53 секунди и тако одбранио титулу на дионици у којој је и власник Европског рекорда са временом 50,02. Шест стотинки иза остао је Рус Јевгениј Коротишкин, а трећи је стигао на циљ Петар Манкоч из Словеније са 50,62. Другу титулу првака Европе у 25-метарским базенима освојио је у дисциплини 50 метара дelfин. Тријумфовао је у времену 22,89 секунди чиме је поставио нови рекорд Европског првенства. Јевгениј Коротишкин је имао само стотинку заостатка, док је трећепласирани Јоханес Дитрих из Њемачке имао пет стотинки слабији резултат.

из Хрватске, која је освојила једну златну и једну сребрну медаљу као и Ања Чарман, Словенка која је била најбоља на 200 метара за жене.

Треба додати још два „хрватска сребра“ Саше Импрића на 200 метара и Дује Драгање на 50 метара слободним стилем.

Шампионат који је одржан од 12. до

Побједнички низ заокружила је тријумфом на 50 метара испред представника Њемачке Шефер и Пове. На огромну радост публике у Дебрецину која је сва четири дана колико је трајало првенство пунила трибине малих базена спортског центра у Дебрецину јунак у мушкој конкуренцији је био домаћи пливач Ласло Цех. Он је освојио попут Рускиње та-

Милорад Чавић: Испунио обећање

Ања Чарман: Једно злато за Словенију

Ласло Цех: „Покупио“ три злата

Филипо Мањини: Италијанска перјаница

Лори Манаду: Кући носи три медаље

које три златне медаље и то на нешто дужим дисциплинама у односу на Ефимову. На 200 метара лептирним стилем побиједио је Пољак Коржиновског и Дримонокса из Грчке. Друго злато „узео“ је на 200 метара слободним стилем испред хрватског представника Импрића те Тихонова из Русије. Шлаг на торти била је победа на 400 метара слободно када је био бољи од Италијана Луке и опет Јоаниса Дримонокса старог ривала из дисциплине 200 метара слободним стилем.

Запажени резултате на смотри у Мађарској остварили су још Стефан Нистранд из Шведске, са двије златне и сребрном медаљом, те француске пливачице Лори Манаду са златом, сребром и бронзом, док је њена другарица из националног тима Камил Муфа другачије распоредила одличја, па је кући однјела једну златну и двије медаље бронзаног сјаја.

■ Горан ПАЈЛАЊИЋ

Швеђани: Најбржа штафета

Брита Стефан: Сребрна на 50 метара

НЕСВАКИДАШЊИ ДОГАЂАЈ НА ОМЛАДИНСКОМ ПРВЕНСТВУ СВИЈЕТА

ПОНОТЊНА ПАРТИЈА

У ШАХУ је улога судије много битнија него што то у први мах изгледа, јер понекад ни професионални шахисти не познају нека правила игре, првенствено везана за изузетно ријетке случајеве из праксе. Међутим, има судија, без обзира на ранг, који ни сами нису довољно упутени у све тајне шаха, што можда је све апсурд, али и стварно. Узешмо за пример земље бивше Југославије, гдје је шаховски судија најчешће декоративни елемент који је углавном способан да утисне коначан резултат, али не и да праведно ријешити настану спорну ситуацију. Да то није само наша болка, потврђује и случај са недавно одржаном омладинском шампионатом свијета у Турској, гдје се један од међународних судија „прославом познатим правилима“ што је опет изазвало неке друге посљедице које су за много већу дебату.

Укратко, четрнаестогодишњи Нилс Нијс из Белгије ремизирао је партију претпоследњег кола након три пута поновљене позиције. Ипак, у 23 часа је пробрутен и извучен из кркета да би се сурсо са службеницима ФИДЕ: Зубрам Азмипаравилијем, Флоренсиом Кампоанесом и Георгијем Махроулоусом, гдје је испитивао „спорном“ ремије. Као

Белгијанац Нилс Нијс и Канађанин Мај Лојд послите три пута поновљене позиције ремизирали, али су након жалбе Канађана партију морали да наставе усред ноћи

Нилс Нијс (Белгија): На крају поражен

резултат те готово поноћне посјете, морао је да настави своју поподневну партију. Тако је свијет добио не свакидашњу атракцију, поноћни шах. Да мало појаснимо: спорна партија Нилса Нијса и Маја Лојда (Канада) завршена је ремијем на основу одлуке судије, којем је претходила рекламација млађаног Белгијанаца која се односила на правило о три пута поновљеној позицији. Позиција из спорне партије је заиста три пута поновљена, али Нијс није извр-

шио рекламацију на исправан начин (позове се судија и највише се повлачење позова којим се трећи пут улази у исту позицију), него је одиграо позад и притиснуо часовник. Судија прениша поведу правила и прогласиша партију ремијем, што не прихвата Канађанин Лојд и не потписује записник, али не због неправилне рекламације његовог противника (вјероватно и не знајући за поведу прописа) већ погрешно вјерујући да приреди о три пута исти слици вјиди само за узастопне позове. На

основу тог непотписаног записника, канадска делегација улаже жалбу у којој се позива на спорно рекламирање, што судија побија, желећи да прикрије своју грешку. На крају, комисија одлучује да испита и Нилса Нијса, те слиједи оно буђење с почетка. Будући да Нијс поштено признаје да је прво повукао позад, а тек онда рекламирао реми, постало је јасно да је судија побијао да каже истину. Комисији је требало пуних десет минута да закључи да играчи морају да наставе партију, управо тада и ту. И тако су, око поноћи, двојица дечака, умјесто да поју на спавање, завршавали своју, већ ремизирану партију, коју је Белгијанац Лојд изиграо.

Прецедентник Белгијске делегације је сутрадан наишао протестно писмо Апелационој комисији ФИДЕ, али не због тога што се није слагао са одлуком, већ због њеног нехуманог карактера. У њему, између осталог, пише: „Белгијску делегацију су обавијестили тек пошто су Нилс Нијс извукли из кркета. То је недопустиво. Због тога нисмо имали времена да обавијестимо Нилса о захтјеву и могућем наставку партије, а његов противник је то знао. То је у најмању рuku неопштено. Не желимо да размишљамо шта би се десило да је позив упућен у трупу испод осам година, када учесници иду на спавање много раније. Зато желимо да што прије сазнамо које ће мере бити предузете против судије који је неправилно прихватио рекламацију ремија и који је лажно представио спорну ситуацију Апелационој комисији. Као посљедица оваквог понашања судије стоји чињеница да су Канађани имали прилику да анализирају спорну позицију на рачунару. На крају, Нилс је морао да настави партију под страним околностима, потпуно емоцијално уништен, тако да је играо испод свог нивоа.“

Занимљиво је још додати да се на службеном сајту Свјетског јуниорског шампионата могу преузети све партије 10. кола осим поменуте.

СЦЕНЕ НЕЗАБОРАВА

Маршалова одбрана

СВАКО вријеме има своје велике мајсторе, чију славу понекад зна да покрива је патина, што због појаве млађих великих мајстора, што због нових истина које испливају кад дође вријеме за испливање. Тек, суд будних је она линија која дијели велике мајсторе од великих папера, јер осветљава читаво стваралаштво, које у времену настајања може да има и хинотичку моћ.

Јосип Брузо Тито: Није сачуван ниједан његов меч

Било је то заиста велики играч. Његова трагична фотографија је красила зидове свих шаховских клубова „од Вардара па до Триглава“, тако да се могло помислити да се ради о највећем мајстору тих простора. Ипак, ретично ради истине да у више њених варијанти нико никад није видио оног са супротне стране табле, тако да ће каснији аналитичари тврдити да је све потезе повлачио сам и да је у бескочиним завршницама сасудио, умјесто димом „хаване“, смислила варијанту која ће сутрадан некога са врха или нека са дна одвести на Оток, гдје су се понајбоље клесале фигуре од камена.

О њему се једно вријеме знало све, и с ким игра и коме одбија реми, да би се у све то посумњало, па чак и у то како се звао. У своје вријеме је несумњиво био маг игре, чија је рука са таквом прецизношћу повлачила фигуре којима је била част да су баш у њеној таквој руци. Волио је играти, а за њу су му много боље од партнера лежале партнерке, које је због разлике у годинама звао својим омладинкама и којима је понајмање било криво што се налазе у кожи „жртвеница“ дама. Тек, тих година нико никад није осумњао у коректност такве игре, зато што није било оних са жижом за игру, или зато што је забрањено било сумњати.

У почетку своје каријере, док је још био лако који обрњава, играо је искључиво руску одбрану у којем је ко зна како пронашао постојеће партије, живи у срцима оних који због година имају проблема баш са тим органом и који још вјерују у... у Јајце.

Када је овај велики мајстор, могуће и ложе неког степена, отишао са сцене, његове фигуре су безглавене разиле плочу у парампарца и тако изгубиле сваки шанс за поље озбиљније игре. Данас, више од четврт вјека од своје посљедице партије, живи у срцима оних који због година имају проблема баш са тим органом и који још вјерују у... у Јајце.

Данас је једини шахиста двадвестог вјека којем нису сачували партију.

ПРОБЛЕМ БРОЈ 680

ГУМУРКОГЛУ - КОНЕВАРЕС, 1980.

БИЈЕЛИ ВУЧЕ И ДОБИЈА

Рјешење из приложног броја:
Б. И. Кристијанца
1.♘f6 1.g6 2.f4#
(1..Kf6 2.Db8#);
(1..d3 2.d4#);
(1..Ld1 2.Sd7#);

ШАХОРИЗМИ

• У животу је као и у шаху. Никад не знаш кад те коћ дођи главе. ■ Раде БЕРГОВИЋ

• Шах је као бодибилдинг. Ако тренирате сваки дан, тијело вам је врхунско обликовано. Исто је и са мозгом - шах треба свакодневно изјабати. ■ Владимир КРАМНИК

• Пјобједа је слатка, али шећер скаче због пораз. ■ Живко БУЗА

• Ја сам још увијек жртва шаха. Он посједује сву лепоту ујметности и још много више. ■ Марсел ДИШАН

• Због шаховског шепела не вреди ни коз очног лекара. ■ Владимир МАНДИЋ

ШАХОВСКЕ ОЛИМПИЈАДЕ (32)

ЛАБУДОВЕ ПЈЕСМЕ ЗА ПРВОМ ТАБЛОМ

РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА Естоније је те 1939. године у Аргентини освојила своју једину скитну олимпијску медаљу. Тај историјски бронзани успех остварили су Паул Керес, Илмар Рауд, Паул Шмит, Гунар Фрејдеман и Јоханс Тури, упркос одличној игри једног Паула (Керес) и очајној игри другог (Шмит), који није остварио ни 40 одсто успешности. У вријеме сљедеће шаховске олимпијаде, 1950. године у Дубровнику, Естонија ће већ бити у саставу великог Свјетског Савеза, који ће своју олимпијску премијеру доживјети тек двије године касније у Хелсинкију. Поред финалне групе, експресс медале су подијелиле и у оној слабијој групи, која се поред медала борила и за пехар назван „Куп Аргентине“, који је послије занимљиве борбе пришао Ислафаннама. У тој конкуренцији други су, са истим бројем поена (28), били Канађани, а трећи Норвезјани.

При дојели појединачних медала нису су рачунали резултати из преттакмичења (осим у случају истог процента), што је, ретким, најчешће Естонца Кереса удало од медала. На првој плочи су, према очекивању, борилаца два свјетска шампиона, Капабланка и Алехин. Када би се рачунале све партије играње на олимпијади, бољи је био Алехин, али, као што смо већ рекли, нису се рачунале. Тек, кубански велики мајстор Хозе Раул имао је у финалу 77,3 одсто (85/111) успешности, што је било боље од 75 одсто (75/110) великог француског мајстора Александара. Наравно, нико у Аргентини није успио да побједи двојицу шампиона, који су на велико разочарење присутних, спрето изборили међусобни дуел. На првој плочи бронза ће отићи у руке Летонца Владимира Пе-

Нико од освајача медаља из Аргентине неће дочекати сљедећу олимпијаду, 1950. године (Капабланка је умро 1942. од срчаног удара, Петровс 1945. у логору, а Алехин 1946. године такође од срчаног удара)

Хозе Раул Капабланка (Куба): Злато на првој плочи

тровска (73,1 одсто, 95/13). Те три медале са прве табле су биле три лабудове пјесме јер, нажалост, нико од ове тројице неће дочекати већ поменути сљедећу олимпијаду (Капабланка је умро 1942. од срчаног удара, Петровс 1945. године у логору, а Алехин 1946. године такође од срчаног удара).

На другој табли са истим процентом (75 одсто) били су најбољи Јевреј из Палестине Хајнд Ферднер (75/110) и Пољак Мјечислав Најдорф (9/12). Нешто сла-

бији од њих био је Шведшанин Ерик Лундин (65,4 одсто, 85/13). Репрезентативац Њемачке Лудвиг Енгелс не само да је направио најбољи резултат на трећој плочи, већ је са 86,4 одсто (95/111) направио и најбољи резултат олимпијаде. Сребро у бронзу на тој плочи добили су Пољак Паулин Фридман (75 одсто, 9/12), односно Аргентинац Јакоб Валбоачан (73,1 одсто, 95/13). На четвртој плочи злато је отишло у Естонију, Гунару Фрејдеману (76,9 одсто, 10/13), сребро

у Холандију, Лодевику Принсу (68,2 одсто, 75/111), а бронза у Пољску, Теодору Ређејнском (60 одсто, 6/10).

И резерве су примиле своја заслужена признања, а најбољи међу њима били су Аргентинац Исидор Пјелиц (73,1 одсто), репрезентативац Протектората Бохемија-Моравска (Чехословачка) Франтисек Зита (68,2 одсто) и Чилеанац Енрике Рид Валенцула (62,5 одсто). Један од јунака посљедице претратне олимпијаде је свакако био и репрезентативац Канаде, тада четрнаестогодишњак, Данијел Абрахам Абе Јановски, који је процентуално направио други резултат олимпијаде (84,4 одсто) играјући у оној слабијој групи. Кад смо већ код Абе Јановског (1925-2000), каснијег велемајстора и врхунског шаховског писца, ретимо да је он у Буенос Ајресу имао и посебан разлог за задовољство. Наиме, у земљи гаучоса је први пут видео свог рођеног брата Јакоба. Чуди ни су путевни Господиј. Старији брат Јановски рођен је 1894. године у Украјини и у Аргентину је отишао „трбухом за крхом“, 1919. године. Његов отац је петнаест година касније такође напустио Украјину и отишао у Канаду са шестомјесечним сином Абрахамом, који се већ у тинејџерским годинама постигао најбољим канадским шахиста. Читави листу учесника, Јакоб Јановски из Аргентине горније од жеље да упозна Абе Јановског из Канаде, слугети да постоји нека

Х. Р. КАПАБЛАНКА - М. ЧЕРЊАК БУЕНОС АЈРЕС, ОЛИМПИЈАДА 1939.

1.e4 c6 2.d4 d5 3.ed5 cd5 4.c4 Sc6 5.f3 1.e4 c6 2.d4 d5 3.ed5 cd5 4.c4 Sc6 5.f3 10.h3 11.a3 Td8 12.g4 Lg6 13.b4 Lb4 14.ab4 Da1 15.Db3 Td4 16.La3 Lc2 17.Dc2 Da3 18.Sb5 Db4 19.Sfd4 Sd4 20.Sd4 0-0 21.Td1 Sd5 22.Lf3 Sd4 23.Kh2 e5 24.Sf5 g6 25.Se6 Se6 26.Sd5 Da3 27.Td3 Da1 28.Td1 Da3 29.Td3 Da1 30.Dd2 Kf7 31.De2 f6 32.De3 e6 33.Td1 Dd2 34.Sc3 Sd4 35.Tb1 Dc2 36.Le4 1-0

Литванце, који су вјероватно наслутили шта ће се у Европи убрзо десити. Већина ових играча од Аргентине је затражила и добила политички азил (додуше, неки од њих су се настанили у Бразилу), тако да су Други свјетски рат провели играјући по турнирима широм Јужне Америке. Након рата, од познатијих имена у Европу ће се вратити само Гидеон Шталберг, који тако неће прекинути свој наступ за Шведску. Резултат ове принудне миграције остариће се већ на првим европским олимпијадама, на којима ће Аргентинци редом узимати једну од медала, а Пољаци, који су изгубили једну изузетно даровиту генерацију, коју је предводио Мјечислав (Мигел) Најдорф, неће бити ни близу врху.

■ Припремно МИЛАДИН БЕРИЋ

ПАПАРАЦИ - ПРОГОНИТЕЉИ И СПАСИОЦИ СЛАВНИХ

ТАНКА ЛИНИЈА ИЗМЕЂУ ЉУБАВИ И МРЖЊЕ

Иако звијездама једним дијелом требају папараци, многи се слажу да доносе већу штету него корист.

„Фото-ловци“ су кривци за већину саобраћајних несрећа у којима су страдале славне особе

Принцеза Дајана и њен сапутник погинули су у саобраћајној несрећи бјежећи од папараци. Бритни Спирс је, по мишљењу многих, крхког психичког здравља, опет због папараци. Анђелину

Бритни Спирс је на свом повратничком албуму посветила pjesму управо својој вјечној борби с папаацима. Сек Николсон, Скарлет Лохансон, Никол Кидман и многи други доживјели су теже или лакше са-

вуду захваљујући папаацима, дајући им непрестано материјал за таблоиде. На тај начин она је одржала статус звијезде, а многе фирме су јој понудиле велике суме новца да буде њихова рекламна звијезда. Али, и

Папараци: Nova технологија омогућава „сочније“ фотографије

Цоли и Бреда Пига свакодневно прати најмање 50 „фото-ловаца“... Иако звијездама једним дијелом требају папараци, многи се слажу да доносе већу штету него корист.

обраћајне несреће бјежећи од блицева radoхличара - ловаца на таблоидне фотографије. Чињеница је да славни и папараци имају такозвану везу „љубав-мржња“. Линди Лохан је успјела да преживи у Холи-

то има своју цијену. Није лако преживјети када вас непрестано прате, фотографишу - на плажи, док једете, шетате, догирате... Линди је то платила упавши у какао алкохола.

Неки кажу да је то цијена славе, али већи је број оних који тврде да су таблоиди и папараци претјерали, посебно када су им мета постала и дјеца славних.

У Америци је чак и таблоидно новинарство кренуло странпутицом, а многи за то криве и закон којим је заштићено изражавање мишљења о јавним особама (смијете јавно да кажете за некога да је кретен, идиот и дебил, или да користите друге погрдне ријечи за њега, а он не смије да вас тужи, све док га не оклеветате доказивом лажи). Велики је број случајева када је то уништило животе славних особа.

Таблоиди и папараци се правдају великом потражњом јавности за трачевима о славним особама: „Сви желе да знају шта се дешава у туђој кући“, а када је ријеч о кући Парис Хилтон, Анђелине Цоли, Бритни Спирс, тим је „сочнија“ прича.

Али, избегавају чињеницу да су они ти који су „присилили“ јавност да им предмет интересовања буде нека славна особа, а не, рецимо, рат у Ираку, америч-

Том Круз и Кејти Холмс: Ни у шетњу без „вјерних пратилаца“

Бритни Спирс и папараци: Вјечни (не)пријатељи

Важно је бити први: Фотографије „злата вриједне“

УПУТСТВА

На Интернету постоји велики број сајтова разних папараци, а чак и упутства за почетнике: „Како направити и продати фотографије славних?“ Први савјет је да избегавајте гужве. Искусни „ловци“ тврде да је бесмислено тражити „сочну“ фотографију на мјестима и догађајима као што су премијере филмова, додјеле награда, јер „ту ће бити сви и сви ће имати исте фотографије“. Да бисте постали први папараци, морате добро да познајете славне и њихове радне навике, и „ухватите“ их у било каквој необичној ситуацији. Веома је важно, савјетјују искусни „ловци“, да се будући папараци повежу са фризерима, козметичарима и другим помоћницима особе коју желе да ухвате у компромитујућој ситуацији.

ка спољна политика или друга важна државна питања.

Послије трагичне смрти принцезе Дајане, многи су сматрали да су за саобраћајну несрећу у којој је погинула славна принцеза криви папараци (њих седам), који су прогонили наводне љубавнике Дајану и Дођија Фаједа. Тада су многе славне и јавне особе проговориле о тешкоћама које имају са папаацима.

Држава са највише звијезда и папараци, Калифорнија, 1. јануара 2006. године доијела је такозвани „Папараци закон“. Овај закон допушта славнима да туже папараци за било какву штету коју изазове „фото-ловац“ приликом прогона звијезде. У Европи закони који

ограничавају папараци су строжији. Примјер су Њемачка и Француска, гдје фотографије требају дозволу људи да би их фотографисали. Посебно занимљив је цијеник папараци. За фотографију славне особе „ухваћене“ у занимљивој ситуацији таблоиди

Бритни Спирс: Кишобраном на аутомобил папараци

Братислава: Статуа папараци

КОМАРАЦ

Папараци је фотограф који „хвата“ славне својим објективом у незгодним или такозваним „сочним“ ситуацијама. Ријеч се први пут појавила 1960. године после филма „Слатки живот“ Федерика Фелинија. Наиме, један од ликова у филму, фотограф, зове се Папараци. Роберт Хендриксон у својој књизи „Ријечи и коријени фраза“ пише да је Фелини узео име папараци из италијанског дијалекта и да то значи - бучни, „комарац зујалица“. Још у школским данима Фелини је познавао дјечака који је због тога што је брзо причао и млатарао рукама назван Папараци (Комарац), па је Фелини то име позајмио и за лик у свом филму.

плаћају од 500 до 150 хиљада долара.

Магазин „Тајм“ је 2005. године објавио причу једног од најпознатијих папараци у Лос Анђелесу Мела Бузада, који је тврдио да је за фотографију Бена Афлека и Џенифер Лопез после раскида добио 150 хиљада долара.

- Ако усликам Бритни Спирс и њену бебу, могао бих добити довољно новца да купим кућу изнад Сансет булевара - рекао је својевремено Бузад.

■ Припремила Мирјана ЈОТИЋ